L'HORA de Catalunya

VIVENDA: LA GRAN ESTAFA

LA CASTA DELS GOVERNADORS

CORREA
BREZA ALEGRIA
ACEDO COLUNGA
IBAÑEZ FREIRE
GARICANO GORI
PELAYO ROS
SANCHEZ TERRAN
BELLOCH

MOTOS CATALANES: ELS JAPONESOS ATAQUEN

Any II. Núm. 81. Del 6 al 12 de novembre 1980. 75 ptes.

Un servei sense precedents

COMPTE FAMILIAR

És una innovació de la

CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA

LA CAIXA DE TOTS

en benefici de l'economia domèstica

Cartes a L'HORA

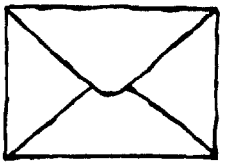

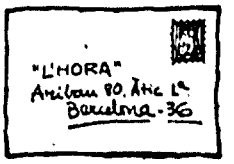

QUÈ S'ESDEVÉ DE LA PRESO?

De la presó no s'esdevé res de bo. Ho dic ja que ho sé prou. Aquest *mitjà punitiu* no és res més que una venjança d'aquesta societat envers uns homes que han comès una malifeta, bé que l'hagin feta realment, o que han signat uns papers acreditant la malifeta davant d'uns homes —que no senyors— amb un estat anímic no gens adient per signar aquests papers.

Paper, signatura i estat anímós que a uns assenyalen el camí de la presó i que per a d'altres és l'excusa de poder presentar i justificar un "servicio" i tal vegada guanyar uns benifets massa personals.

De qualsevol manera hom va a la presó pel que ha signat, sia per fas o per nefàs. Aquest que això escriu us ho diu: sóc ací dins fa dos anys i el que va signar no correspon a la realitat i si l'haguessin presentat la mort d'en Carrero Blanco també l'hauria signat i per tant, s'hauria fet responsable d'aquell assasinat. Tal vegada us sembla curiós el cas, puix és trist i massa vergonyós, vosaltres qualifiqueu-ho com vulgueu i sapigueu-També el que això escriu ja gaudiria de llibertat condicional si assolís un treball, però com que no el té ha de romandre pres, també és curiós oi? Però jo dic més: és trist i vergonyós per a tots, per al qui pateix la tancada i per a aquesta societat d'una Espanya que es diu democràtica i lliure. La presó, si bé hauria d'ésser un mitjà esdevenidor d'una esmena i ensenyança, és, tal com la patim i entenem, un terme i no un mitjà, és, com he assenyalat, una venjança i per tant mai no esdevindrà cap benifet, puix és brot i esplet d'una enforinyada repressió. De la presó ningú no en surt amb idees sanes i bones, car ningú no l'ensenya ni aconsella al pres, sinó que, amb un caire que vol ésser humà i respectuós, només se'l tracta i vigila i, si això cal, també caldria una estada i un sojorn amb una esmena i tasca que fóra l'esca d'un aprofitament de la vàlua moral i personal.

Si la presó només serveix per tancar i separar als "dolents" dels "bons" jo en dic opressió i repressió només adient a una societat caciquil i pròpia de l'edat mitjana.

ELIAS, el de la cel.la 42
(Girona)

CAL UNA INVESTIGACIÓ A LES ESCOLES

Sr. Director:

Tot el país es va quedar glaçat amb l'accident que va matar tants nens al poble basc d'Ortuella. Les explosions de gas han estat massa freqüents, per desgràcia al nostre país. Per això crec que després d'aquest gran desastre s'haurien de prendre les mesures necessàries perquè això no passi a d'altres escoles del país.

Sembla ser que a la nostra ciutat hi ha un gran nombre de centres escolars en pitjors condicions de seguretat que l'escola d'Ortuella, per això si el govern o la Generalitat o l'Ajuntament o a qui li pertoqui d'arreglar aquestes escoles no ho fa serà negligència criminal.

Atentament:

Jordi Blasco
(Barcelona)

PUNSET I CANYELLAS

Sr. Director:

L'elecció d'Eduard Punset com a president provincial de Centristes de Catalunya a Barcelona ha tret a la llum la possibilitat que el senyor Anton Canyellas sigui substituït en el seu càrrec al partit pel *flamant ministre de relacions* amb la CEE. La carrera ascendent d'aquest el prefigura com a l'home fort de Centristes a Catalunya. Caldrà esperar només que els altres presidents provincials li atorguin la confiança cosa que sembla molt probable.

Atentament:

Lluis Romaguera
(Barcelona)

QUI PAGA LA PUBLICITAT D'USO A LA TVE

Sr Director:

En recents declaracions d'un dels líders destacat del sindicat USO, es desmentia que el sindicat estigués financiat per UCD, per tant, servint els interessos del partit del govern a l'Estat. En principi això semblaria cert si no fos que hi ha alguns punts foscos que desdiuen aquestes declaracions. M'agradaria saber qui té tants diners com per pagar els anuncis que fan per TVE sobre USO en plena campanya electoral a les fàbriques. No crec que amb les quotes dels seus afiliats es pugui mantenir el sindicat i al mateix temps pagar la milionada que representa un espai televisiu de *propaganda*.

Atentament:

Albert Cusi
(Badalona)

EL 144, CiU I ANDALUSIA

Sr. Director:

Tots ens hem alegrat de saber que finalment el poble andalús pot arribar a l'autonomia per l'article 155 de la Constitució, que és el que va votar el 28 de febrer. Però tot això ha estat gràcies a les negociacions que el govern i l'oposició han mantingut al marge dels acords presos amb el PSA. Hem de rumiar molt la decisió que havia pres CiU en donar suport al govern Suárez, la qual cosa implicava la imposició de l'article 144. És molt trist que els senyors del partit que mana a la nostra Generalitat acceptin una fórmula per als andalusos que evidentment haurien rebutjat per a Catalunya. Si així és com entén la solidaritat entre els pobles de l'Estat Convergencia i Unió, anem bé!

Atentament:

Josep Corominas
(Cornellà)

CINEMA

EMPIEZA EL ESPECTACULO. USA. 1979. Dir.: Bob Fose. Amb Roy Scheider, Jessica Lante. Història de la vida d'un important director musical. Els seus amors, triomfs, malaltia i diàleg amb la mort. Club Coliseum, Bosque. (14 anys).
NAVAJEROS. Espanya. 1980. Dir.: Eloy de la Iglesia. Amb José L. Manzano, José Sacristán. Narració de la vida de "El Jaro", els seus amors, els atracaments, el reformatori, la presó, i la seva mort a mans d'un veí. Palau del Cinema, Niza. (18 anys).

"Navajeros" d'Eloy de la Iglesia.

TESS. França. 1980. Dir.: Roman Polanski. Amb Nastassia Kinski, Lesley Dunlop. A l'Anglaterra decimonònica, una adolescent és violada pel seu cosí que la pren per una criada. La camperola torna al camp i s'enamora d'un jove que la rebutja pel seu passat. Alcázar. (16 anys).

EL FACTOR HUMANO. Anglaterra. 1980. Dir.: Otto Preminger. Amb Richard Anttenborough, John Gielgud, Derek Jaccobi. El govern britànic sospita d'un infiltrat al servei secret, i un innocent mor a causa de l'equívoc. Alexandra. (14 anys).

LA VIDA DE BRIAN. Anglesa. 1979. Dir.: Jerry Jones. Amb Jerry Jones, Graham Chapman i Michael Palin. Un tal Brian es confós, a Judea, pel Mesias, i passen les mil i una històries divertides.

CAVALL FORT PER A NOIS I NOIES

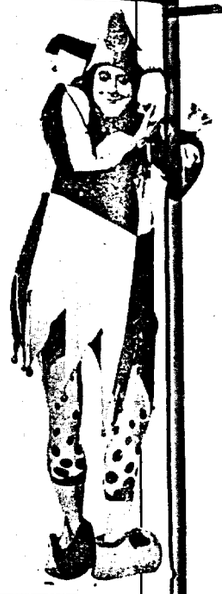

No deixi els seus nanos a casa els dies que no hi ha escola, que s'avorreixen i vostè es posa nerviós, oi que sí? es molt millor dur-los a veure un bon espectacle per a ells. Al Teatre Romea de Barcelona s'està celebrant aquests dies el XXVIIIè cicle de Teatre per a nois i noies "Cavall Fort". Dura fins el 21 de desembre i cada diumenge al matí hi trobarà una obra diferent. Podrà veure, i els seus fills també, és clar, les **"Aventures de Massagran"** de Josep M. Folch i Torres pel grup de teatre Casal Claret (9 de novembre), **"La Poesia a l'Escola** amb Celdoni Fonoll (16 de novembre), **En Sergi i la Màquina del Temps"** d'Ignasi Roda, pel Grup Marot (23 novembre), **"N'Espardanyeta i el rei"** pel grup Cucorba (30 novembre), **"Kikerikiste"** pel grup "U de Cuc" (7 i 14 desembre) i **"El Rei que no Reia"** de Josep M. Folch i Torres per l'Aula de Teatre de la Institució Montserrat (21 desembre). Els preus, des de 100 pts. a 25 pts. Ja veu que no s'arruinarà gens i els seus nanos veuran bon teatre.

EXCURSIÓ AL PEDRAFORCA

El fred ja ha arribat, les primeres neus han fet la seva aparició. Per això li proposem una excursió a la serra del **Cadí,** i més concretament a la muntanya del **Pedraforca.**

Per anar-hi amb cotxe ha d'agafar la carretera de **Manresa** a **Guardiola de Berga.** Dos quilòmetres abans d'arribar a aquest darrer poble trobarà una desviació cap a **Saldes,** tombi a l'esquerra i abans d'arribar al poble ja veurà la muntanya.

Si prefereix anar-hi amb tren ha de baixar a l'estació de **Manresa** i agafar l'autocar de línia que va fins a **Guardiola de Berga.** Allà tindrà dues opcions: pujar a peu (haurà de caminar uns 18 Kms.) o agafar un jeep (intenti agafar-lo amb més gent, si no li sortirà molt car).

El camí més facil per arribar fins al cim més alt de la muntanya (1290 mts. d'altura) és la drecera que hi ha entre els dos pics. Per pujar-hi s'ha de començar a caminar a la sortida del sol, ja que el camí és llarg i molt costerut.

Al vespre, quan ja hagi tornat al poble, una sopeta ben calenta i els embotits del poble li faran recuperar les energies perdudes.

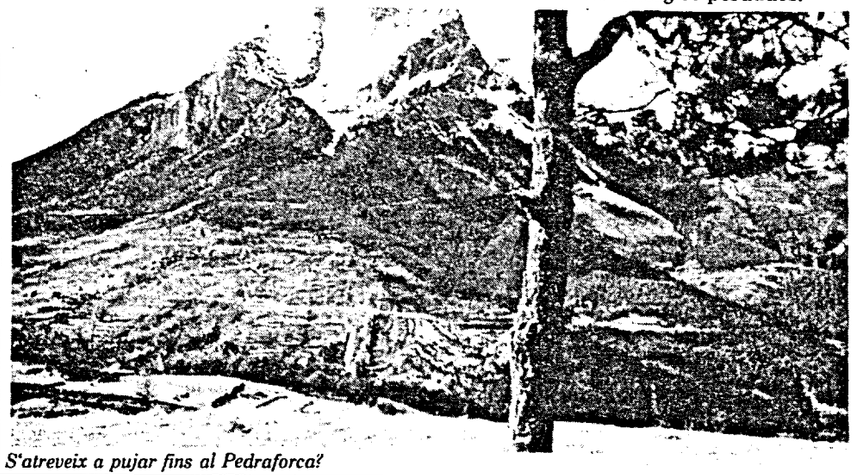

S'atreveix a pujar fins al Pedraforca?

Arenys de Munt, Sant Celoni, Balaguer, Porrera, Cerdanyola, Saldes, Sentmenat, Calonge, Altafulla i Talarn són alguns dels pobles que en aquests dies estan de festes, d'entre ells n'hem escollit dos a l'atzar per recomenar-los als nostres lectors.

Cerdanyola i Balaguer són dos pobles allunyasts per més de 150 Kms. però tots dos celebren aquests dies llurs festes.

A un quart d'hora amb cotxe des del centre de Barcelona trobareu Cerdanyola del Vallès, convertida en ciutat dormitori. Té tres grans barris que són els que individualment celebren la festa patronal. Sant Ramon, Serra Parera i Bona Sort. Al primer hi haurà una xocolatada, al segon tots els ingressos de les diverses activitats seran per als avis del barri i així es convertirà la festa en un acte social. I a la Bona Sort podreu assistir a una esplèndia sardinada gratuïta.

Globalment també es celebraran balls populars i jocs infantils. Tot això ho podreu veure el dia 11.

Al centre de la Noguera es troba la seva capital: Balaguer que els dies 9, 10 i 11 celebra les seves festes. Sembla ser que aquest any una mica minses en el pressupost però no en l'esperit. Cada dia podreu escoltar concerts de música clàssica. El diumenge es celebrarà un Aplec de sardanes d'àmbit nacional amb la participació de colles d'arreu de Catalunya. Els nanos tindran l'oportunitat de pintar murals pel carrer, i el dia 10 un gran cercavila amb l'actuació de Xesco Boix.

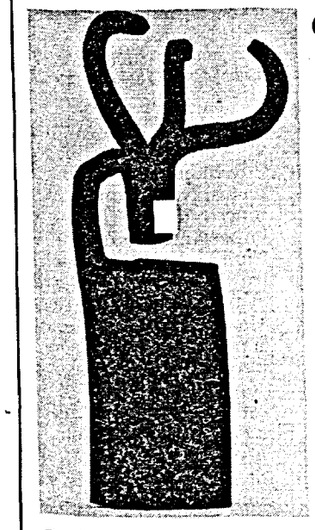

Estel a Picasso (1975)

CHILLIDA. L'ART AL CARRER

Si l'interessa l'art, i sobretot l'escultura, no es deixi perdre l'exposició d'Eduardo Chillida que hi ha muntada a la Galeria Maeght (Montcada 25).

Chillida, nat a Sant Sebastià el 10 de gener de 1924, és, a part d'un dels grans artistes contemporanis, un defensor de l'art al carrer i de l'art a l'abast de tothom. Segurament recordarà la polèmica que l'escultor va tenir amb les autoritats madrilenyes quan al 1972 va donar l'escultura "Lugar de Encuentros III" a la ciutat de Madrid per tal que la col.loquessin sota el pont de la Castellana. Les autoritats es van negar rotundament i fins 1979 l'obra no va poder ser penjada al seu lloc.

Chillida ha treballat a més, una sèrie d'escultures anomenades "Peine del Viento" que ha col.locat a Sant Sebastià, prop del mar. Però el que veurà a l'exposició no és, evidentment, l'art al carrer (encara que sí algunes maquetes d'obres que són a l'aire lliure). Li recomanem que es fixi sobretot (a nosaltres ens van agradar molt) en les obres d'alabastre, la gran escultura de fusta "Abesti Gogora 1", el projecte per a un monument a Kandinsky i el mòbil en acer "Homenatge a Calder". A més hi ha grauats, litografies i serografies.

MAINADA

GRUP JUVENIL DE TEATRE CASAL CLARET. AVENTURES D'EN MASSAGRAN. Dia 9. 11 matí. Teatre Romea.
PETITA COMPANYIA DEL DR. SOLER. Dia 8. 5 tarda. El Morell.
TEATRE DE LA CLACA. Dia 8. 2/4 de 6 tarda. Nau Gran del Barri del Clot. Barcelona.
XESCO BOIX. Dia 8. 4 h. Sant Celoni.
BADABADOC. Dia 9. 12 matí. Local Social de Ginestar.
BALIGA-BALAGA. Dia 9. Matí. Barbens d'Urgell.
BABI. Dia 9. 5 h. Casino de Begur.
PLANXET I CIA. Dia 14. 2/4 de 7 tarda. Barri del Clot de Barcelona.
GRUP A-71. EN GUSTI LLADRE. Dia 9. 12 matí. Teatre Principal Fundació Pública de Serveis. Olot.
TEATRE DEL REBOMBORI. ARLEQUÍ I ALTRES TRAPELLES. Dia 9. 12 matí. Casal de Vilafranca del Penedès.

Els nens, a jugar.

TELEVISIÓ

EL MAS FABULOSO GOLPE DEL FAR WEST. Gazpacho-wéster amb la folklòrica Carmen Sevilla com a protagonista. (Dimecres, 15.50. Primera Cadena).
MIERCOLES DE CENIZA. Tres actors, tres: Elizabeth Taylor, Henry Fonda y Helmut Berger en un llargmetratge que recomanem (21.05, Segona Cadena).

Va, que el món s'acaba!

COMO CASARSE CON UN MILLONARIO. Marilyn Monroe, una setmana mes, en el cicle cinematogràfic a ella dedicat. En aquesta ocasió estarà acompanyada per Lauren Bacall. (Dissabte, 20.000, Segona Cadena).

FESTIVAL TV. Un dels programes mes interessants que en l'actualitat ens ofereix TVE. En aquest cas veurem l'espai Paisaje con mujer, dedicat a un pintor naïf chec.

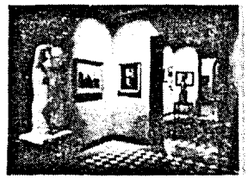

Museus de Catalunya.

MUSEUS

ZOOLOGIA. Parc de la Ciutadella. Animals dissecats de tota mena. L'ajuntament acaba de fer-hi reformes. Entrada: 50 ptes. Els festius és gratuït. Tanquen els dilluns.

ARQUEOLÒGIC. Montjuïc. Pedres i utensilis prehistòrics. 25 pts. Dilluns tancat.

HISTORIA DE LA CIUTAT. Barcelona des dels seus començaments. Ruïnes, escultures, pintures, reproduccions, etc. Carrer Veguer s/n.º. (Barri Gòtic). Entrada: 50 ptes. Tanquen els dilluns.

AQUARIUM. Parc de la Ciutadella. Peixos de totes mides i colors. Obert de 10 a 17. 50 Ptes.

INDUMENTÀRIA. Vestits de totes èpoques. Montcada 12. Entrada: 50 ptes. Els dilluns tanquen.

CURSETS

SEMINARI DE MÀGIA. Apotecari Màgic. C/ Arc del Teatre 21. Dilluns i dijous de 8 a 10 de la nit durant el mes de novembre.

L'ESQUERRA DE L'EIXAMPLA ● L'ESQUERRA DE L'

Aquesta setmana continuem amb l'Esquerra de l'Eixampla. Un barri tan gran i poblat com aquest mereix una segona part. Parlarem de la Facultat de Medicina, del popular mercat del "Ninot", del problema dels "bingos" i de la manca de zones verdes. Esperem que aquesta segona part us completi la informació sobre aquesta part de Barcelona.

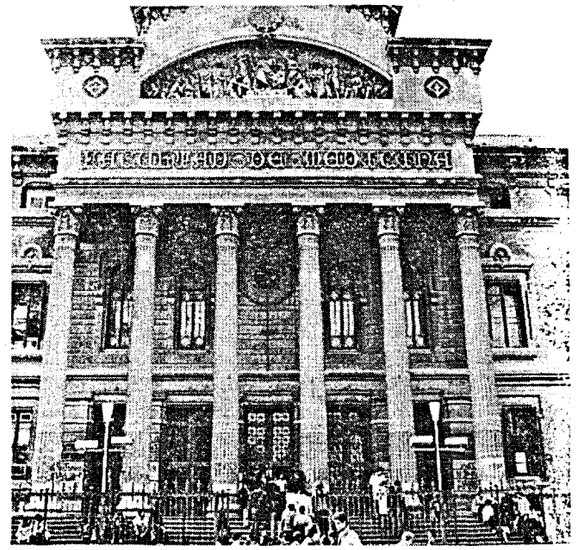

Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona.

JARDINS I TRAPEZIS

No és que l'Esquerra de l'Eixampla tingui moltes zones verdes, però si vol aprofitar els jardins que hi ha —gairebé tots de reduïdes dimensions— pot anar als jardins de l'Hospital Clínic (Provença-Casanova). Hi trobarà una xurreria on podrà comprar patates per fer el vermut i bancs per seure i trapezis per als nanos. Als de la Font del Gall (Aragó-Villarroel) hi trobarà també aparells per jugar. Els de l'Avinguda Roma (Urgell-Avda. Roma) encara no estan acabats del tot, però ja pot anar a la zona que està feta. Queden encara els de Montserrat (Còrcega-Rocafort). Allà mateix trobarà la Biblioteca Lola Anglada, dedicada als nanos.

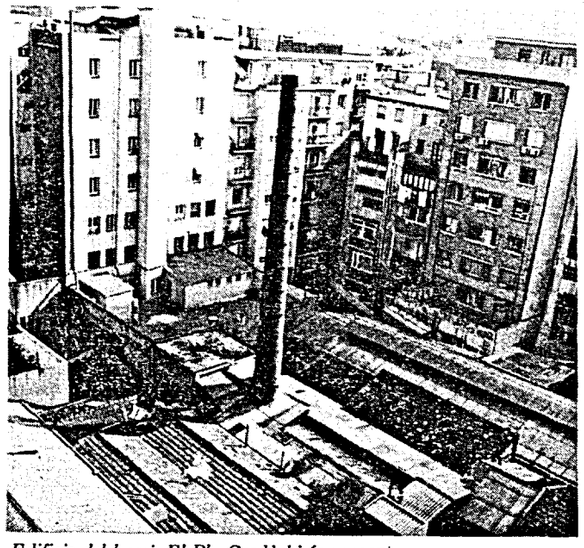

Edificis del barri. El Pla Cerdà hi és present.

EL NINOT

El Mercat del Ninot (Mallorca-Casanovas-Provença-Villarroel) on van a comprar la majoria de mestresses de casa del barri, és tradicionalment un dels més cars de Barcelona. Està tot ell voltat de botiguetes on venen roba, estris de cuina, etc. És la zona on es concentren la majoria de botigues de queviures de l'Esquerra de l'Eixampla.

BINGOS, BINGOS

Un dia, el barri va començar a omplir-se de "bingos", "discoteques" i sales de festes. N'hi ha un munt. De bingos, més de 15, els més importants dels quals són el Club Helena (Diagonal entre Balmes i Rbla. Catalunya) i el Don Pelayo (Urgell-Mallorca). I és clar, els veïns ja n'estan una mica tips. El soroll de les entrades i sortides és enormement molest. Les motos que engeguen, la gent que surt de ballar o de perdre diners crida, en fi, tot això. I s'hauria de solucionar.

L'ESQUERRA DE L'EIXAMPLA ● L'ESQUERRA DE L'

XAMPLA ● L'ESQUERRA DE L'EIXAMPLA ● L'ESQUE

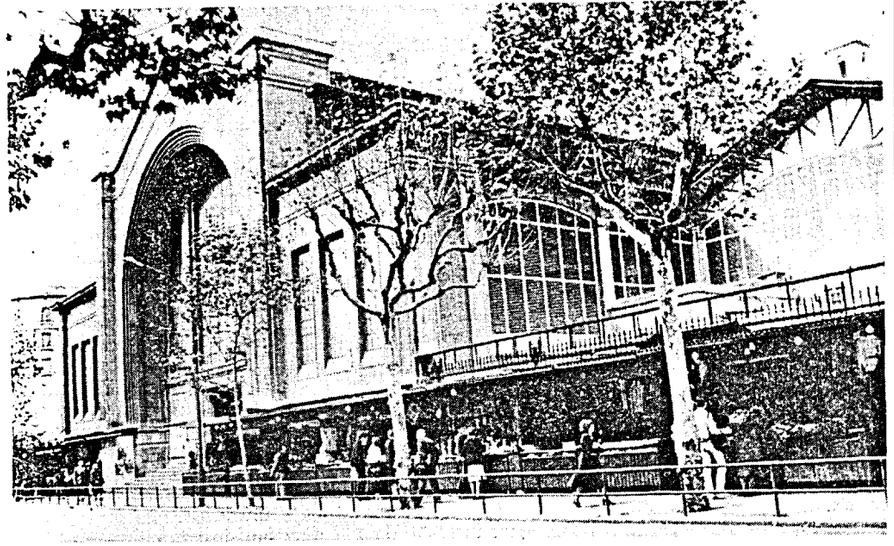

El Mercat del Ninot.

MENJARS ITALIANS

Gastronòmicament, l'Esquerra de l'Eixampla és sobretot un barri italià. Dins d'ell hi ha concentrades la gran majoria de restaurants italians de Barcelona. Podrà menjar spaghetti, trotellini, "osso-bucos" i "pizzas" a La Mamma, Il Comendatore, Italia, Pizzanova, etc. Però si el menjar italià no li agrada, el barri li ofereix també altres alternatives. Pot anar per exemple a "De nit, sopars" (París 62) on menjarà per unes 700 pts. o bé a "Aixopluc" (Villarroel, 233), Casa Jaume (Consell de Cent entre Muntaner i Casanova). I si vol menjar bé de preu, restaurant Hermanos Vallès (Aragó entre Calàbria i Rocafort).

METGES I MEDECINES

Ja vam dir aquí mateix que al barri hi ha l'Hospital Clínic, ja saben, un dels més importants de Barcelona. Doncs, just al costat, trobem la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona. Podrà veure els estudiants vestits amb bates blanques als jardins del Clínic i allà mateix, llibreries especialitzades en la matèria.

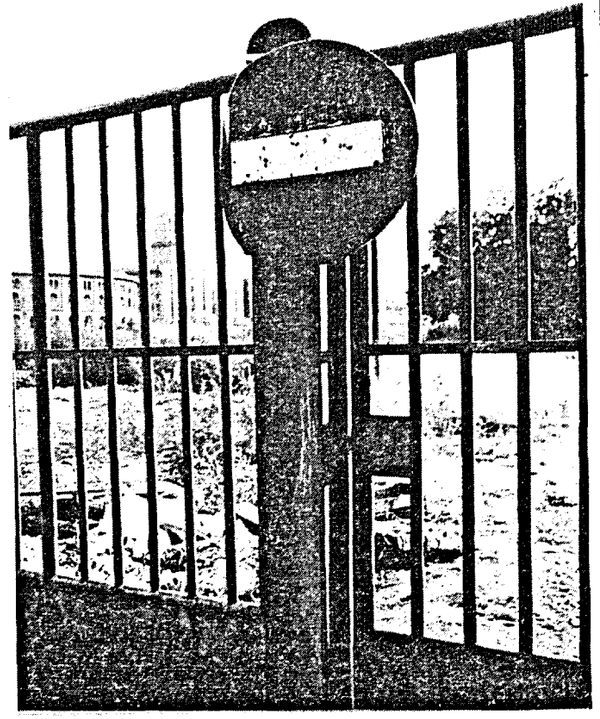

El barri necessita més espais verds.

Per si ha d'anar-hi, li direm que l'Associació de Veïns és al Carrer Aragó 156, baixos i el Consell de Districte a Sepúlveda, 181.

XAMPLA ● L'ESQUERRA DE L'EIXAMPLA ● L'ESQUE

CURS D'INTRODUCCIÓ A LES CIÈNCIES DE L'ALIMENTACIÓ. Durada del 6 de novembre al 9 de desembre. Horari: dimarts i dijous de 8 a 10 del vespre. Preu: 2.500 ptes. Lloc: Associació d'amics de la UCE. P. mercè, 3. Temes: Composició dels aliments, pautes dietètiques per a nens, embaràs, etc. Conserves, dietes equilibrades, etc.

CURSOS DE LLENGUA CATALANA PER A ADULTS. Inici: 17 novembre (40 sessions). Preu: 600 ptes. Informació i inscripcions: Orfeó de Sants. Sants 71-73 de 6 a 9 del vespre.

Quico Pi de la Serra.

MÚSICA

QUICO PI DE LA SERRA, JOAN ISAAC, Dia 8. 22,30h. Cooperativa de Pagesos de Lleida.
MARINA ROSSELL. Dia 8. 22,30 h. Centre Cultural Recreatiu de Pineda.
PERE TAPIES. Dia 8. 23 h. Centre Cultural Recreatiu de Pineda
RAMON MUNTANER, CELDONI FONOLL. Dia 8. Nit. Sala Loyola. Manresa.
PERE TAPIES, EUGENI. Dia 14. Nit. Naus del Clot. Barcelona
JOAN ISAAC. Dia 14. 22 h. La Palma. Teià.
SALVADOR MAS, ARTHUR GRUMIAUX, BIRGIT FINNILA, RICHARD KNESS (Oores de Bethoven i Mahler) Dia 8. 19 h. i dia 9. 11h. Palau de la Música.

TEATRE

TEATRE D'OMBRES LA BOMBETA. Nou menú en tres plats. Dia 8 a Sant Feliu de Codines. Dia 10 a La Bisbal. Dia 13 a Figueres

EL BALCO. De Jean Genet. Companyia del Teatre Lliure. Direcció Lluís Pasqual. Escenografia Fabià Puigcerver. Cada dia, llevat dilluns. 300 ptes. Teatre LLiure (Leopoldo Alas 2)

INQUISICION de Fernando Arrabal. Direcció Angel Alfonso. Cada dia llevat dilluns i dimarts. Sal Villarroel (Villarroel 87)

PETRA REGALADA. D'Antonio Gala. Direcció Manuel Collado. Tots els dies, llevat dilluns i divendres ratde. Teatra Barcelona Rbla. Catalunya 4.

Menjar bé.

RESTAURANTS

L'HOSTALET. Especialitat en cuina catalana. Plaça de l'ajuntament de Tiana.

AL PRIMER CRIT. Amanides, patés, postres, originals. Ambient agradable. Carrer Banys Vells, 2 Barri de la Ribera.

PIZZA BRAVA. Aragó entre Via Laietana i Llúria. Especialitats italianes. Unes 800 ptes.

BILBAO. Filet de toro i tota mena de carns. El menú val unes 200 ptes. Tancat els diumenges. Peligro 33 (Gràcia)

TROBADES D'ANIMADORS

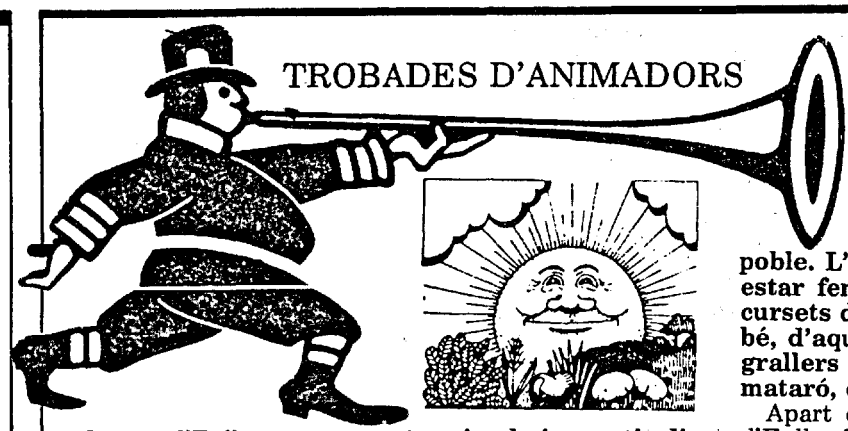

La gent d'Enllaç —promotora de cultura popular com ells mateixos es defineixen— ha organitzat per aquest curs (i ja ho havien fet el curs anterior) unes trobades d'animadord de les comarques catalanes a una masia de l'Alt Empordà, Can Podeja, al poble de Vilanant.

La gent dels pobles està menys possibilitada a aprendre coses que la de les grans ciutats, ens diuen, **el que nosaltres volem fer és que els animadors de comarques es coneguin. Fem trobades, no cursets. Nosaltres hi donem una dinàmica determinada i a partir d'aquí la gent fa un intercanvi de tot allò que ells saben i fan.**

Actualment en les trobades estan destinades a parlar de festes populars catalanes. El 8-9 de novembre es parlarà de les festes de Cap d'Any el 22-23 de les de Reis i més endavant de cercavila, carnestoltes, festes de primavera, etc.

A les trobades, apart de xerrar hi ha un taller en el qual ensenyem a fer cose com màscares, disfresses... Ara hem estat fent panallets i torrons. Així els animadors n'aprenen i després poden ensenyar a fer-ne a cada poble. L'any passat vam estar fent una mena de cursets de gralla. Doncs bé, d'aquí van sortir els grallers de Terrassa, de mataró, etc.

Apart d'això, la gent d'Enllaç fa un arxiu d'experiències que la gent els explica. Reculls de tradicions i costums, experiències que la gent els explica. Reculls de tradicons i costums, experiències vives de cultura popular. etc. Estarem molt contents si us animeu a enviar-los-hi qualsevó cosa. I per si su animeu a anar a les trobades, us direm que només us costarà 350 ptes. per dia, que cal apuntar-s'hi uns deu dies abans perquè les places són limitades i que heu de trocar a Enllaç. Telf. 692-51-82 i 691-27-72. Per si els envieu qualsevol cosa, l'adreça és Enllaç Apartat de Correus, 85 Ripollet.

LEONARD COHEN ACTUA EL DILLUNS A BARCELONA

L'escriptor, músic i cantant Leonard Cohen actua el proper dilluns, dia disset, a Barcelona.

Cohen és autor de diferents obres poètiques, entre les quals **Space Box of Earth** i **Parasites of Heart.** També ha escrit novel.les, **The Favorite Game i Beautiful Losers** entre d'altres.

Com a cantant ha assolit grans èxits, fins i tot entre nosaltres, dins d'un estil folk americà.

De totes les seves cançons, la més coneguda es "Suzanne", de la qual se n'han fet traduccions al català.

Fa sis anys va actuar per primera vegada a Barcelona.

Leonard Cohen a Barcelona ben aviat.

L'HOSPITALET JA TÉ UN TEATRE
(o l'aventura de fer de còmic)

Fa cinc anys un col.lectiu d'aficionats que treballa al barri de Can Serra, a l'Hospitalet, decideix fer teatre en una ciutat com la seva on no hi ha ni locals, ni grups escènics. Avui són un grup professional que tendeix a la regularitat en les representacions. L'Hospitalet ja té teatre.

Fa dos anys els components de la companyia deixen les feines i decideixen professionalitzar-se, "ens llancem a l'aventura sense saber si podrem sobreviure".

La Caixa els subvenciona el primer espectacle, **La Zapatera Prodigiosa.** Des d'aquell moment comencen a plantejar-se la creació d'un teatre estable a l'Hospitalet, amb el suport del nou Ajuntament democràtic.

El **GAT** (Grup d'Acció Teatral) porta la programació de la sala (en el local del Centre Catòlic) i duu a terme espectacles en les escoles de la ciutat. En la sala hi actuen ells —**La cabeza del dragón** de Valle Inclán és el segon muntatge— i conviden companyies de fora.

L'hivern passat assagen el **Don Juan** de Molière, i amb els tres espectacles actuen a l'aire lliure en diferents barris de l'Hospitalet

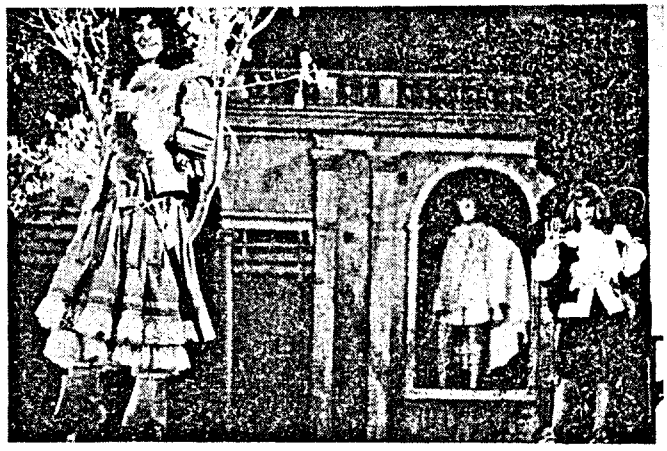

El GAT d'Hospitalet: fer teatre no és tan fàcil.

amb una assistència d'unes quatre-centes persones per actuació, que paguen un preu simbòlic de vint-i-cinc pessetes.

"Ens volem dedicar cada cop més a fer teatre a l'Hospitalet i sortir només en casos excepcionals". En l'actualitat estan treballant en dues obres en català, una per a nanos de la qual n'és autor Norbert Avila i una altra obra de Joan Casas, de l'Hospitalet. ("El grup sempre s'ha definit bilingüe pel lloc on vivim, però fins ara no havíem representat res en català. Es tracta d'arribar a fer dos muntatges a l'any en castellà i un en català, que és el reflex del que és la ciutat".

De la mateixa manera volen anar ampliant el treball en les escoles, fet que els permetrà tenir un repertori d'espectacles per oferir quan calgui.

El proper dia nou així com el quinze, setze, vint-i-dos i vint-i-tres, els podeu veure en el centre Catòlic de l'Hospitalet amb el Don Juan, de Molière.

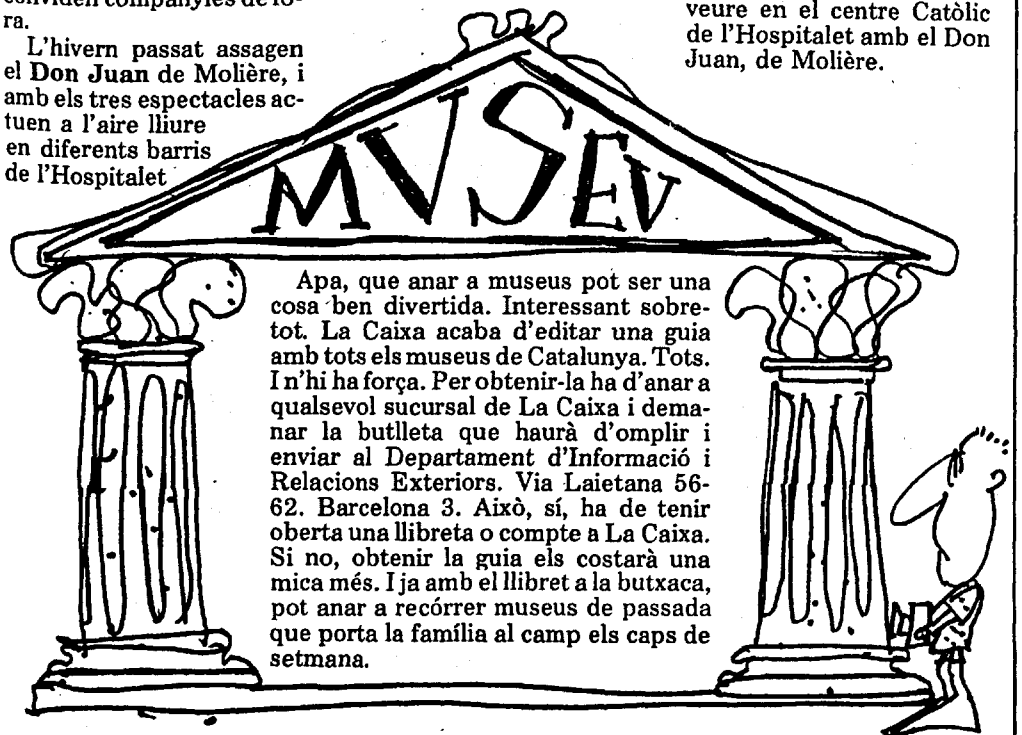

Apa, que anar a museus pot ser una cosa ben divertida. Interessant sobretot. La Caixa acaba d'editar una guia amb tots els museus de Catalunya. Tots. I n'hi ha força. Per obtenir-la ha d'anar a qualsevol sucursal de La Caixa i demanar la butlleta que haurà d'omplir i enviar al Departament d'Informació i Relacions Exteriors. Via Laietana 56-62. Barcelona 3. Això, sí, ha de tenir oberta una llibreta o compte a La Caixa. Si no, obtenir la guia els costarà una mica més. I ja amb el llibret a la butxaca, pot anar a recórrer museus de passada que porta la família al camp els caps de setmana.

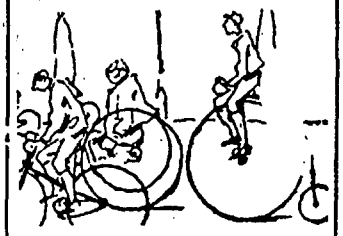

BOTIGUES

LIBRERIA DOCUMENTA. Tota mena de llibres. Aparadors divertits i plens d'imaginació. Carrer Cardenal Cassanyes Pla l'Os.

LA CAMPAÑA DE GRACIA. Antiguitats, cortines, objectes curiosos. Carrer Ros de Olano, 11 (Gràcia).

SI. Artesania (Consell de Cent entre Balmes i Rambla Catalunya).

MERCAT GOTIC. Tots els dijous a la plaça Nova (al costat de la Catedral). Venda a l'aire lliure d'antiguitats de qualitat.

CONTINUARÀ... Còmics estrangers i d'aquí. Templaris, 12 darrera d'edifici nou de l'ajuntament.

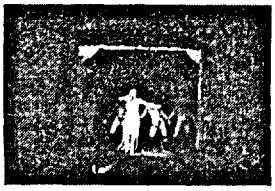

El Molino.

SEXY-SHOW

BAGDAD. Conde del Asalto 103. Pornorama Show

BARCELONA DE NOCHE. Tàpies, 5. Espectacle porno.

EL MOLINO. Vilà Vilà, 99 Sexylandia.

VILA ROSA. Arc. del Teatre, 3. Sexy modern amb actuacions "camp"

EXPOSICIONS

L. ALBARRACIN, M.F. BENITEZ, E. COMABELLA, M. GUERRERO, etc "10 Propostes". Museu de Mataró. Fins el 14 de novembre.

LLUIS M. SAUMELLS. Escultures, relleus, pintures. Galeria d'art La Pedrera. Fins el 12 de novembre.

CHILLIDA. Escultures, gravats. Sal Maeght. Fins el mes de desembre

OBRA ESCEANOGRÁFICA D'ANTONI CLAVÉ. Palau Güell. Nou de la Rambla, 3.

BARES

EL GLOP. Carrer Montmany, 53 (Gràcia) Costelles a la brasa i pa amb tomàquet. Torrades amb all. Podrà menjar fins tard.

THALES. Carrer Ciutat cantonada Templaris. Ambient agradable amb música suau.

De la bóta al bar.

DULCINEA. (Petritxol). xocolateta amb melindros, pastes de tot tipus i altres capricis per antialcohòlics. Ambient familiar.

MESON DEL CAFE. Fan un dels millors cafès de Barcelona. Carrer Llibreteria, prop de la Plaça de Sant Jaume.

RÀDIO

EL CLAN DE LA UNA Ràdio Joventut de dilluns a dissabte a la una del migdia. Música pop i roquera.

MERIDIANA 23. Ràdio Miramar. De dilluns a divendres a les 10,30 de la nit. Informació nacional, i de comarques.

DIALOGOS 3 Ràdio Nacional FM, de dilluns a divendres de 6 a 7 de la tarda. Recull de la música dels anys 60 presentat per Ramón Trecet.

DE COR A COR

Altra vegada la polèmica d'on col.loquen el Guernika. Uns diuen que en Picasso va dir que volia que anés al Museu del Prado, i per tant ha d'anar a Madrid, mentre que altres argumenten mil raons vàlides perquè el portin a Barcelona. I de cop,

Fernando Arrabal.

surt el senyor **Arrabal,** que no té res a veure amb res i els dóna la solució: **"El Guernika és un sentiment de pau en un moment de guerra. Això de voler-lo dur a Madrid, Màlaga, Guernika o Barcelona és una idea grotesca. Aquesta gran obra ha d'anar al sepulcre de Don Quijote**

Pilar Franco.

o a la cel.la on meditava Santa Teresa, llocs de gran espiritualitat".

Ja ho saben els entesos.

Una altra que té idees genials és la **Pilar Franco.** Ara va i diu que **"Si el meu germà hagués estat lampista hauríem anat tots millor".** Ni es pot imagi-

Paquita Ondiviela.

nar la raó que té, senyora. Li ho podria haver suggerit quan tots dos eren petitons.

La que no es complica la vida pensant és la nova Miss Espanya, **Paquita Ondiviela.** La noia diu que **"No sóc pas una dona perfecta, però crec que estic molt bé",** sí dona, sí, no et preocupessis pas.

La que sí que es preocupa per les calúmnies que li dediquen és la molt televisiva **Mari Cruz Soriano.** Está indignada, la noia, i diu que **"És totalment fals que estigui embarassada. El dia que ho estigui ho faré públic o no diré res perquè estic en el perfecte**

Mari Cruz Soriano.

dret de salvaguardar la meva intimitat. I tant, sobretot, pel molt que ens preocupa a tots que vostè estigui o no esperant un fillet.

Qui ja no s'ha de preocupar mai més per a res eps **l'Angel Legaspi,** gallec ell, i guanyador de 208 milions a les travesses. Ni se sap quant és aquesta quantitat! A que no endevinen què és el que li fa més il.lusió a aquest bon senyor. Doncs diu que **"La meva màxima il.lusió és anar a Cuba i saludar personalment Fidel Castro, que és un gallec molt gran i que té parents aquí, a Lugo, que conec personalment".** Ja veuen, amb 208 milions...

I ara una notícia maca perquè els periodistes es posin contents. En **Ros Marbà,** il.lustre músic

Antoni Ros Marbà.

d'aquest país declara que **"segueixo essent un gran lector de diaris. Jo respiro mitjançant els diaris".** Si tothom ho fes així, els periodistes, igual de rics que el senyor de les travesses.

La cotilla llibertina

El Pla de can seixanta

Quan aquest número de L'HORA arribi a les vostres mans, la Generalitat haurà presentat al Parlament de Catalunya el Pla Econòmic. Aquest és un tema prou important perquè ens en seguim ocupant la propera setmana, però, ja d'entrada, cal apuntar algunes dades de relleu. En el transcurs del debat d'investidura, el president Pujol es va excusar de no presentar programa econòmic i va prometre amb tota solemnitat que el presentaria el mes de setembre. Va arribar el mes de setembre i no es va presentar cap programa i ara, ja ben entrar el novembre, ens trobem que la Generalitat ha presentat al Parlament de Catalunya un petit Pla de quinze fulls, amb el qual els partits representats en el nostre organisme legislatiu no es poden fer una idea prou clara d'on anem. D'altra banda, en el moment en què es van començar les sessions, només el partit del govern sabia si el Pla s'havia de votar o no.

En aquestes condicions, qui pot donar suport a aquest Pla Econòmic? La cosa va més lluny encara. Sembla ser que l'Institut d'Investigacions Econòmiques no hi ha intervingut per a res. I tampoc no tenim cap idea clara de si l'ha redactat o no la conselleria de Finances, ja que l'únic que ha transcendit als mitjans de comunicació és que el president Pujol es va tancar un cap de setmana per tal de redactar-lo.

El programa Econòmic de la Generalitat ve a ser, en el Parlament de Catalunya, el mateix que els Pressupostos Generals de l'Estat, en el Congrés dels Diputats. Com tots sabem, Convergència i Unió no va donar suport als Pressupostos a Madrid —amb la qual cosa hi estem d'acord— per considerar-los poc seriosos. Precisament per això, el que passa amb aquest Pla és encara menys justificable, ja que, sense entrar en d'altres consideracions, l'asssumpte s'està portant amb una manca total de serietat.

L'HORA

DIRECTOR: Pere Oriol Costa.
REDACTOR EN CAP: Xavier Sabaté.
REDACCIÓ: Francesc Navarro, Josep Ma. Serra (compaginació), Pilar Viladegut (fotografia), Francesc Baiges, Xavier Capdevila, Anna Cortadas.
REPORTATGES: Carles Sánchez Costa, Xavier Febrés, Agustí Pons, Maria José Roman, Lluís Crous, Isidre Ambros i Josep Ma. Huertas Claveria.
CATALUNYA: Albert Garrido, Anna Balletbó; MADRID: Pedro Altares; MON: Mateo Madridejos, Xavier Batalla; HUMOR: Cesc, Corb i Joma. CULTURA I SOCIETAT: Ma. Aurèlia Capmany, Antoni Bartomeus, A. Cirici Pellicer, Antoni Kirchner, Jordi Garcia Soler, Josep Bigordà, Enric Bañeres, Ramon Barnils, Josep Martí Gómez, Marta Mata, Pere Anguera, J. Ma. Carandell, Jordi Fortuny, Ma. Josep Corominas; ECONOMIA: Joaquim Monells; ASTROLOGIA: Esteve Carbó. ESCRIUEN EN AQUEST NÚMERO: Teresa Claret i Miquel Alzueta.
PUBLICITAT: Ma. del Carme Santmiquel; ADMINISTRACIO: Mercè Grau; DISTRIBUCIÓ: Santi Torruella; IMPRESSIÓ: Impresiones generales, Alarcón, 13, Sant Adrià del Besós. Tel. 381 28 00. EDITA L'HORA S.A., Aribau, 80 àtic 1a. Tels. 254 34 02. Barcelona-36 Dipòsit legal B-1904-1979.

En aquest número:

Cartes a L'HORA (pag. 3)

Va, que el món s'acaba. Per LLUÍS CROUS I ANNA CORTADAS (pàgs. de la 4 a la 10).

Punt de mira (pàg. 11)

Pactes per a un mes i mig. Per ALBERT GARRIDO (pàgs. 12 i 13)
Tribuna. Per ALBERT FINA (pàg. 14)

La Passera. Per MARTA MATA (pàg. 15)

La crisi de Polònia s'aguditza entre amenaces. Per MATEO MADRIDEJOS (pàgs. de la 18 a la 21)

La casta dels governadors. Per JOSEP Ma. HUERTAS CLAVERIA (pàgs. de la 22 a la 28)

L'estafa de les factures. Per ANNA CORTADAS (pàgs. de la 29 a la 31)

Imatges i postals dels catalans. Per JOMA (pàg. 38)

Manilla d'oros. Per MARIA AURÈLIA CAPMANY.
Cultura en joc. Per JOSEP Ma. CARANDELL (pàg. 42)

Seccions (pàgs. de la 43 a la 50)

A L'Hora n.º 80 que va sortir al carrer la darrera setmana, sortia publicat un article complementari de l'informe "La inversió de l'Estat a Catalunya", titulat "Catalunya: pagar molt i rebre poc" que anava firmat per Marta Mata. Marta Mata no era, evidentment, l'autora de l'article econòmic. La firma es va col.locar per error. Demanem perdó.

LES RELACIONS DE CiU AMB UCD
PASSEN PER UN MAL MOMENT

Pactes per a un mes i mig

ALBERT GARRIDO.

Mes i mig després de relligar-se al Congrés dels Diputats una majoria curta però suficient, tornen els problemes a l'equip governamental, que segueix sense utilitzar la mà esquerra per tractar els grups nacionalistes que en moments difícils li van donar el seu suport.

El president del Govern ha fet un mal negoci encarregant la tasca d'entendre's amb els nacionalistes al ministre Martín Villa. El responsable de l'Administració Territorial probablement és massa gran per canviar i per més que s'esforci, sempre hi haurà temes que ideològicament el depassaran. De manera que si amb tota la història de l'article 144 ja es va retratar, amb el decret dels governadors generals ho ha tornat a fer. En la recomanació feta pel Govern a la Generalitat sobre el decret de les Caixes també s'hi veu la seva mà i en el projecte de pressupostos per a 1981 és evident que el ministre de les autonomies ha arribat a la conclusió que aquestes poden funcionar sense ni cinc de calaix per invertir. Tot un caràcter.

Negociació del pla Trias

De tot aquest embolic la primera conseqüència que se'n pot derivar per al govern català és que el Consell pot perdre o haurà de renegociar els vots centristes al Parlament de Catalunya a la sessió on es discutirà el pla d'actuació econòmica, llargament esperat. Les dues darreres setmanes hi ha hagut més diferències que coincidències entre UCD i CiU, i a més, en temes tan importants com el decret dels governadors generals i el projecte de pressupostos. Certament ningú no a ha estripat les cartes, però en un clima com l'actual recuperen força els sectors de Centristes de Catalunya-UCD que es pregunten el perquè del seguidisme de fins ara quan CiU deixa sola UCD en els moments crucials i posa en discussió algunes de les pedres angulars del seu programa polític.

La situació de CiU, doncs, no és fàcil davant la proximitat d'un debat parlamentari, però cal pensar que un cop més se'n sortiran. Un negociador de mena com el diputat Miquel Roca porta massa bon joc a les mans com per no salvar la situació. Per exemple, als diputats de la Minoria Catalana els podria passar pel cap votar en contra dels pressupostos en el ple del Congrés — a la comissió el senyor Trias Fargas va limitar-se a l'abstenció— i és ben sabut que en qualsevol país, des del moment que a un govern li tomben els pressupostos, el pas següent és que l'executiu presenti la dimissió. Perquè és de suposar que l'esquerra, Coalició Democràtica, el PNB i alguns diputats del grup mixt tampoc no

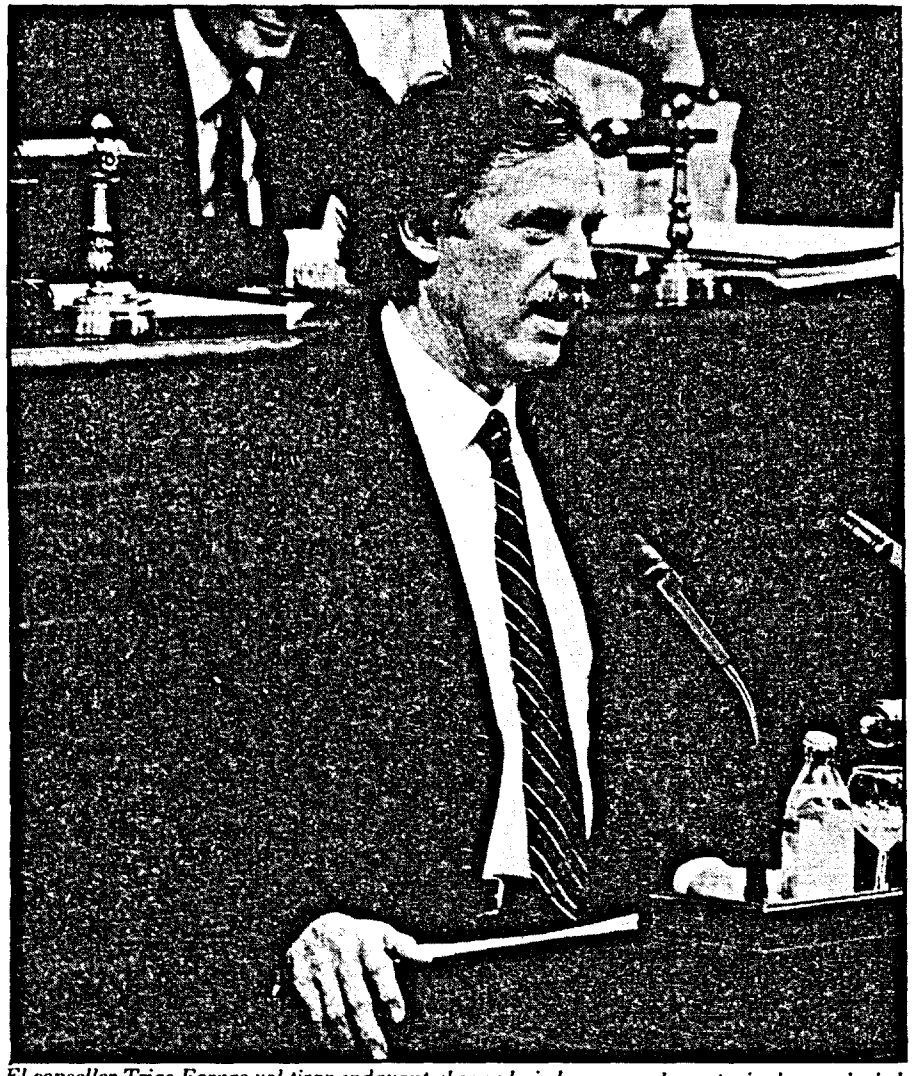

El conseller Trias Fargas vol tirar endavant el seu pla i el govern vol mantenir els acords de la qüestió de confiança.

Un negociador de mena com el diputat Roca Junyent porta massa bon joc a les mans com per no salvar la situació.

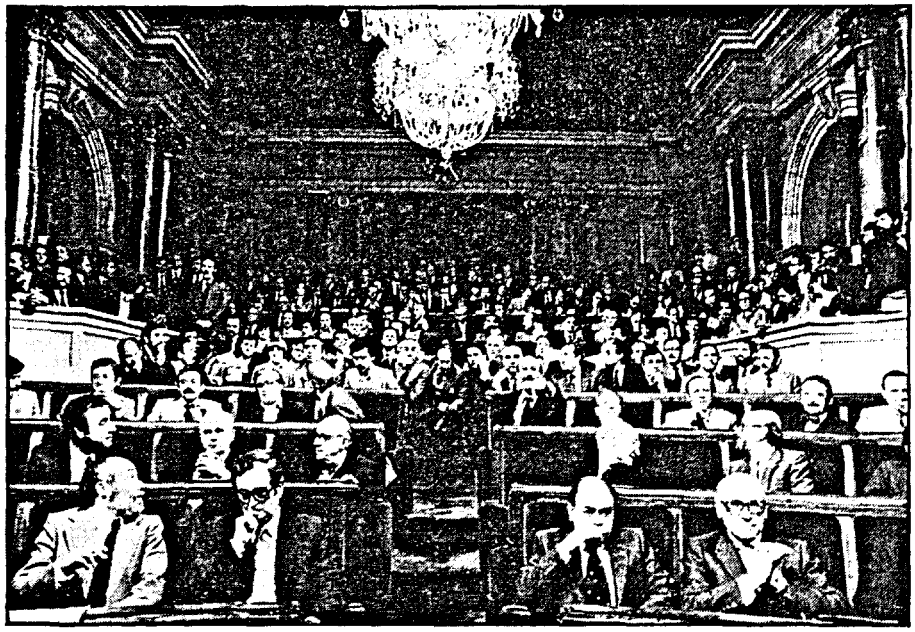

La correlació de forces del Parlament pot trencar-se amb el pla del Sr. Trias.

estan d'acord amb els papers que ha presentat el ministeri d'Hisenda. I el Grup Andalusista tampoc no n'està gaire satisfet.

Queda poc temps

En tot cas, les negociacions han de ser ràpides perquè el ple del Parlament és aquí mateix i CC-UCD té ganes de fer soroll després d'una llarga fase de domesticitat en els seus impulsos. I això vol dir que també el Consell Executiu podria passar per la desagradable experiència de quedar en minoria al Parc de la Ciutadella en una qüestió en principi tan important com ho és un pla econòmic, que, la veritat sigui dita, només agrada de debò a CiU.

No és que només a l'oposició no li agradi, la qual cosa és lògica, sinó que a ERC tampoc li fa gràcia i als centristes depèn de les condicions en què se li vengui.

Si el conseller Trias Fargas vol tirar endavant el seu pla sense dificultats i el Govern vol mantenir en peu els acords parlamentaris tancats durant el debat de la qüestió de confiança s'imposa una vegada més la negociació entre UCD i CiU. Ni a Madrid poden aspirar a una aprovació dels pressupostos pactada article a article, ni a la Plaça de Sant Jaume poden desitjar una llarga discussió econòmica al Parlament que desgasti la imatge d'un Consell que va rebre el primer avís de la seva debilitat durant el debat general del mes de setembre. Si aquesta negociació a dos nivells pot ser beneficiosa o millorar els pressupostos i el pla d'actuació econòmica, és un altre tema.

Crítiques amb raó

D'ençà de la votació de confiança, s'ha criticat reiteradament la manera com van pactar el Govern i la Minoria Catalana, i haver deixat en una nuvolosa el contingut exacte dels pactes. Ara es veu que els que criticaven el secret tenien una mica de raó, perquè amb acords públics, escrits i signats, difícilment s'hauria arribat a la situació actual de renegociació— si és que, es fa— del que es va negociar fa només un mes i mig. Es clar que, per via del secret, les parts que negocien s'alliberen de donar explicacions públiques, però no ho és menys que, com ara, una de les parts pot lliurar-se a exercicis de segona lectura del que s'ha pactat en secret i deixar a l'altra entre l'espasa i la paret.

Pactar amb el poder, és a dir, treure del poder tot allò que es pugui per anar tirant, tots els partits amb presència pública ho intenten.

Fins aquí, per tant, només es pot discutir el que es pacta, no el fet de pactar. El que ja és més discutible és que un pacte, en nom de la governavilitat, duri menys d'un període de sessions, que ningú no sàpiga exactament què es va a pactar i que davant de cada discussió parlamentària, sigui a Madrid o a Barcelona, les majories s'hagin d'arrancar amb fòrceps, una mica dins aquella dinàmica de pati d'escola de "te ajunto-no te ajunto".

Futur i present de les magistratures de treball

En el futur s'ha d'aconseguir que la Jurisdicció del Treball sigui paritària, en el sentit d'integrar, amb el jutge, les representacions reals de la part obrera i patronal. No es tracta pas de cap novetat. En el nostre país han existit tribunals laborals d'aquesta mena. Cal recordar els "Comités Paritaris" dels anys 20 o els "Tribunals Mixtes" dels anys 30.

Malgrat tot, avui no sembla que tal manera desitjable de participació del poble en l'Administració de Justícia pugui ésser una realitat immediata. Es mantindran, pel moment, les Magistratures de Treball.

La permanència de les actuals Magistratures, que daten de 1939, no suposa que no puguin fer-se —ja **ara**— canvis imprescindibles que permetin un millor funcionament i una millor adaptació de tals Magistratures al nou ordre democràtic.

El primer canvi, previst constitucionalment, consistirà en què deixin de dependre del Ministeri de Treball i deixin d'existir com una de les jurisdiccions especials que han proliferat a l'època passada del franquisme i per tant queden integrades dins de la jurisdicció ordinària o comuna.

Un altre canvi, que s'haurà de concretar en la nova Llei Orgànica del Poder Judicial, és la supressió del Tribunal Central de Treball que, durant la dictadura, ha tingut com a norma, en general, revocar les resolucions més progressives de les Magistratures de Treball.

L'abolició d'aquest Tribunal fou ja reivindicada en el Congrés de l'Abogacia, celebrat a Lleó l'any 1970. Serà un pas endavant la descentralització que suposa la creació en determinats indrets de Tribunals o Sales en matèria social que tractin, en segona instància les qüestions d'ordre laboral.

De la jurisdicció de treball cal no modificar-ne algunes característiques excel.lents com és ara la

ALBERT FINA

de l'especialització, és a dir, que els seus components siguin tècnics especialitzats concretament en la matèria del Dret de Treball; o bé la de la celeritat, encara que aquesta es perd sovint també en el camp laboral; o la gratuïtat que suposa avantatges de tota mena; o la immediació i concentració que su posen la presència real del jutge en els actes judicials i la pràctica d'al.legacions i proves en un sol acte ininterromput; de la mateixa manera que cal que romangui, a la fi, la recerca de la veritat material per part del jutge, és a dir, real. Totes aquestes virtuts, patrimoni important de la jurisdicció del treball, caldria que fossin també patrimoni de la jurisdicció ordinària, que cal que prengui exemple de la laboral en aquest i molts d'altres aspectes. Cal evitar el perill contrari, és a dir, que la integració de la jurisdicció laboral en l'ordinària suposi la contaminació d'aquella de vicis, corrupcions, pràctiques i principis tan contraris als esmentats i que, per desgràcia, imperen en la jurisdicció comuna.

No pot mantenir-se per més temps el criteri de que la jurisdicció laboral —potser per tractar-se de la jurisdicció dels treballadors— sigui considerada com d'ordre inferior. I així resulten inadmisibles previstes discriminacions intolerables, respecte a drets i categories, dels propis Magistrats de Treball —o Jutges de Laboral, com sembla que se'ls anomenarà— en relació amb els que es preveuen per altres jutges de matèries més "fines" i "elevades" com poden ésser el dret civil o administratiu. O la també intolerable discriminació que suposa que, mentre els funcionaris de l'actual jurisdicció ordinària han vist augmentats els seus sous, molts membres de la jurisdicció laboral, inclosos Magistrats, tenen els seus sous pràcticament congelats des de fa cinc anys.

També es poden solucionar de forma immediata molts altres problemes actuals de la jurisdicció de treball, com pot ser la manca d'un nombre suficient de Magistrats per tal d'atendre degudament el nombre creixent d'assumptes laborals; o que es permeti l'existència de vacants de funcionaris, especialment Magistrats i Secretaris, sense que es cobreixin tot seguit de produir-se; o que, per manca d'una adequada organització es demorin els casos laborals, en especial l'execució de Sentències.

Mentre anem pensant en un nou ordre de la Jurisdicció Laboral cal que lluitem ja ara per millorar i perfeccionar l'actualment existent per aconseguir, en benefici i profit de les parts interessades, els objectius, immediats i possibles, esmentats. Per això caldrà no esperar les solucions que puguin venir "de Madrid" i utilitzar tota mena de mitjans, com per exemple, la mateixa paralització de la Justícia Laboral.

Caldrà també implicar tots els sectors interessats entorn de tota aquesta problemàtica cada dia més greu de cara a la seva solució. I enseu en els treballadors i les empreses, els professionals del dret i tota mena de funcionaris de l'administració de Justícia Laboral. Cal superar —aquí també— el desencís que tot ho domina i que res no soluciona.

La passera

MARTA MATA

La llengua, una política de pronoms febles?

Per començar he de deixar ben clar que tinc un feble pels pronoms febles. Infant afortunat que vaig aprendre de llegir amb les "Lectures d'Infants", en acabar cada una de les lectures trobava la doble columna ocupada generalment per prononms febles: "Cal no dir" ("els hi donaré", per exemple), "s'ha de dir" ("els els donaré"). I experimentava el plaer suprem del lingüista que és el d'aprendre el que ja saps, encara que no ho facis.

Certament els nostres pronoms febles són un model d'estructura racional i de flexibilitat de la llengua alhora, i construir amb ells els quadres on comproves com compleixen els seus deures envers el gènere, el nombre, el cas, l'ordre i la situació permet molts de matisos

Ara, el que un no pot oblidar és, que en l'ús de la llengua, la força, la té el verb, i que el valor dels pronoms febles rau precisament només en com expliquem la força dels verbs. Així mateix passa en l'aprenentatge de la llengua: al principi és el verb, la multitud de verbs amb què cada llengua pasta l'activitat del qui la parla. Remarquem per exemple quantes vegades el català "fa" el que el castellà "da" (i això pot tenir molta importància "Fer classe" o "dar clase" són dos enfocaments diferents de la Pedagogia que propugnen una i altra llengua).

Per això un no ha estat mai conforme amb una didàctica del català que primés el "donar classe de pronoms febles" per damunt de "fer classe del coneixement dels verbs". Els resultats de la primera són febles d'entusiasme sempre; en canvi els resultats de la segona sovint són el pastar la vida d'una nova manera per part de l'alumne. Crec que això és ensenyar i aprendre català a Catalunya; altra cosa seria ensenyar i aprendre el català com a llengua estrangera.

Deixant l'ensenyament i anant a la nostra passera, la llengua catalana és en aquest moment objecte d'un doble pas: es dibuixa una política, es fa una llei.

Com serà aquesta política? Consistirà només en "donar-los-la", o en acollir, ajudar, impulsar, promoure, crear, pressupostar, pagar, concursar, festejar, celebrar.

I la llei definidora i emmarcadora d'aquesta política, serà refugi de feblesa pronominal? Cert que els pronoms, febles o forts, són una manifestació gramatical del "llenguatge de complicitats" que sovint funcionava en els grups més o menys clandestins: no cal dir noms, tots ens enteníem amb els pronoms.

Però en tota llei, i més en aquesta, cal dir, cal proclamar les coses pel seu nom: llei, poble, dret, deure, carrer, document, funcionari, escola, mestre, ràdio... i dos únics noms propis units per una única relació de propietat: "La llengua catalana és la pròpia de Catalunya".

Aquesta llei s'està fent en una ponència del Parlament, abandonada lavel.leitat d'una peripècia consellerial, i esperem que abandonades les vel.leitats de complements circumstancials de termini o de mala manera.

Quan surti del Parlament no tindrà altre nom propi d'autor que aquest. Però potser en aquell moment caldrà recordar els qui ens han ajudat a posar els pronoms febles i els verbs forts en el seu lloc: Pompeu Fabra, Alexandre Galí, Artur Martorell, i tants i tants altres homes i dones de cognoms i procedència ben diversa que han pastat la seva vida de nou amb els verbs treballar i estimar i el nom propi de Catalunya.

TAULA
DE CANVI
Constitució, 18-20 - Tel.-332.84.08
BARCELONA (14)

TAULA
DE CANVI

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

☐ nova subscripció
☐ renovació (Nº. de subscriptor.)

Cognoms . . . . . .
Nom . . . . . .
Domicili . . . . . .
Població . . . . . .
Província . . . . . .
Dte. Postal . . . . . .
Professió . . . . . .

Desitjo subscriure'm a la revista TAULA DE CANVI per un any (6 números) a partir del número . . . . . per la quantitat de 1.350 ptes. que faré efectives mitjançant .

☐ Taló nominal
☐ Contra reembossament

. . . . . /. . . . / . . . / . . . .

DARRERS ATEMPTATS AL PAIS BASC

El PNV a la manifestació antiterrorista

TERESA CLARET

Una setmana més de violència al País Basc ha culminat en una manifestació, contra els darrers atemptats i el terrorisme en general, presidida pel PNB, PSE-PSOE, UCD i PCE-EPK.

Un dirigent de la UCD basca i un advocat criminalista són les darreres persones assassinades per ETA en els últims dies. Aquests fets són els que van decidir les forces polítiques basques a convocar una manifestació per tal de condemnar la violència, manifestació que va estar presidida pels incidents provocats sobretot per gent que des de les voravies insultaven el gruix dels manifestants.

Tres membres d'UCD assassinats

La darrera setmana ETA (P-M) assassinava Juan de Dios Doval, membre de l'executiva d'UCD d'Euskadi i professor de la Universitat de Sant Sebastià, concretament de la seva facultat de Dret.

Juan de Dios Doval és el cinquè membre d'UCD assassinat per aquesta branca d'ETA. L'anterior havia estat, molt pocs dies abans, Jaime Arresse.

Els dies que van seguir a l'assassinat de Jaime Arresse el partit centrista del Pais Basc va queixar-se reiteradament de l'abandonament en què el deixava l'executiva central. Segurament per aquest motiu, el partit del govern va enviar un nombre considerable de personalitats als funerals de Juan de Dios Doval. Rafael Calvo Ortega, Abril Martorell Rodríguez Sahagún, Luis Gamir, etc. van ser presents a l'enterrament per tal d'intentar demostrar el suport de tota la UCD als seus col.legues bascs.

D'altra banda, ETA (M) assassinava, en aquests dies, l'advocat criminalista José María Pérez López de Orueta i Juan Fernández Azpizu, propietari del bar Kopos i cap de la telefònica. Com a justificació de les dues morts, ETA va enviar un comunicat on manifestava els dos executats tenien implicacions en un assumpte de drogues. Segons ells, el bar Kopos de Sant Sebastià era un important centre de

Quinze mil persones a la manifestació antiterrorista.

distribució de drogues mentre que l'advocat havia defensat diverses vegades gent relacionada amb assumptes de drogues. ETA (M) anunciava una campanya armada d'advertència contra el "tràfic i distribució d'aquests tipus de productes alienants".

PNB: Primera manifestació antiterrorista

El proppassat diumenge, es convocava una manifestació a Sant Sebastià per rebutjar la violència terrorista en general i sobretot els darrers atemptats. La manifestació era convocada per quatre dels principals partits polítics al País Basc: PNB, PSE, UCD i PCE-EPK. Per primera vegada el partit Nacionalista Basc participava en una manifestació d'aquesta mena. Això implica una nova actitud del partit del govern autònom en el problema terrorista. A més de la seva participació en la manifestació, un portaveu del PNB manifestava a Europa Press: "Movilitzarem les bases del partit per poder aprofitar la seva força en un intent de concienciar el poble basc per a la consequció de l'autogovern per vies pacífiques.

EE i HB: No a la manifestació

Euskadiko Ezquerra i Herri Batasuna van ser els dos partits bascs que no van anar a la manifestació. Malgrat la suposada coincidència ideològica entre Euskadiko Ezquerra i Eta Político Militar, aquest partit va fer declaracions condemnat l'atemptat que va acabar amb la vida de Juan de Dios Doval. Deien que "aquesta mort no contribueix en res als interessos dels treballadors ni el procés de profundització de les llibertats democràtiques i nacionals en el camí cap al socialisme". De tota manera, conservant en part la seva afinitat amb ETA (P-M), EE no va voler sumar-se a la manifestació Herri Batasuna va ser molt més radical. No tan sols va anar a la manifestació sinó que va manifestar que "HB mai no denunciarà una acció armada mentre no s'estudiïn profundament les causes que l'originen i no es posin remeis adequats per tal que aquestes causes no desapareguin".

"Contra el terrorisme i per la pau"

La manifestació del proppassat diumenge va ésser presidida sobretot pels incidents. Un bon grapat de parlamentaris i membres de l'executiva dels diferents partits encapçalaven la manifestació: Jesús M. Vian, i Jaime Mayor Oreja d'UCD, Txiqui Benegas, Carmen Garcia Bloise, Múgica i Maturana del PSE-, Anchón, Monforte i Elosegui del PNB i la totalitat de l'executiva provincial del PCE. En un moment determinat, els crits de "Gura ETA Militar", de "vosaltres, feixistes, son els terroristes, per part d'unes 400 persones que intentaven per fracassar la convocatòria, van estar a punt de fer fracassar la concentració.

Els contramanifestants van tirar pedres i van cremar diverses autobusos pels carrers de Sant Sebastià. Això va fer que molts, dels manifestants es dispersessin. La manifestació va acabar finalment a la una del migdia.

La situació basca va acabar de complicar-se diumenge passat amb la prohibició de l'acte-dretà que va tenir lloc a Vitòria. Els militants de Fuerza Nueva van ferir greument un noi mentre que Blas Piñar i el governador d'Àlava, Ezequiel Jaquete, s'enfrontaven físicament.

AVUI 2.000

Campanya per la consolidació i rellançament del diari

Rbla. Catalunya, 15, Tel. 317 54 24

EL MÓN VIST DES D'UNA PERSPECTIVA CATALANA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom i Cognoms .....

.....

Carrer .....

.....

Tel. ..... Població .....

Els prego que em subscriguin al diari "AVUI" a partir del dia 1.er del mes vinent.

Barcelona (repartiment a domicili):		Fora de Barcelona:	
☐ Trimestral	2.229,– Ptes.	☐ Trimestral	2.074,– Ptes.
☐ Semestral	4.458,– Ptes.	☐ Semestral	4.148,– Ptes.
☐ Anual	8.916,– Ptes.	☐ Anual	8.295,– Ptes.

Data i Signatura

envieu aquest BUTLLETÍ a:
Campanya AVUI 2.000 Rbla. Catalunya, 15. 3.er 2.a
Barcelona-2

Polònia, una vegada més una nació amenaçada pels seus veïns.

EL FUTUR DELS SINDICATS INDEPENDENTS

La crisi de Polònia s'aguditza entre amenaces

MATEO MADRIDEJOS

Les mesures adoptades per la República Democràtica Alemanya, per prevenir el contagi, i la precipitada visita a Moscou dels dirigents polonesos van coincidir amb un augment de la tensió entre els sindicalistes i el govern de Varsòvia.

El 23 d'agost de 1939, l'Alemanya d'Hitler i la URSS de Stalin van firmar a Moscou un pacte de no agressió i un protocol secret sobre les zones d'influència, una de les clàusules del qual estipulava el repartiment de Polònia; la qüestió d'un Estat polonès independent es va decidir més tard mitjançant una "entesa amistosa". Com hom recordarà, una setmana més tard, amb la invasió de Polònia per les tropes nazis, va començar la II Guerra Mundial...

Aquest record resulta inevitable quan Polònia, una vegada més, es troba amenaçada pels seus veïns, ara en nom de l'anomenat "socialisme real". De la mateixa manera que el 1968, durant la "primavera de Praga", els dirigents de la República Democràtica Alemanya (RDA) han llançat amenaces, de part del Kremlin, per tal de prevenir qualsevol fissura que es podia produir en el bloc soviètic sotmès a les divisions del Pacte de Varsòvia.

En un discurs pronunciat el 6 d'octubre, al Berlín Est, el president de la RDA, Eric Honecker, va declarar: "No podem romandre indiferents al destí del poble polonès (...). Ens oposarem a totes les temptatives d'ingerència dels reaccionaris estrangers". El 28 d'aquell mateix mes, la RDA adoptà mesures que restringien la circulació de persones a Polònia, per tal d'evitar el contagi del perillós virus que s'amaga en els sindicats polonesos independents **Solidaritat,** dirigits per Lech Walesa. Dos dies més tard, el primer secretari del Partit Obrer Unificat Polonès (POUP-comunista) Stanislaw Kania, i el cap del govern, Jozef Pinkowski, es van traslladar precipitadament a Moscou, convocats per la direcció del Kremlin, per tractar de les greus crisis per les quals travessa el seu país.

La societat polonesa, formada per una aclaparadora majoria de catòlics.

Fins ara, els "reaccionaris" als quals es refereix Honecker no han fet altra cosa que donar facilitats al govern de Varsòvia per ajornar els pagaments dels deutes contrets amb els bancs occidentals. Malgrat que Polònia deu als occidentals més de 20 mil milions de dòlars, tant França com la República Federal d'Alemanya han donat tota mena de facilitats per contribuir a una "estabilitat" que creuen imprescindible per al manteniment de la pau a Europa. A començaments d'octubre, 25 bancs germano-occidentals

La RDA adopta mesures a partir de la creació dels sindicats independents polonesos, el contagi fa por.

van acordar un nou crèdit de 1.200 milions de marcs, i els bancs nordamericans han lliurat, des de la caiguda d'Edward Gierek, a principis de setembre, uns 600 milions de dòlars.

Les ingerències en els assumptes interns polonesos, doncs, no procedeixen precisament del món capitalista, sinó que s'exerceixen per part dels països del bloc soviètic en nom dels pressupòsits imperials que irradien des del Kremlin. La brutalitat d'Honecker, que recorda la que Ulbricht va emprar amb Dubcek l'agost de 1968, pocs dies abans de la invasió de Txecoslovàquia, constitueix tan sols l'aspecte més visible de la teoria i pràctica de la "sobirania limitada" que defensen aferrissadament Breznev i els "falcons" del Kremlin. Ningú no sap què s'han hagut de sentir els dirigents polonesos a Moscou, però hom pot endevinar la reprimenda i els consells si recorda somerament els antecedents de Berlín Est, Budapest i Praga.

Moderats i Radicals

Dos mesos més tard de la firma de l'acord de Gdansk (ex-Danzig) entre els vaguistes i el vice-primer ministre polonès Jagielski, que és qui va autoritzar la creació de sindicats independents, la crisi social i política de Polònia no està resolta ni de bon tros, malgrat els canvis profunds introduïts a la direcció del partit comunista i que van culminar el 5 de setembre proppassat amb la substitució de Gierek per Kania al capdavant de la secretaria del comité central. Els fets han demostrat de manera incontestable, que els comunistes polonesos, principals responsables d'una situació caòtica, ni poden recuperar un prestigi que mai no van tenir ni resoldre els problemes més urgents mitjançant canvis dins la composició dels organismes dirigents.

La inscripció legal dels sindicats independents **Solidaritat** fou el motiu que va fer sorgir un conflicte latent. En efecte, el jutge de Varsòvia encarregat d'aprovar els estatuts sindicals va introduir-hi una clàusula sobre "el paper dirigent" del partit comunista, considerada com una ofensa greu per un sector important dels quatre milions de treballadors que, segons llur direcció, s'han afiliat als sindicats independents. Al mateix temps, les autoritats van multiplicar els obstacles per a la constitució de nombrosos sindicats locals i van bloquejar els comptes bancaris on hi ha dipositats els fons per a les activitats de **Solidaritat.**

La nova situació ha originat divergències entre els obrers, ja que, mentre Lech Walesa i alguns dels seus camarades propugnen la moderació i el compromís, per no oferir cap pretext als sectors més dogmàtics i pro-moscovites del partit comunista, altres delegats sindicals, al.legant l'efersvescència de les bases, consideren que una claudicació en les circumstàncies actuals obrirà el camí a noves intervencions abusives per part de les autoritats. Darrera d'aquestes diferències tàctiques, com és obvi, es perfila un debat més profund sobe la situació política general i els condicionaments geoestratègics de Polònia.

El partit comunista, en un cul-de-sac

Les vacil.lacions i els pretextos mesquins utilitzats contra els sindicats **Solidaritat** són un reflex del cul-de-sac en què es troba el partit comunista com a conseqüència del seu fracàs estrepitós de voler emmotllar la societat a la seva imatge i semblança.

Jagielski i Walesa, dos protagonistes de la crisi polonesa.

Al contrari del que s'esdevé en d'altres països de l'Europa oriental, la societat polonesa, amb una aclaparadora majoria de catòlics, va mantenir sempre una relativa autonomia ideològica i cultural. El compromís entre l'Estat comunista i l'Església catòlica, constantment renovat, malgrat alguns moments de màxima tensió, va impedir que l'esquizofrènia social i política arribés al punt de ruptura, conscients amdues potestats que la història, la geografia i la divisió del món en dos blocs antagònics condicionaven la llibertat del país.

Per tres vegades (1956, 1970 i 1980), les pressions socials han provocat canvis dramàtics en la direcció comunista, per tal d'evitar mals més grans, atesa la proximitat de les divisions soviètiques. Els errors s'atribueixen als dirigents que cauen en desgràcia, ja que el partit, per definició, resulta infalible com a encarnació de la classe obrera. Aquest sectarisme vulgar, destruït en la pràctica per les protestes dels obrers, resulta cada dia més insofrible, sobretot, quan es comprova la incapacitat del partit comunista per rectificar els erros i abandonar la pretensió de dirigir en exclusiva una societat que oscil.la entre la indiferència i l'hostilitat.

La situació es complica en les circumstàncies actuals perquè l'Església catòlica, que actuà freqüentment com a mitjancera entre el poder polític i la societat civil no pot extremar la seva prudència fins al punt de desautoritzar uns sindicalistes que són criatures seves. Les últimes converses del cardenal primat, Stefan Wyszinsky, amb el primer secretari del partit comunista, Stanislaw Kania, de les quals en fou informat el papa Joan Pau II, no han contribuït pas a la distinció.

Segons tots els indicis, i en vistes de les declaracions dels delegats de **Solidaritat**, la mala situació econòmica i la penúria de béns de consum estan radicalitzant els obrers cap a una direcció perillosa, fins al punt que els dissidents intel.lectuals i professionals agrupats en el Comité d'Autodefensa Social (KOR) acusen d'"aventurisme" els delegats sindicals de Gdansk, els més contraris a un compromís. El fet que els estibadors del Bàltic es negin a embarcar les patates per a l'exportació, tot al.legant que aquest producte escasseja a les llars, indica clarament que l'explosiu de les subsistències pot esclatar en qualsevol moment i destruir el precari equilibri.

Equilibri y situació internacional

Paradoxalment, la crisi polonesa s'aguditza malgrat l'interès de les potències occidentals de contenir-la dins d'uns límits que resultin tolerables per a la Unió Soviètica, per tal de salvar hipòcritament la Conferència Europea sobre Seguretat i Cooperació que s'haurà de celebrar aquest mes a Madrid. No és la primera vegada, per descomptat, que el poble polonès se sacrifica en l'altar de l'equilibri de les superpotències; però resulta repugnant que aquells que s'autoanomenen defensors dels drets humans, tants als governs com a les columnes de la premsa, intenten convèncer-nos de la utilitat de la cerimònia de la confusió que es representarà a Madrid.

La creació dels Sindicats Independents Solidaritat, un fet trascendental en la història polonesa.

El bloc comunista, dirigit per la URSS, despullat de la iniciativa històrica, no té cap projecte atractiu per resoldre la crisi polonesa i, en conseqüència, no fa cap altra cosa

que prendre mesures administratives, per tal d'impedir el contagi, i amenaçar amb els blindats. La manca d'idees de la gerontocràcia soviètica resulta inquietant. La substitució de Kosyguin per un altre ancià, protegit del també ancià Breznev, no és pas cap esdeveniment que pugui fer suscitar l'entusiasme sobre les possibilitats d'evolució o de rectificació del socialisme "real".

Els dirigents de la República Democràtica Alemanya, els habitants de la qual estan relativament ben informats del que passa a Polònia a través de les emissions radiotelevisades procedents de l'altra Alemanya, han estat els primers d'actuar contra el virus polonès. Les

El Papa Wojthyla, un personatge important pels sindicalistes catòlics durant la crisi.

precaucions adoptades, pel mateix motiu, a Budapest i a Praga confirmen els temors que embarguen als dirigents de dos països que van patir un escarment ben dur quan van tractar d'apartar-se del model soviètic.

No sabem si el cinturó de seguretat tindrà èxit, fins i tot a curt tèrmini. Els occidentals estan com paralitzats, ja que estan convençuts que qualsevol anunci de canvi polític substancial dins el bloc soviètic pot engegar incoercibles mecanismes militars. Els estrategs de la política-ficció, en dissenyar els "escenaris" de la catàstrofe, s'aturen amb morbosa delectança en un cop a qualsevol capital de l'Europa oriental que inevitablement posaria en marxa, cap a l'oest, la temible maquinària de l'Exèrcit roig.

L'ou com balla

JAUME FUSTER

De porc i de senyor...

Ho diuen els papers. Els lleidatans s'han begut l'enteniment. Que sí, paios, que sí. Que no s'estan per brocs i organitzen una fira de porcs. Serà cosa de veure, a fe! D'entrada suposo que repartiran pinces d'estendre la roba per endinyar-se-les a la nàpia, no fos cosa que els xafarders ens intoxiquéssim amb la catipèn del bestiar. Perquè ja se sap: quan un garrí put, put de valent i tapa els sentits a qui s'hi acota un pèl de guilla.

En això del ram del pernil, jo m'hi entenc una estona llarga i us asseguro que una truja ben arrodonideta, un porcell ben cepat o un verro d'uns quants quintars són un espectacle que no se'l salta ni un alarb. El que no sé —hauré de parlar-ne amb els organitzadors— és si la mostra de productors de cansalada és només de Catalunya o bé és internacional. En aquesta perifèria nostrada tenim tota mena de porcs, ja se sap. I de porcades, no cal dir-ho. Però és que en l'Estat de les Autonomies la cosa creix com la Sagrada Família i el mostrari seria immens.

Hem de reivindicar el porc i la fira de Lleida en serà una ocasió. No s'hi val d'anomenar de la mateixa manera l'honorable bestiola productora de carns magres, botifarres, llonganisses, pernils i sobrassades i tota la trepa dels qui practiquen el joc ras i la puntada de peu als baixos. M'empesco que a Lleida podríem tots plegats muntar un acte de desgreuge per cada cop que anomenem porc a qui ens fa la trabanqueta i porcada el pragmatisme dels qui ens manen!

Tots a Lleida, doncs, a retre homenatge a l'animaló que grufa. Fem autocars, trens especials, vols xàrters i cues a les autopistes. Que la Generalitat encarregui a una de les millors plomes nostrades, Baltasar Porcel (per allò de la proximitat del cognom), l'elogi del porc. Sobretot ara que el navegant solitari del paper imprès nostrat es dedica intensament a la biografia política. A més proposo a les autoritats —i de franc, mireu si sóc generós— que faci itinerant aquesta Primera Mostra del Porc a Catalunya. I que la dugui al Passeig de Gràcia de Barcelona, a la Rambla de Tarragona i a la Devesa de Girona. Ah, és clar!, i també a la Rambla de Manresa i al pont de l'Ebre de Tortosa, que així el senyor Martín Villa que hi entén un ou, en això dels porcs, estarà content i veurà que ell és qui mana.

Perquè ja sabeu que de porc i de... (poseu-hi el nom que més us plagui) se n'ha de venir de mena.

Als tres o quatre lectors que em queden: Com que en el número 79 de L'HORA, a l'article **Planetes i satèl.lits** el follet de la impremta se'm va menjar un parell de ratlles, quan iniciava un estirabot sobre el meu amic, president i editor J. M. Castellet, les publico ara, a major honra i glòria de la literatura nacional.

Deia: "El senyor J. M. Castellet, president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Nostrada i director literari d'Edicions 62 està que trina. Ultra haver de resoldre els conflictes que es provoquin entre els Moixos i els Melendres de torn, s'haurà de llegir tota la tarregada que no obtingui el premi planetari i mirar d'enguibir-ho en les seves col.leccions. La ruïna, vaja. Dels ulls i d'Edicions 62.

Només hi ha un error en la maniobra del senyor Lara. I és el nom. El premi en qüestió no s'hauria d'anomenar **Ramon Llull,** que a ca seva el coneixen, sinó premi Satèl.lit, com proposa en Jem Cabanes".

El Govern Civil de Barcelona ha estat tradicionalment un lloc polític que ha servit en el currículum de qui l'ha exercit per diversos usos: ostracisme per al qui ha exercit el càrrec perquè no ha reeixit o per qualsevol altra causa; un ministeri—en especial Governació —i no tan sols ara, sinó ja en altre temps (cas Martínez Anido)—, i fins i tot per ser objecte d'un atemptat mortal (cas Comte de Salvatierra, (1920) recordat en la plaça d'un carrer situat sobre la Diagonal.

La relació i comentari dels tretze que de González Oliveros a Belloch han ocupat la sèu del Pla del Palau entre 1939 i 1980, realitzada a partir d'un treball previ fet entre el qui això signa i Jaume Fabre, pot servir d'estímul per a investigar més, per a treure deduccions, o simplements per a practicar el bonic esport de "la memòria tafanera".

El governador Correa en el moment d'imposar, l'any 1941, el "yugo y las flechas" a la Verge de Montserrat. L'últim a la dreta Mossèn Escarré

"LA MEMORIA TAFANERA"

Els 13 petits virreis de la mal anomenada Província de Barcelona (1939-1980)

JOSEP MARIA HUERTAS CLAVERIA.

Del 26 de gener de 1939 —dia de l'ocupació de Barcelona per les tropes de Franco— fins l'u d'agost del mateix any va regir a la capital catalana un règim dit "especial ocupación", davant del qual es trobava el general Eliseo Alvarez Arenas, sots-secretari del ministeri de Governació —Ordre Públic, aleshores—, el titular del qual era el tristament cèlebre general Martínez Anido, governador civil de Barcelona entre 1920 i 1922, quan implantà la "llei de fugues", i home que coneixia a fons la ciutat vençuda.

I. El primer governador (1939-40)

El primer governador civil de Barcelona amb el franquisme va arribar el 10 de juliol, o sia vint dies abans que acabés el "régimen especial de ocupación". Es tractava d'un catedràtic zamorà, que havia estat amic personal del dictador anterior, Miguel Primo de Rivera, i que era en aquells moments vocal del temut Tribunal de Responsabilitats Polítiques. El seu nom, Wenceslao González Oliveros.

Les seves declaracions en prendre possessió del càrrec eren tot un programa anticatalà:

"Atención preferentísima ha de merecerme la cultura en todas sus graduaciones. Cuarenta años de progresiva desespañolización (salvo el breve, próspero y sosegado período dictatorial) exigen un esfuerzo inmediato y continuo de signo contrario."

Recordava el ja desaparegut "Destino" que **"España se alzó, con tanta o mayor fiereza, contra los Estatutos desmembradores, que contra el comunismo".**

Per farcir l'aparell governatiu s'agafaren no tan sols falangistes i carlins, sinó elements procedents del difunt partit radical de Lerroux, coneguts pel seu "espanyolisme" i també pel seu anticatalanisme.

González Oliveros tingué cura que es traguessin els monuments catalanistes —Rafael de Casanova, el Doctor Robert, Clarís...— i obreristes o republicans —Layret, la República...,—. Durant el seu període, va ser afusellat el president Lluís Companys, el 15 d'octubre de 1940, pocs dies abans que rebés amb tota mena d'honors al cap de la policia del Tercer Reich alemany, Heinrich Himmler.

A més dels monuments, foren escombrades de llurs llocs de treball les persones: catedràtics de la Universitat, funcionaris sospitosos, obrers sindicats, que no havien marxat a l'exili. I també les persones, els noms de carrers i places que recordaven fets catalans o remembrances obreres i republicanes.

Autor de diversos llibres i articles de to polític poc estudiats, González Oliveros va ser substituït el desembre de 1920, per un home més flexible que venia de l'Exèrcit, Antonio Correa Veglison.

II. El "popular" Correa

Santanderí de 36 anys, Correa era un falangista convençut que practicà un estil diferent del tenebrós González Oliveros. Mentre la ciutat patia fam i racionament, misèria i repressió, pallisses arbitràries i oli de ricí, ell passejava per barris humils i es preocupava verbalment, per la gent.

Solter impenitent, sempre estava voltat de jovenets afiliats a l'OJE. Amenaçava la gent amb treure-li la cartilla de racionament si no duia els fills a escola quan visitava un barri i es lliurava a actes populistes, com requisar un vaixell carregat d'oli que marxava a Itàlia quan Barcelona no veia l'oli d'oliva ni en somnis.

Obrí una mica la mà en petites qüestions, com les sardanes, que tornaren a poder-se ballar, i l'autorització per a reeditar algun llibre d'autor català però amb l'ortografia antiga. Publicacions clandestines en català eren recollides i els seus autors detinguts, però Correa les presentava en alguna ocasió a visitants estrangers com una mostra que el català no era perseguit, donant a entendre que es publicaven sense cap entrebanc.

En un intent d'afavorir d'alguna manera la indústria catalana, es negà a aplicar estrictament les mesures sobre restriccions elèctriques, però el ministre Suances el va fer cesar per aquesta oposició. Corria el mes d'agost de 1945 i Alemanya acabava de perdre la guerra mundial. Els demòcrates exiliats o amagats a casa nostra confiaven que s'acostava la fi de Franco. Poc sabien que en teníem per 30 anys més, de Franco i de governadors civils triats a dit.

III. Dos anys de Barba

L'únic governador que ha deixat fins ara memòria escrita de la seva ▸

Correa en un concert al Teatre del Liceu en homenatge a la "División Azul"

estada al Pla de Palau, va ser un militar que havia conspirat contra la República com a membre de la "Unión Militar Española", el madrileny Bartolomé Barba. L'autor de "Dos años al frente del Gobierno Civil" ha passat a la petita història dels governadors civils amb la peculiaritat que no se l'anomena amb els dos cognoms com a la resta, sinó amb un de sol.

Quan va caldre substituir el populista Correa, el ministre de la Governació va presentar a Franco una terna de noms, però es trobà que el dictador ja tenia preparat un paparet que li lliurà tot dient: "Este es el nuevo gobernador de Barcelona". Es tractava del seu amic Bartolomé Barba.

Barba va voler enfocar el problema català amb una mica més de màniga ampla i autoritzà a actuar de nou l'Orfeó Català, per exemple. El dia assenyalat l'escut català de mosaic, que figura a l'escenari del Palau de la Música, estava cobert amb una bandera espanyola. Tanmateix, durant el concert es va desplegar de cop una bandera catalana des del galliner fins a platea on es llegia: "El problema catalán no existe. Barba", fent referència a unes declaracions del governador en aquest sentit.

Durant el mandat de Barba es realitzaren les festes d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat a càrrec de la Comissió Abat Oliba, moment que és considerat per la resistència catalanista com a punt de partida per a la recuperació lenta, molt lenta, de la consciència patriòtica. Era el desembre de 1946.

A les memòries esmentades, Barba reconeix que **"entre los obreros todavía se cotizaba clandestinamente para el Socorro Rojo Internacional"**. Eren els temps de les primeres vagues de la postguerra.

IV El governador de les coples

Un metge ortopèdic saragossà, Eduardo Baeza Alegría, va ser el nou governador al juny de 1947, a la vetlla de la visita de Franco a Barcelona. L'eficàcia demostrada en la visita que el dictador havia realitzat a la capital aragonesa quan Baeza n'era governador, el decidí al canvi de Barba.

L'estiu de 1950, per a solventar tensions entre sectors de Falange, Baeza va destituir el vicepresident de la Diputació i subcap provincial del "Movimiento", Manuel Fernández Ramírez. Aquest li guardà rancúnia, i va atiar l'actitud hostil d'un sector de Falange contra el governador mesos després, durant la famosa vaga de tramvies del març de 1951.

Com ja s'ha escrit sovint, els barcelonins renunciaren a pujar als tramvies per protestar de la puja de preu del bitllet en un ambient on cada cèntim comptava perquè es guanyava poc i tot costava molt. Tot i l'ajut que tingué Baeza per part de sectors del Règim —l'actual encara cap de guardes jurats de la Diputació, Claudio de Boet, obligava a pujar la gent als vehicles a punta de pistola, per exemple—, aviat s'adonà que aquell cop era quelcom massa seriós. A les parets aparegueren octavetes escrites a màquina on ridiculitzaven la seva persona tot referint-se a suposats amors amb la vedette Carmen de Lirio, que aquells dies representava al Còmic l'obra "Esta noche no me acuesto". L'actriu deixà d'actuar el dia 12, sis dies abans que Baeza fos substituit". De coples sobre els amors de tots dos —inventats segons alguns— en sortiren diverses. Una fou aquesta:

"De nada le servirá
su bella Carmen de Lirio,
pues el pueblo no consiente
aguantar más tiempo el "cirio".

Els tramvies baixaren tarifes, la qual cosa no impedí una forta vaga quasi general. Hi saltaren l'alcalde, el governador i cap de policia. I la vaga de tramvies quedà a la memòria popular com la primera fita seriosa de l'oposició al franquisme

Pelayo Ros, el gener de 1974, en un "acto de desagravio"

després de 1939. O com el cant del cigne de les velles generacions de resistents, abans que nous moviments de resistència es fessin presents.

El fiscal de Besteiro

Felipe Acedo Colunga, militar, nascut en un poble gaditè, ha estat el governador amb més anys de mandat a la Barcelona posterior a 1939. Arribà amb la crisi creada per la vaga de tramvies i se n'anà amb la crisi oberta pels fets del Palau de la Música, que suposaren la detenció de l'actual president de la Generalitat, Jordi Pujol.

Acedo venia amb la garantia d'haver estat el fiscal contra el socialista Julian Besteiro. Per aquesta raó, fa pocs anys es demanava el canvi del Passeig del general Acedo —el Marítim— per Passeig de Julian Besteiro. No va caldre que es canviés el nom pel qual tothom coneix el passeig de sempre, o sia Marítim, a Acedo se'l suprimí— era l'únic governador del franquisme amb carrer a Barcelona— i a Besteiro se li buscà un altre carrer.

Havia estat primer fiscal contra els obrers revoltats a Astúries en 1934 i posseïa, doncs, un bon historial repressiu, ideal per exercir a la Barcelona revoltada després de març de 1951.

Va dur a terme les primeres realitzacions de habitatges amb motiu del Congrés Eucarístic de 1952, quan calgué treure barraques de la Diagonal perquè feien lleig cara als visitants que s'esperaven. I mentre es vivien dies de gran fervor nacional-catòlic, en menys d'un mes es van fer uns senzills habitatges provisionals a Verdum i Can Clos.

Lluís Marsillach, periodista que havia estat radical, va escriure un dia de comentari titolat "Las casas de papel" a la "Solidaridad Nacional" on comentava el mal estat en què es trobaven les "cases del governador", que així li deien i li diuen, encara, almenys a Verdum. Acedo va emprenyar-se de valent, va fer anar a Govern Civil a Marsillach i li va tirar la cavalleria per sobre. Al dia següent sortia a tots els diaris una nota oficial on es refera a la visita de Marsillach, tot dient que **"no supo ni acertó a decir otra cosa que no fuera la de reconocer su insensatez y declararse rotundamente como un estúpido"**. Un altre incident de premsa el va tenir amb Sempronio, que "catalanejava" dintre dels possibles, per un comentari sobre l'escoltisme.

Home donat també a un cert "populisme", va dur a terme algunes obres destacades sota el seu mandat, com el passeig Marítim, on va posar el seu nom ell mateix, i el cobriment de la rasa del carrer d'Aragó.

Un governador de pas

Matías Vega Guerra, un canari ric de tracte cordial, va ser el següent governador. Va durar d'octubre de 1960 a novembre de 1962, i va ser el primer governador que va assistir al sopar del premi Nadal. Durant la seva estada es van començar les gestions per al Parc d'Atraccions de Montjuïc, finançat per capital veneçola. (Vega va ser set anys ambaixador a Veneçuela, segona pàtria de molts canaris que han fet les Amèriques a la recerca de fortuna).

L'agitació del 1962 —vagues i malestar universitari que acompanyà les grans vagues d'Astúries,— la va capejar com va poder. El consell de guerra on es demanava pena de mort a l'actual vicepresident de la Diputació, Jordi Conill, tingué lloc a leshores, i va ser guan hi intervingué de forma decisiva el que seria Papa Pau VIè, aleshores cardenal Montini.

El fet d'estar fora de Catalunya quan tingueren lloc les inundacions del Vallès, pel setembre de 1962, va costar-hi el càrrec a Vega Guerra, home al qui donaven el gualificatiu del "restret", perquè havia dit: **"Yo actuó poco, pero cuando lo hago, lo hago duro"**.

De la división azul a la democracia

Fins a juliol de 1966, que fou canviat per haver-se enfrontat a l'Església, Antonio Ibáñez Freire, nascut a Vitòria i ex-voluntari de la División Azul, va regir el Govern Civil dels efervescents anys seixanta.

Tot i que la seva gestió no pot dir-se que fos massa brillant, va ser el primer governador del franquisme que, amb el pas dels anys, esdevindria ministre. Es clar, que primer calgué una capa de vernís democràtica, però hom ja sap que el cap actual del Govern té la mà trencada en això de posar purpurina democràtica.

Al desembre de 1963 va tancar Omnium Cultural. Va voler prohibir uns cursos de l'avui senador Josep Benet als escolapis, i com no se'n portís, la conseqüència va ser que a Benet no li donaren passaport en anar a solicitar-lo. Al novembre de 1963 l'abat Escarré feia les seves famoses declaracions a "Le Monde" que li costarien l'exili. El mateix mes tenia lloc un atemptat d'ultradretà contra el Casal de Montserrat. L'onze de setembre de 1964 —250 aniversari de 1714— davant una manifestació força nodrida, Ibáñez Freire, que després seria un pilar de l'obertura suarista, va posar mig milió en multes a alguns participants.

Al 1964 prohibia les representacions de "L'òpera de tres rals" a càrrec de l'Agrupació Dramàtica Barcelona al Palau. Hi havia massa moviment, a Barcelona que anava des de cops als catòlics progressistes que assistien a una xerrada del capellà Louis Evely fins consells de guerra contra l'actual secretari general del PSUC Antoni Gutiérrez, tot passant pel neixament de Comissions Obreres a la parròquia de Sant Medir, el novembre de 1964.

L'any 1966, tanmateix, va ser la pedra de toc per a Ibáñez Freire. Els catòlics progressistes, aleshores un dels epicentres de l'oposició, no volien el bisbe Marcelo González, i començaren a emprenyar amb allò de "Volem bisbes catalans!", i al maig 130 capellans molestaven en manifestació al comissari Creix tot acusant-lo que es torturava aleshores ja el conflictiu Isidor Boix. Se'ls va dissoldre a pals i a sobre s'hi llençaren tota mena d'infundis a través d'una premsa controlada entre Govern Civil i la delegació del Ministeri d'Informació i Turisme.

Pero n'hi hagué més: al març, estudiants tancats als Caputxins de Sarrià havien creat el Sindicat Democràtic (SDEUB) mentre Ibáñez Freire posava setge al convent. Va ser massa: dues llegendes per a l'oposició nascudes en bona part de la incompetència del governador civil. Al juliol, quan hom parlava de la turista 14 milions arribada a l'aeroport de Son Sant Joan a Ciutat de Mallorca, Franco anomenava Tomás Garicano, navarro i militar.

Un altre futur ministre

Després d'un governador dur, i com a compliment de la llei del

Bartolomé Barba

Rodolfo Martín Villa

Acedo Colunga

pèndul tan estimada per Franco, arribà Tomás Garicano, que sabé relacionar-se amb la burgesia local, fins el punt que casà una filla amb Xavier Ribó, fill d'un militant de la Lliga en altre temps, que lluiria com home de la Jove Cambra i com a un dels dirigents de la urbanitzadora de Bellvitge.

La mà esquerra de Garicano no impedí que la repressió continués en tots els fronts: 52 detinguts pel primer de maig de 1967 a Torre Baró, incidents amb l'abat Just per a l'enterrament de l'abat Escarré, al 1968...

"Volia que l'enterrés d'amagat, i avaig dir-li que només ho faria si m'ho ordenava. Com ere ell volia que fos per iniciativa pròpia i jo m'hi negava, va perdre els nervis i digué: "Doncs vaig a telefonar al Nunci i al Vaticà, i si hem de tancar Montserrat, es tanca!" No vaig poder impedir-ho i se m'escapà el riure, es va posar encara més nerviós i sortí del despatx on estàvem conversant"

(De Cassià Just, abat de Montserrat, a "El Correo Catalán").

Al gener de 1969 li tocà viure l'estat d'excepció, que inclogué detencions tan ridícules com la de la vídua del filòsos Emmanuel Mounier a casa d'Alfons Comín, i d'altres més greus perquè suposaren anys de presó. Malgrat les seves bones relacions amb la burgesia catalana i les anades camp del Barça tot sovint, va prohibir que es llegissin encatalà —ensems que en castellà les alineacions i altres notes pel micròfon i tornà al monolingüisme. Va plegar a l'octubre d'aquell any i passà ben aviat a ser ministre de la Governació.

El cosí de Comin

Entre 1969 i 1974 un altre aragonès afeccionat a la cacera, Tomàs Pelayo Ros, cosí germà d'Alfons Carles Comin, va ser governador de Barcelona. Quan arribà es va trobar que el seu cosí ingressava a la presó per haver escrit un article poc favorable al règim a la revista francesa "Temoignage Chrétien". Intentà intervenir-hi, però l'escriptor es negà.

Pelayo Ros es va veure desbordat per tot arreu: el moviment dels veïns, concretat primer en comissions de barri il.legals i després en associacions de veïns legals: l'enfortiment del moviment obrer, contra el qual la policia reaccionava violentament: mort d'un obrer a la SEAT (1971) i d'un altre a la Tèrmica del Besós; i l'Assemblea de Catalunya, creada sense que s'assabentessin ni Pelayo ni la policia al novembre de 1971.

Nebot del notari de la família Franco, Pelayo es va casar amb una noia de Tarragona. Poc amic de Barcelona —sempre parlava que volia plegar i marxar a un altre lloc— i molt purità, tant ell com la dona, participà activament en el tancament de meublés de 1972.

Governador sense massa personalitat, no va saber mai com enfrontar els darrers temps del franquisme que li van tocar de viure en una de les ciutats més conflictives de l'Estat.

Garicano Goñi a la inauguració dels locals del "Grupo Mundo"

El seu eclipse posterior, després que l'anomenessin delegat nacional d'esports sense saber-ne ni tenir-hi cap vinculació esportiva, confirma la grisor de la seva gestió.

L'estrella dels governadors

El lleonés Martin Villa va especialitzar-se , amb èxit, en l'asignatura **Catalunya durant la transició que ja es veu.** Del juny de 1974 al gener de 1976 va viure, puntualment, la darrera crueltat de la dictadura, la mort de Franco i les primeres passes cap a la democràcia. Home de fort passat blau i d'origen humil, estudià amb una beca sindical i pas a pas arribà a ser "jefe nacional" del SEU.

Coneixia Barcelona de hi havia estat com a delegat de Sindicats durant un breu temps. Com a governador, va autoritzar el famós cicle de xerrades "Les terceres vies a Europa", presentació oficial de l'oposició a la llum pública, i l'important recital de Raimon del 30 d'octubre de 1975, amb Franco ja en agonia. Va responsabilitzar al cantant del que pogués passar, i sort que no va passar res. Aquest era el seu estil.

Sanchez Teran, Ortiz, Belloch

Els tres darrers, igual que martín Villa, els passo més depressa per ser figures més fixades a la memòria de la gent. Salmantí, Salvador Sánchez Terán es guanyà una certa fama d'home dúctil en ser el primer governador avesat a parlar amb l'oposició, concretada aleshores en l'Assemblea de Catalunya.

A l'onze de setembre de 1976, any primer del seu mandat —durà fins abril de 1977— va negar que es fes la celebració de la Diada Nacional, primera que s'autoritzava, a la Ciutadella quan ja la propaganda impresa. Sant Boi, població on està enterrat Rafael Casanova, conseller en cap en 1714, va ser l'alternativa.

Encara poc madur en el tracte amb l'oposició, detenida gent que enganxava cartells del President Tarradellas sense sospitar encara el paper de negociador que el futur li reservava. Dos cops ministre —Treball i Transport— amb Suárez, ha estat un altre dels governadors amb "estrel" i".

Per ocs agafà el càrrec Manuel Ortiz, que havia estat delegat del

Sánchez-Terán

Ibáñez Freire

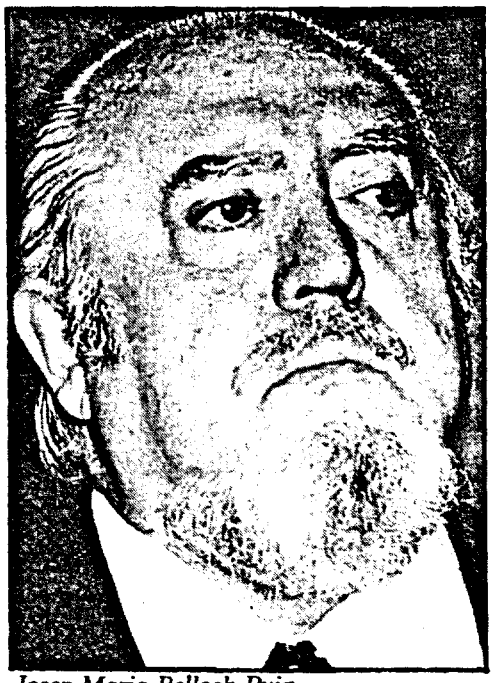

Josep Maria Belloch Puig

Manuel Ortiz Sánchez

ministeri d'Informació i Turisme, diuen que per fer-li un favor a Suárez, que no trobava susbtitutcions de la democràcia, el juny de 1977.

El jutge Josep Maria Belloch, tingué el mèrit de ser el primer governador procedent d'algun dels Països Catalans Aficionat a la bona taula, als bons cigars i a la literatura, tirant a regular— pel to de les seves novel.les—, Belloch ha passat tres anys al Govern Civil deixant bon reguts entre els polítics que l'han tractat. Home honest en la seva professió, sembla que mig militava en Unió Democràtica quan li oferiren el càrrec, que també semba va consultar si l'agafava o no amb el polític del capvespre, Anton Canyellas.

Tretze governadors són el balanç de 41 anys de franquisme, pre-democràcia. Com diria un "castís", "hi ha hagut de tot, com a ca l'apotecari: ■

Josep M. Huertas.

L'estafa va ser feta mitjançant les reparacions dels polígons.

EL DESCONTROL DE L'HABITATGE

L'estafa de les factures

ANNA CORTADAS

La notícia ha aparegut aquests dies a tots els diaris. L'aparellador Juli Iglésias i els directius de l'empresa Liamco S.A., senyors Carlos Ferrer i Ramon Bovés —aquest darrer, antic candidat al Senat per Aliança Popular— han fet una estafa de milions a l'"Instituto Nacional de la Vivienda". Quants milions han estat els estafats? Ningú no ho sap del cert.

Tothom ha vist alguna vegada aquests polígons d'habitatges de l'extrarradi ciutadà. Llevat de contadíssimes ocasions, estan formats per blocs de pisos, l'un al costat de l'altre, degradats i en pèssimes condicions. Aquests habitatges van ser construïts, en llur gran majoria, quan el boom de l'emigració. La gent necessitava un lloc on ficar-se i es va fer altra cosa que autèntiques barraques verticals que queien a la primera ventada. El promotor de tot això va ser el **Ministerio de la Vivienda** representat per les seves delegacions, l'"**Instituto Nacional de la Vivienda**" i l'"**Obra Sindical del Hogar**", absorbida des de fa uns anys pel primer. Actualment, a la província de Barcelona, hi ha 30.000 habitatges que pertanyen a l'**INV**.

La situació de l'INV

L'"**Instituto Nacional de la Vivienda**" és un organisme "autònom' però que, malgrat l'adjectiu, depèn en gran part del **Ministerio de Obras Públicas y urbanismo**". Té al seu càrrec aquests 30.000 habitatges repartits per tota la geografia barcelonina. Dels 30.000 pisos, una gran majoria estan en condicions francament dolentes. Els veïns, que pertanyen a les classes més populars, han de viure en unes condicions sanitàries i de tota altra mena que no són, ni de lluny, les més adequades per a una persona. I, és clar, es queixen. Excepte quan són ells mateixos qui fan malbé el pis —hi ha hagut casos en què l'extrema pobresa del veí ha fet que es vengués aixetes, portes,

Instituto Nacional de la Vivienda: un organisme absolutament desorganitzat.

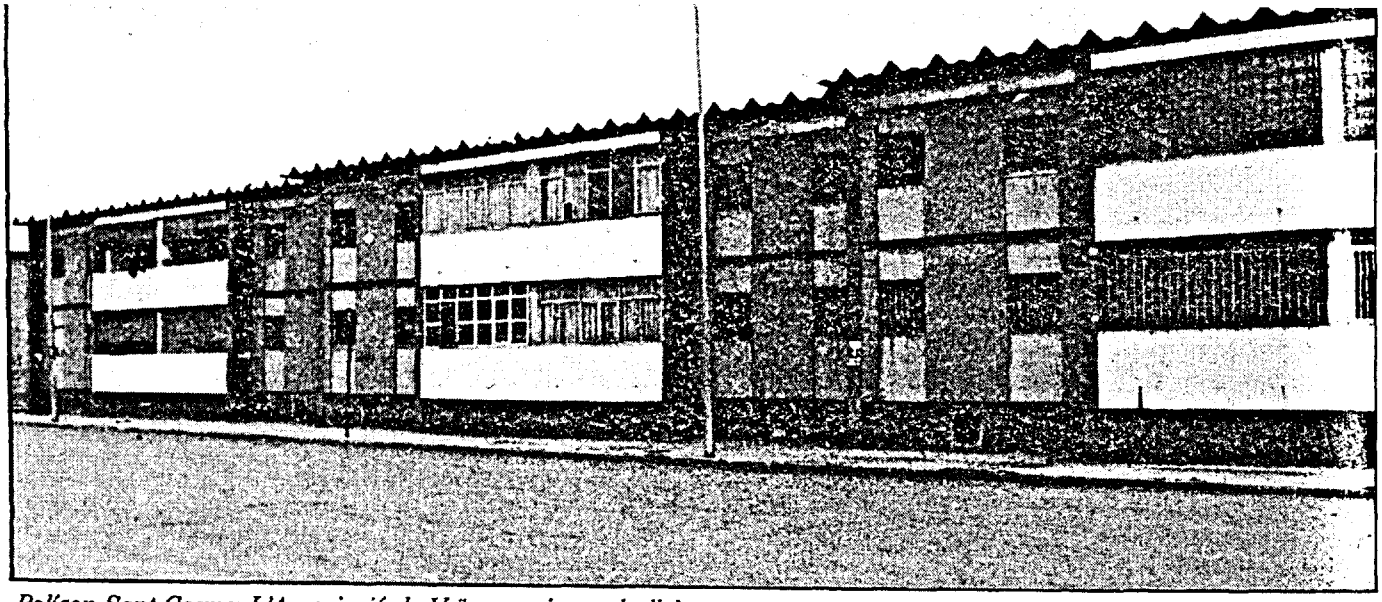

Polígon Sant Cosme: L'Associació de Veïns va aixecar la llebre.

Les cases cauen. Només tres inspectors ho controlen.

etc.— els habitants dels polígons es queixen amb tota la raó: cases que s'inunden, manca de serveis, rates, goteres... Tot allò que passa quan els materials que s'han utilitzat per construir una casa són de pèssima qualitat. L'**"Instituto Nacional de la Vivienda"** de Barcelona té només 30 persones per atendre tots aquests problemes. D'aquestes 30 persones, només tres tècnics inspeccionen els habitatges. I aquests tres només disposen d'un únic cotxe per desplaçar-se. Si tenim en compte que els polígons estan repartits per tota la província, ens adonarem de seguida que el descontrol és inevitable. Quan l'Institut va absorbir l'**Obra Sindical del Hogar** es va demanar un augment de la plantilla. Des d'aquell moment, s'ha anat demanant regularment, però el ministeri no n'ha fet cap cas. Per altra banda, les obres que s'han de fer als habitatges que tenen la sort de ser vistos per un tècnic poden incloure's dins de dos tipus: factures ordinàries (que no poden passar de 60.000 pessetes) i factures extraordinàries quan l'obra és de més importància, i per tant, més cara.

Factures perdudes

Per fer aquestes obres de poca importància, l'INV té contractades una sèrie de petites empreses encarregades de la construcció. Liamco S.A., l'empresa a la qual pertanyen Ferrer i Bovés, n'és una. Aquestes empreses no cobren les obres que han fet des de fa dos anys. Per altra part, el descontrol que comporta el fet que només trenta persones s'encarreguin dels habitatges de tot Barcelona, fa que moltes factures d'aquestes empreses que encara no han estat pagades es perdin i que altres, ja abonades, es llencin a la paperera. L'INV no té cap mena d'arxiu i, per tant, portar un bon control es fa francament difícil. I aquí s'inicia l'estafa.

Ramón Bovés, un home amb història

Ramon Bovés es va presentar el juny de 1977 a les eleccions legislatives. Pretenia ser escollit com a senador d'Aliança Popular. Però el seu lema "La juventud al Senado" no va fer fortuna i el senyor Bovés va quedar-se sense escó. Un parell de mesos després, el Setmanari de Vilanova i la Geltrú denunciava una urbanització il.legal de la qual era promotor el sogre de Bovés, el senyor Ramon Miralles. Sembla que el gendre tenia implicacions en la urbanització. Però ell va desmentir-ho sempre i fins i tot va enviar un desmentiment a la revista de Vilanova i la Geltrú. Posteriorment, Ramon Bovés va fer-se directiu de Liamco S.A. La història sembla, doncs, una mica confusa. Pel que fa als altres membres de l'estafa, en Juli Iglésias era funcionari de l'INV amb càrrec d'aparellador. En Carlos Ferrer era soci de Bovés a Liamco C.A., i antic membre de "Gruas del Penedés S.A."

L'estafa

I un bon dia, salta la llebre. El polígon Sant Cosme del Prat del Llobregat de l'INV denuncia possibles irregularitats en les obres fetes

als habitatges. I comença el procés.

L'INV no té cap mena d'estudi de les reparacions que cal fer a cada polígon. Simplement se segueix la política de qui més crida. Els veïns que més manifestacions fan, que més hores passen davant l'edifici de l'institut i que més pancartes escriuen són els primers atesos. Ja hem dit que la quantitat màxima que podia gastar-se en concepte de reparacions ordinàries era de 60.000 pessetes. Però hem de tenir en compte que els habitatges han estat construïts de la pitjor manera possible —i per comprovar-ho només cal passejar-se per qualsevol polígon: Sant Cosme, Sant Roc a Badalona, Buenos Aires a Martorell,, etc. en són un bon exemple. Així doncs, a vegades no n'hi ha prou amb 60.000 pessetes i el que s'ha de fer és duplicar factures per poder arribar a la quantitat. Què fa l'empresa Liamco? No duplica, que és l'operació legal, factures, sinó, que les quadriplica o quintuplica. I com que no hi ha un registre de factures, ningú no s'adona de res. Per altra banda, com que es perden factures per manca de control l'empresa ha de repetir-les si vol cobrar. El que fa Liamco S.A. en aquests casos és inflar tant com vol la quantitat. I encara hi ha una altra manera d'estafar: fent projectes, quan el que s'ha de pagar per unes obres és massa car per incloure-ho dins dels pressupostos extraordinaris. El que fa en Juli Iglésias, aparellador de la casa, és donar conformitat i firmar tot allò que cau a les seves mans.

Barcelona no cobra ni un ral

Així doncs, l'estafa es va materialitzant. Però hi ha un fet important que s'ha de tenir en compte. Hem dit que les petites empreses que fan obres de raparacions no cobren des de fa dos anys. En total se'ls deu 250 milions. Liamco és una d'aquestes empreses que evidentment tampoc no ha cobrat tot el que havia de cobrar, per tant, l'estafa real és menor perquè els diners encara no els havien arribat. Si haguessin cobrat, els milions estafats podrien ser una quantitat considerable. D'aquesta manera, encara que la xifra és important —i ningú no la sap del cert— al INV ha salvat gran part dels seus diners. Ves per on, el fet de no pagar ha evitat totes les conseqüències d'una estafa. Però és clar que les altres empreses no en tenen cap culpa. Aquestes estan fent accions per cobrar. No deixa de ser curiós que Barcelona sigui l'única província a qui no se li paga ni un ral des de fa un parell d'anys. Hi ha altres incògnites que no estan encara clares. Què passa amb les altres obres fetes per Liamco i que el senyor Iglésias no firmava? Ningú no les controlava? I les obres que Iglésias firmava i no eren fetes per Liamco? És clar que això requereix una profunda investigació.

Per altra banda, la Generalitat s'ha de fer càrrec, ara que hi ha traspàs de serveis, de tot el descontrol del INV, descontrol, insistim, motivat en gran part per una manca de personal. El senyor Del Barrio, actual delegat, hi tindrà, coses a dir. ■

JOSEP MARIA SUBIRACHS, ESCULTOR

Punt, línia, forma, volum...

MIQUEL ALZUETA

Unes peces negres i brillants fan de marc a una conversa apassionada amb en Subirachs. Els seus objectes, dibuixos, colors, textures i obsessions són el rerafons de les paraules. Cara i creu, alhora, donen una doble però única lectura de la vida. O de la mort. Com es diu en una pel.lícula de moda: comença l'espectacle.

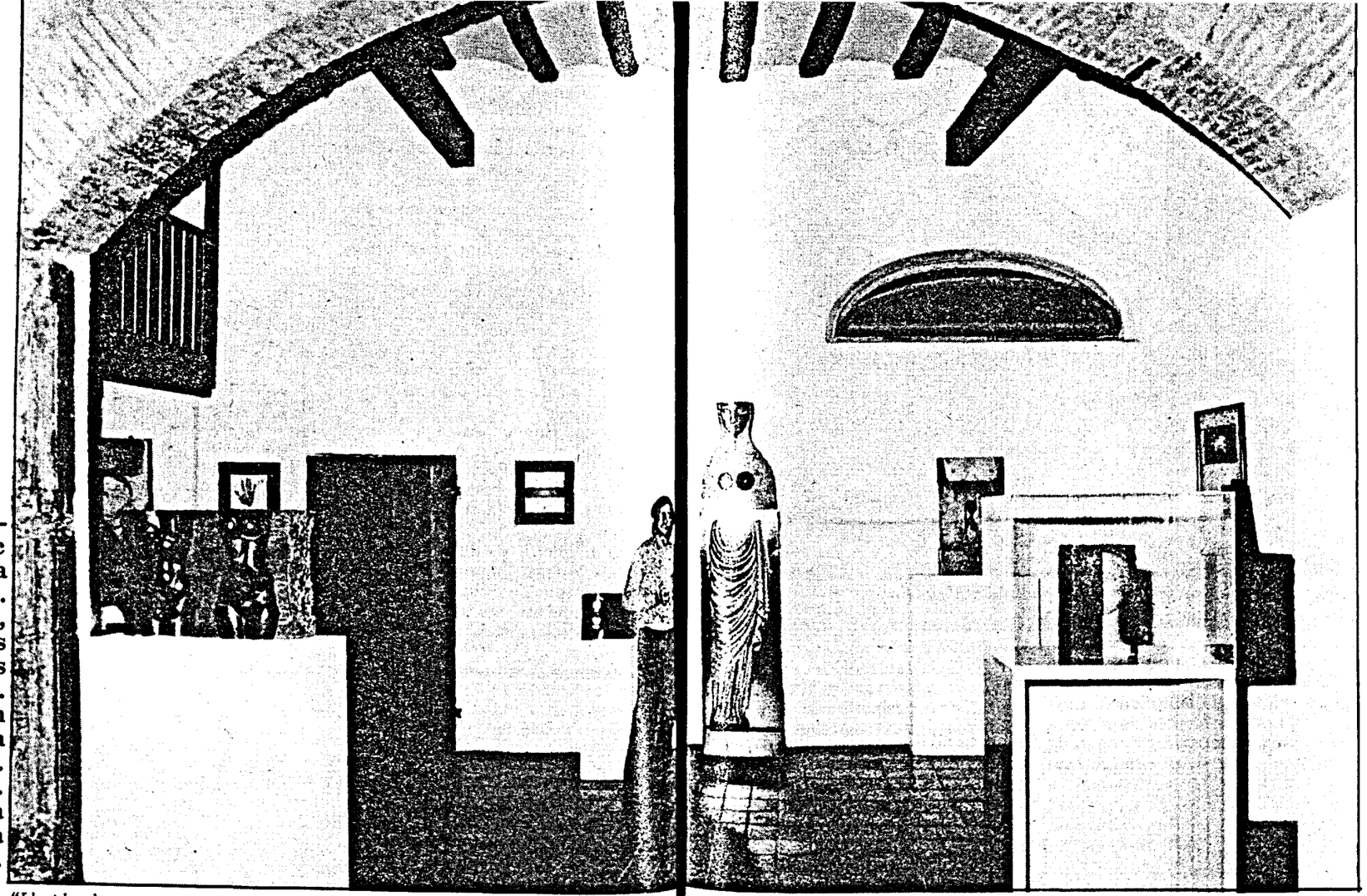

"L'art ha de ser una creació constant i això comporta una profunda voluntat d'investigació"

—Els dies previs a la nostra conversa he intentat trobar una paraula que defineixi la seva obra, el seu estil, i m'he trobat amb mil adjectius diferents, com si la voluntat experimentadora que presenta tota la seva obra impedís aquesta mateixa definició. Què en pensa?

—L'art ha de ser creació constant i això comporta una profunda voluntat d'investigació. Sempre he intentat crear allunyant-me del perill de la repetició. Malgrat que en la meva trajectòria es poden veure distintes etapes, crec que també es pot veure un lligam comú, potser la mateixa voluntat de recerca constant de què vostè em parla.

—Aquesta evolució, curiosament, parteix de l'abstracció inicial de Subirachs per passar a un neofiguracionisme molt personal. El retorn als orígens, als clàssics, s'intenta per la via de la comprensió.

—La meva primera època va ser expressionista i, després, vaig anar evolucionant cap a l'abstracte. Creia que era el llenguatge més útil per a l'artista, més del nostre segle, però, després, me'n vaig adonar que per aquell camí no podia arribar a tothom. L'abstracció és un llenguatge massa críptic, massa per a "èlites", i el que jo volia era trobar una manera que, com Velázquez o Rembrant, digués coses a tothom, més o menys coses, és clar, segons la sensibilitat de l'observador, però que l'entengués la major part de la societat. Vull facilitar el diàleg, per això he anat a aquest figuracionisme nou, que no té res a veure amb el de la primera etapa.

—El seu simbolisme és plé d'unes constants que es repeteixen ordenades de diferents maneres en tota la seva obra: formes geomètriques, contraposicions, lletres...

—Els temes que es repeteixen són els temes que m'obsessionen, el "leit motiv" que em fa crear. La contraposició potser és l'element clau de tota l'obra. Estem en un món dual: l'espai i el temps; el dia i la nit; la vida i la mort, les dones i els homes; el positiu i el negatiu...

—La seva darrera tendència a unir escultura i pintura respon també a aquesta voluntat dual, o és un intent de dir més coses amb nous elements? A part, l'aventura no és molt arriscada?

—Cert, terriblement arriscada, però a mi el que m'interessa són les coses arriscades i crec que si aconsegueixo alguna cosa és fruit de patir molt i d'arriscar-me molt.

—La peça d'homenatge a Salvador Espriu i Núria Espert, amb el simbolisme de Fedra com a rerafons, creu que és la més aconseguida en aquest terreny d'escultura-pintura?

—No, crec que no, ja que la meva obra és molt pensada, molt cerebral i quan surt del meu estudi vol dir que n'estic força content. L'obra és com els fills, s'estimen tots, gairebé sense diferències. Potser aquesta no és la més reeixida però té una cosa que m'interessa molt: el fet popular, l'interès que desperta en l'observador reconèixer-ne elements —Núria Espert en aquest cas— i la voluntat interna amb molta facilitat —Salvador Espriu a través de Fedra.

Una formació autodidacta

—Aquesta diversitat formal no creu que pot ser motivada per la seva formació autodidacta?

—És possible, sí, no hi havia pensat mai. Si hagués seguit uns estudis ordenats la meva vida seria molt diferent, potser seria arquitecte. Sóc escultor perquè crec que és l'art que s'aproxima més a l'arquitectura. D'altra banda l'autodidacte pur no existeix, hi ha el passat, les obres, els artistes, els museus, tota una formació que t'arriba directament, que et forma sense adonar-te'n. També és important saber del meu intent de dir coses que, crec, necessiten de vehicles diferents. Així, necessito a vegades la pintura, el dibuix, el tracta diferenciat de la matèria, fins i tot el disseny gràfic, per comunicar-me.

—Hi ha un aspecte que s'ha treballat molt en camps com la poesia, la narració, fins i tot la pintura, però que en el terreny de l'escultura no s'ha fet mai: vull dir el lligam de l'obra amb el país. Podríem dir-ne, per utilitzar una terminologia molt de moda, escultura i qüestió nacional.

—Aquest és un terreny molt ric. És evident que si jo visqués a Alemanya o a Suïssa la meva obra no seria aquesta. L'home, el creador, però, ha de fer un cert esforç per intentar unificar temporalitat amb universalitat. L'obra ha de ser del temps i intemporal alhora, que d'aquí a cent anys pugui continuar tenint un valor, com les peces clàssiques que encara ara són admirades. Evidentment l'obra meva està arrelada al país, ho ha d'estar sempre, crec jo, però intento fugir del folklore i aconseguir que les nostres arrels interessin a Alemanya o Suïssa. El fet català de la meva obra, però, no ve d'unes posicions que podríem anomenar mediterrànies —cosa molt clara en moltes arts— sinó que —com també es pot veure en una part de la poesia, la narració, la música i una certa plàstica— té molta relació amb el món germànic. Jo connecto molt més amb aquell món que no pas amb l'altre. Els exemples de la passió per Wagner, el modernisme, Gaudí, palesen prou clarament aquesta unió amb el món del nord.

—Maria Aurèlia Capmany va dir un cop que vostè aconseguia la creació del paisatge dins l'escultura, cosa molt difícil...

—La Maria Aurèlia té aquella vivesa especial que li fa veure les

coses des d'una òptica estranya i que l'encerta. D'aquí la seva reflexió. Els meus paisatges no tenen res a veure amb els de la pintura figuracionista, però intenten crear escenes simbòliques que surtin d'un objecte concret i que, com tota la meva obra, conservin l'habitual dualitat.

—Aquest cara i creu constant, on es presenta en la personalitat de Subirachs? Quina és la seva pròpia antítesi?

—Jo mateix. Sóc dual fins i tot en el nom. Em dic Josep Maria!

El desconeixement de l'escultor

—L'escultura, malgrat tenir exponents de primera línia en el mercat internacional, és una art desconeguda als Països Catalans. A què creu que obeeix això? Quin moment viu aquesta art a casa nostra?

—Si ho comparem amb la pintura crec que hi ha coses favorables i coses desfavorables. El preu de les obres, a causa del cost tan alt dels materials, el volum, el pes, són coses que dificulten la possessió d'escultures. Jo compararia aquest fet pintura-escultura a la narració i la poesia. Tothom llegeix novel·les, però la poesia és sempre una cosa de més especialització, de més profunditat. D'altra banda, però, hi ha un fet que facilita el coneixement del que es fa en escultura i que és l'obra al carrer. Aquest és el meu concepte d'obra social, posar a l'abast de tothom una obra, permetre que tothom la vegi i, en certa mesura la tingui. Per això he treballat tan al carrer fent monuments, façanes, etc.

"Si aconsegueixo alguna cosa és fruit de patir molt i d'arriscar molt."

—La seva tesi teòrica es pot veure també en el món gràfic que en Subirachs ens presenta en els seus dibuixos, pintures i gravats. La continuïtat i el lligam d'aquestes formes expressives amb la seva escultura es fa present en tot moment.

—És allò de les meves obsessions. Les grans veritats de cadascú no cal que siguin moltes, però han d'estar ben escollides i molt assumides.

—D'on surt aquesta passió, aquesta força manifestada a través d'elements freds com el metall o la pedra...?

—És una mica com la tècnica de Stendhal, que ens presenta móns apassionats però exactes, descrits amb meticulositat, potser fins i tot amb fredor. La passió ha de ser dins l'obra, controlada i amb aparença de fredor. El meu concepte de treball, de l'artista, és molt cerebral.

—Hi ha límits, s'esgota el filó, s'arriba a un punt on no hi ha continuïtat?

—Pot passar, però els grans artistes donen les millors obres al final de la vida. Els altres ho fan molt aviat i s'acaben. o es repeteixen. ■

CONTRAPOSICIÓ SENSE CONTRADICCIÓ

Un home i una dona sols. Pedra, coure, bronze, colors brillants on la passió es presenta amb vestit de nit. Positiu i negatiu com si la vida i la mort fossin veritat o mentida dins el mateix espai. Sexe i triangle; pits i cercles; línies i volums, com si la marca quedés present en tots els gestos. La realitat té dues cares, com una motllura que té davant i darrera, com la imatge nítida i el perfil fur que es projecta a l'ombra. L'obra de Subirachs, clàssica i acadèmica en el sentit més pur de la paraula, ens presenta uns elements constants però que permeten mil ordenacions diferents, com un collage on totes les parts són intercanviables sense que desaparegui la passió. Potser semblarà fred, però el fons, l'ànima, rau en la mateixa presència de l'objecte, en la seva lluminositat animal, la vida continguda que manté com si el caliu estigués assegurat per sempre. L'aventura creativa és un gest, una manera de veure i transformar les coses. Subirachs parteix d'una voluntat concreta per arribar a trobar un fil narratiu lògic on acaronar les sensacions. Escultura i poesia busquen en ells nous punts de contacte. Com diu Salvador Espriu parlant del món de Subirachs:

I vetllen déus perquè ventres
[fecunds
de dones i de camps ens lliurin
[fills
i serenor de fruits en l'amplitud

Els japonesos ataquen

AGNES VILLAR I ISIDRE AMBRÓS

El sector de les motos a Espanya, i més concretament a Catalunya, està passant una llarga i profunda crisi que afecta la majoria, per no dir totes, les empreses del sector. Aquella època daurada en què les màquines de fabricació nacional eren considerades arreu ja ha passat. Ara, a més, hi ha el perill que els japonesos s'aprofitin de la debilitat d'aquestes indústries per instal.lar-se a Espanya i convertir les factories catalanes en una plataforma per conquerir el mercat europeu.

Si en anteriors ocasions van ser les empreses Ossa i Bultaco les que van passar uns períodes llargs de conflictivitat i àdhuc de suspensió de la producció per tancament de la patronal ara són Maquinària i Elements de Transport, S.A. (Mototrans) i Talleres Sanglas els actuals focus del conflicte. Aquest està basat en la presumpta unió d'ambdues empreses, la qual acolliria un total de dos-cents noranta-cinc treballadors, on només hi hauria feina per a dos-cents vint-i-dos treballadors, és a dir que se n'han d'acomiadar setanta-tres. Sembla, però, que en el rerafons de tota aquesta operació hi ha l'empresa japonessa Yamaha, que pretén introduir-se en el país mitjançant una unió amb l'administració que resulti de la fusió de les dues empreses abans esmentades.

Però la situació que en aquests moments travessa Mototrans i per extensió la casa Sanglas no és nova.

Primer va ser la firma Ossa, que avui en dia està funcionant en un règim que molt bé podríem anomenar de cogestió, en el qual els anteriors directius continuen al capdavant de l'empresa, però estretament vigilats pels treballadors, els quals duen el control de la part econòmica. Després, la firma Montesa va ser la següent víctima, que va caure en la problemàtica de la reestructuració del sector, amb tota una sèrie d'acomiadaments improcedents: El proppassat hivern, la marca afectada va ser la Bultaco, ja que els princials accionistes de la mateixa —la familia Bultó— van desaparèixer de l'escena abandonant les instal.lacions i els treballadors; avui dia l'esmentada marca de motos ha tornat a obrir les seves portes i funciona en base a un sistema cooperativista en el qual l'empresa abona els treballadors el trenta per cent del sou, mentre que el setanta per cent restant els és abonat mitjançant fons de garantia salarial. I ara li ha tocat el torn a Mototrans, S.A. productora de Ducati, i a Talleres Sanglas.

No hi ha personal qualificat

Les causes que han propiciat aquest daltabaix que està sofrint el món de les motos, aquí a Espanya, no és nou, sinó que la situació s'hauria d'emmarcar dins del procés de variació socio-econòmic que aquests darrers anys ha patit l'estat espanyol. La crisi econòmica, l'anacrònica organització industrial heretada del franquisme, la incapacitat real per exportar, la manca d'unes perspectives clares en el món empresarial i de planificació, han fet que totes aquestes petites i mitjanes empreses que formen el sector de les motos a Espanya, que durant l'època dels seixanta van tenir tota mena de facilitats i proteccions econòmiques, ara es vegin immerses en una greu crisi d'incapacitat competitiva que provoca tot un seguir d'expedients de crisi i de tancaments patronals.

Per un altre cantó, totes aquelles facilitats econòmiques que hi va haver anys enrera i que avui dia han deixat d'existir han anat provocant

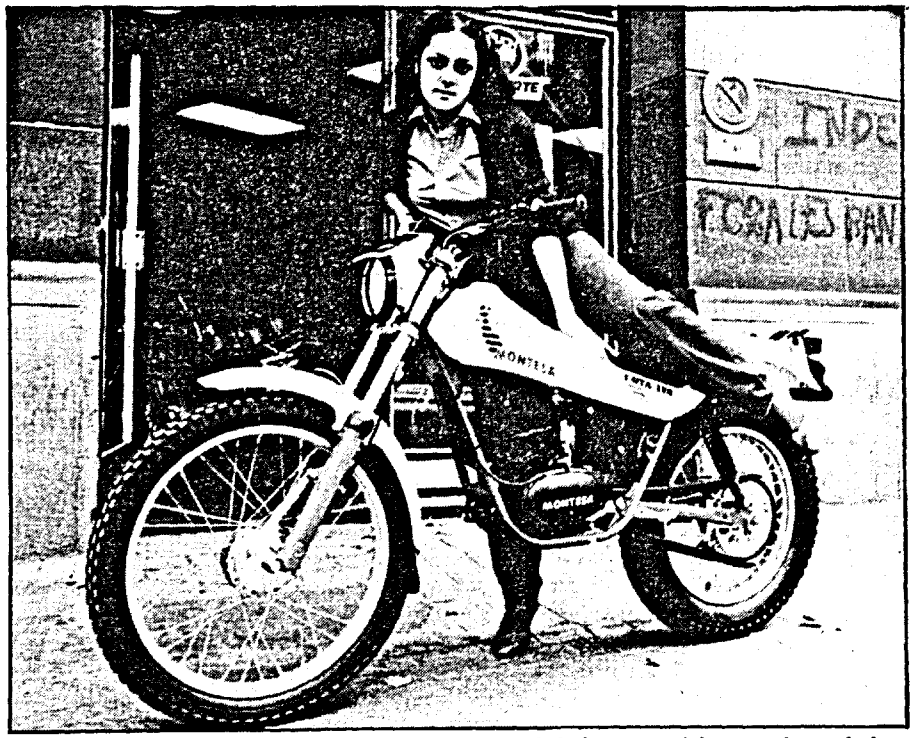

S'ha de potenciar i protegir la indústria nacional de les motocicletes enfront de la tecnologia i el capital japonès.

l'aparició d'una pèssima organització, que comporta unes despeses supèrflues que fan que el producte final, és a dir la moto posada al carrer, sigui molt cara en comparació dels prototipus estrangers. A més, per tal de reduir pressupostos, s'ha començat per reduir en aquestes empreses el personal tècnic especiliatzat, amb la qual cosa els controls de qualitat no són el que haurien d'ésser i la fabricació queda molt per dessota del que caiia esperar. S'ha de dir, també, que els treballadors estan convençuts que els propietaris d'aquestes empreses, en veure que no produeixen la mateixa rendibilitat que abans, prefereixen ensorrar-la i invertir en un altre negoci que no pas continuar.

Per una altra banda, els empresaris d'aquestes empreses que, segons els treballadors, **s'han passat tota la seva vida competint entre ells, han estat fent i fan encara models semblants, per no dir iguals, i continuen enfrontant-se en un seguit de lluites estèrils, i s'obliden, completament, de plantejar un front comú de cara als interessos de les empreses estrangeres,** es troben avui dia que els manca capacitat de tot tipus per fer front a la agressivitat comercial italiana i japonesa, sobretot.

Pel que fa referència a la indústria japonesa, s'ha de dir que està en contínua expansió, fonamentalment en motos de gran cilindrada, fins al punt que, mercès a la seva tecnologia i al preu baix dels seus productes ha destruït, de moment, vuit empreses angleses, i a Itàlia s'han hagut de prendre mesures proteccionistes envers la indústria nacional. Llavors, no és gens estrany que ara els nipons intentin endinsar-se a Espanya, car és el tercer país europeu que fabrica motocicletes, especialment de petita i mitjana cilindrada, que és el tipus de moto que a Europa els japonesos encara no dominen. És per aquestes raons que quan una empresa del sector entra en crisi, sempre hi ha una indústria japonesa que s'interessa per la situació d'aquella factoria. En el cas de la Bultaco sembla ser que era la marca Honda la interessada en apropiar-se de la majoria de les accions de la fàbrica de Sant Adrià del Besòs, ara és la Yamaha la que s'interessa per la fusió que pretenen dur a terme Talleres Sanglas i Mototrans (Ducati).

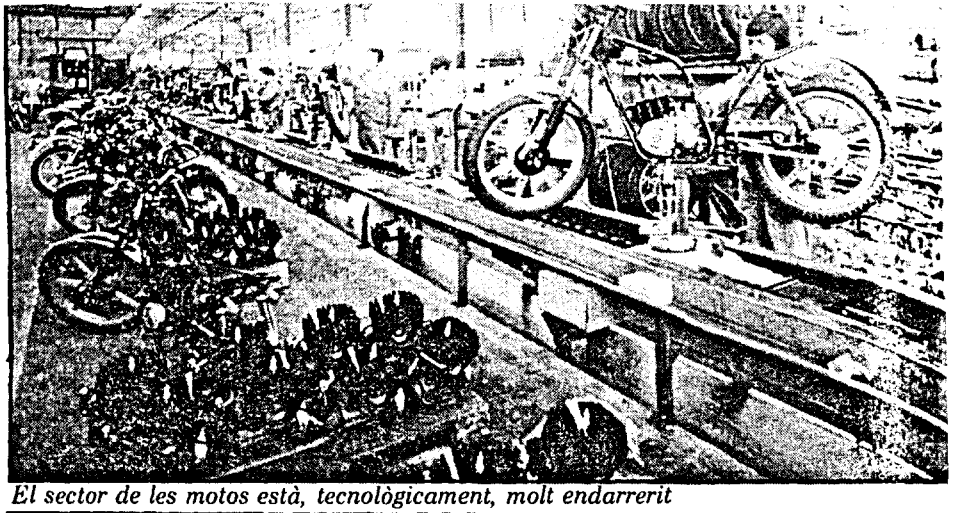

El sector de les motos està, tecnològicament, molt endarrerit

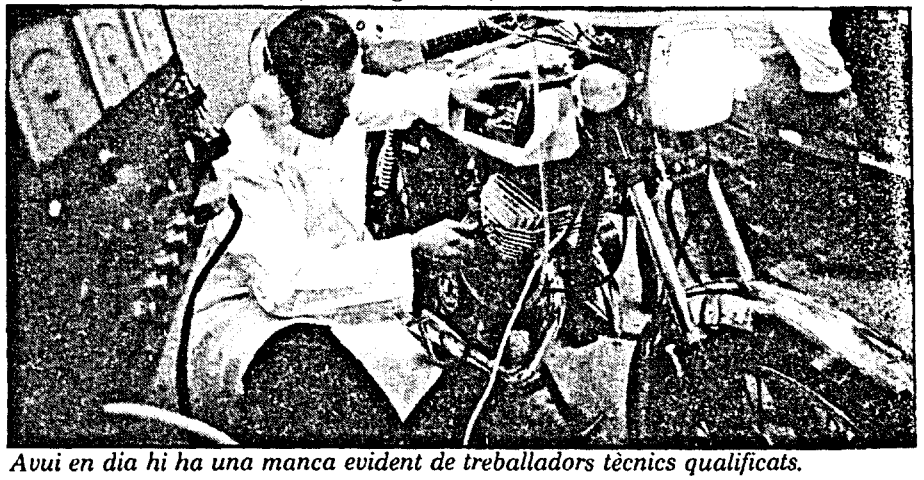

Avui en dia hi ha una manca evident de treballadors tècnics qualificats.

En el cas que finalment fructifiqués la idea nipona d'adquirir més del cinquanta per cent de les accions de qualsevol empresa de motocicletes espanyola, aquells sembla que volen crear una empresa tipus d'uns dos cents vint-i-cinc treballadors, aproximadament, amb la intencióp d'anar-se apoderant de mica en mica de tot el mercat nacional. S'ha de dir, però, que fins al moment tots els estudis que han dut a terme les diferents indústries de motos japoneses han estat bastant negatius, ja que opinen que el personal que hi ha no està capacitat, a tots nivells, per tirar endavant una empresa d'aquestes característiques. A més, afirmen que hi ha una gran desorganització administrativa i que, per al baix nivell tecnològic existent, la productivitat és ínfima. Si, no obstant això, els nipons decideixen entrar en el mercat espanyol és de suposar que aquest tendirà cap a una més gran racionalització, car s'ha de tenir present que en aquests moments no hi ha, pràcticament, cap estudi de mercat —per posar un exemple— que canalitzi la producció de cara a un mercat potencial. S'ha de suposar, també, que en el moment que entressin la tecnologia i el capital japonés es produiria a la llarga, una més gran productivitat, així com un abaratament dels preus. Però també s'ha de tenir en compte que amb la seva arribada produirien més atur, sobretot si tenen el convencimment que el personal que hi ha ara no és prou capacitat, i això, a la llarga, comporta un abaratiment de la mà d'obra.

La crisi no és irreversible

Els treballadors de les empreses de motocicletes estan convençuts que el sector de la moto no es troba en una crisi sense sortida, sinó que, ans al contrari, tenen la certesa que es poden salvar totes les empreses i es poden mantenir tots els llocs de treball que hi ha avui dia. Creuen que tot és questió que els empresaris i els Ministeris corresponents s'asseguin a la taula a discutir amb ànims constructius, la reestructuració del sector de les motocicletes a Espanya.

Considerem que la definitiva

sortida de la crisi, opinen els treballadors, passa per tot un seguit de punts, que són:

Que hi hagi un proteccionisme temporal determinat, especialment davant la indústria japonesa. I en aquest apartat pensen que les decisions que va prendre el Ministeri de Comerç no són gaire bones, car va alliberant, de mica en mica, la importació de motos sense disminuir, a la vegada, els aranzels de les matèries primes i dels productes auxiliars que la fabricació de motos necessita.

Pensen que el Ministeri de Comerç ha de potenciar més l'exportació de les motos espanyoles. I això només es pot dur a terme mitjançant els convenis comercials bilaterals que periòdicament signen entre Espanya i la resta de països.

Per una altra banda, estan convençuts que s'ha d'anar cap a la concentració del sector, car només l'estreta mentalitat dels propietaris de les empreses motociclistes impedeix que s'aconsegueixi una indústria de la moto més gran i més potent, capaç de competir amb les marques espanyoles. I, per a això, primer caldria establir un calendari que permetès anar unificant la investigació i els temes de caire comercial, en una primera fase, i més endavant passar a la unificació de la resta d'aspectes, com poden ser els corresponents al patrimoni.

Cal reinvertir, és necessari que hi hagi una inversió nova en totes i cada una de les empreses de motos, car la tecnologia existent s'ha quedat antiquada i cal procedir a una total modernització de la maquinària que hi ha. En aquest apartat, els obrers del sector consideren que és l'Estat el que hauria d'ajudar aquesta reconversió del sector, amb crèdits a llarg termini.

Finalment, opinen que també són necessàries altres mesures d'abast més reduït, però que també són importants. Aquestes mesures corresponen a les competicions esportives, car el suport que avui dia es dóna a aquest aspecte motorístic és pràcticament inexistent. I als convenis de investigació amb la Universitat espanyola, car és ella la que en definitiva ha d'investigar.

Així, doncs, sembla ser que la situació existent no és irreversible, sinó que ben al contrari, té solució i aquesta passa per l'enteniment entre l'Administració, la patronal i els sindicats, ja que són tots tres junts que han de cercar una solució seriosa i realista per tal de reestructurar el sector, puix que sinó aquesta problemàtica acabarà amb la desaparició definitiva d'una indústria important del país i significarà que els continus atacs que duen a terme els japonesos en tecnologia i capital, hauran triomfat. ■

Atenció a la primera obra en solitari d'en
JORDI BATISTE
Ex Tres Tambors, Màquina, la-Batiste.

- COL·LEGI REVISITAT·
- DOBLE PLATJA·
- COM UNA PEDRA DEL CAMI
- CRYSTAL HOTEL·
- ESCAPATORIA DAURADA·
- DRAMA DE MERCERIA·
- QUANTES NITS PENSANT EN MI·

rocky muntanyola
EDIGSA DISCOS
⊙11-0001

IMATGES I POSTALS DELS CATALANS

HISTÒRIA INÈDITA, ENSEMS D'INSÒLITA, DE CATUNYA...

SÈRIE: CONTES A LA VORA DEL FOC !

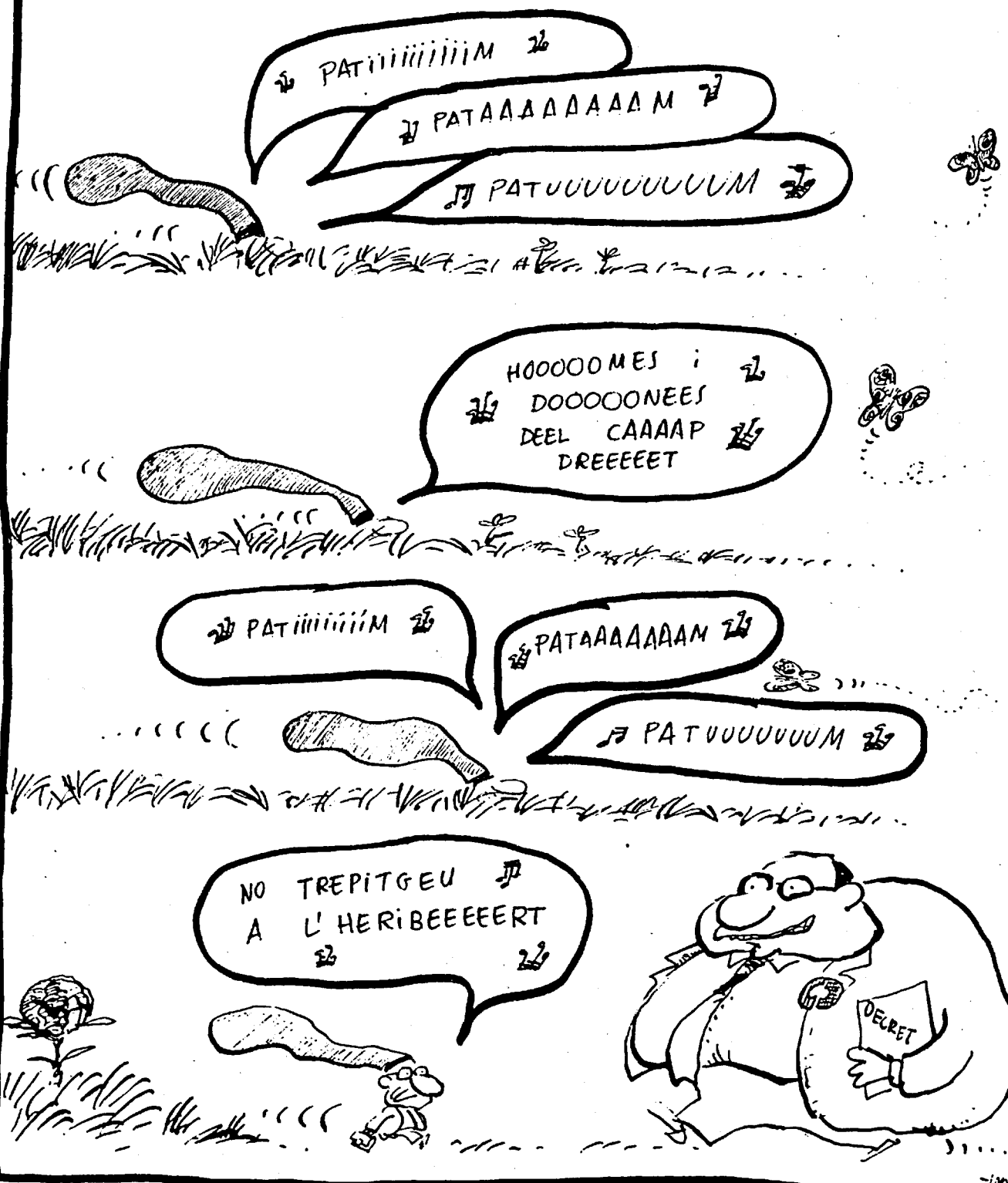

El premi "Andròmina" per a un català

MARIA AURÈLIA CAPMANY

Fa anys, exactament nou, s'iniciaven els Premis Octubre al País Valencià. En aquell moment, els valencians organitzadors pensaren, i els vam donar la raó, que calia estimular la prosa narrativa valenciana i que per tant el Premi Andròmina incloïa, a les seves bases, un prudent **only** valencians. Jo, en el meu fur intern, vaig pensar que aquesta restricció que implicava un afalagador, per a nosaltres, factor descriminador no corresponia a la realitat. No he cregut mai que la narrativa es faci amb la norma al cap dels dits. Però la meva experiència em deia que el delit de rigor havia presidit la represa cultural valenciana, i per tant em semblava que aquell inici d'aprenentatge no s'havia de discutir. Els temps m'han donat la raó. Els valencians han trobat el seu llenguatge, o més ben dit, els seus llenguatges i amb una clara consciència, d'un ample públic que els escolta, han obtingut premis al Principat i a les Illes —en alguns casos els premiats al Principiat havien quedat a la cua a la seva València— i no sols fent bona figura en la imaginària **koyné** sinó aportant noves maneres de dir, enriquint aquesta meravellosa, rica, insubstituïble en el marc de la civilització mediterrània, que ja és dir, que en diem per entendre'ns Llengua catalana.

Aquest any el jurat, després de llargues deliberacions, cosa que en aquest cas per cert, i puc afegir des de les 6 de la tarda fins a les nou de la nit, amb els textos a la mà i notes preses, vam decidir premiar **Honorable Mr. R** d'Ignasi Riera, un

Maria Aurèlia Capmany

novell en matèria narrativa i un gat vell com a lector i productor de llibres. Va quedar finalista l'obra de Josep Franco **Aldebaran,** una obra molt ambiciosa, que intenta una fórmula narrativa que podríem qualificar amb el terme musical de fuga, però que es queda a mig aire de l'intent. La seguia una altra obra del Principat: **Laberint de seda** d'Anna Segarra, i encara de nou un altra escriptora valenciana, Maluy Benet, amb **Petjades,** i encara una altra veu valenciana que estem segurs donarà molta brega: Boro Miralles amb un text escabellat i suggestiu, seduït per formes de destrucció del text, sota el títol **S'andvitx de filenpua.**

El jurat va anar votant, amb el tan socorregut sistema d'ara en voto cinc, i després quadre i després tres i després dos, fins que no li toca altre remei que decidir entre els dos que han resistit les eliminatòries. Aquella vella dita "Cantin papers i mentin barbes" es feia de nou evident: Ignasi Riera havia estat votat per la majoria al llarg de totes les votacions, **ergo** era el guanyador.

Què havien trobat els membres del jurat, gent tan diversa: Lluís Iborra, Till Steegman, Montserrat Roig, Víctor Mora, i la qui escriu aquestes ratlles, en la primera novel.la d'Ignasi Riera, home de moltes lletres i de cap llibre imprès?

Jo penso que hi havia descobert una cosa essencial en un llibre de prosa, un ham, un ham invisible que et feia seguir la narració sense deixar-la, un reflex de la nostra vida d'avui, la profunda comicitat subjacent a la nostra tragèdia de poble que s'ha d'anar fent dia a dia, la gent, els racons, els desitjos, les frustracions de la nostra vida quotidiana i el fantasma de l'avorriment, de l'anquilosament, que amenaça el nostre dret al goig de viure. La novel.la de Ignasi Riera oscil.la entre una novel.la realista —l'ambient suburbial hi és descrit amb agilitat extraordinària— i l'apòleg, la tipificació d'actituds que tan ha temptat un dels vessants més renovadors de la nova narrativa. Hi ha una moralitat en la història de l'**Honorable Mr. R.,** moralitat que em guardaré d'anunciar car la sorpresa, l'enjòlit com diuen els puristes, el **suspense,** com diuen els crítics de cinema és una de les vies conductores del temp narratiu.

Les festes literàries d'Octubre no es van limitar a la nit dels premis, nit florida i rica en diàleg, precisament es van iniciar en una taula rodona sobre la situació de la literatura catalana actual, sobre el diàleg escriptor públic, sobre la "normalització" de la nostra producció literària. Amb públic abundant, amb ciència i ironia, des de València, punta de llança de la nostra lluita per ser el que ja som, es va evidenciar que hi ha alguna cosa positiva que ja no pot tornar enrera, que és la creativitat. No sé si som normals. Però m'agradaria què vol dir normal? Penso que el desaparegut From tenia raó en la societat nazi ser normal significava ser un assassí. I si els normals fóssim nosaltres que no tenim burocràcia cultural, ni pressupost per al departament publicitari, ni idioma de TVPPCC, ni uniforme i medalles? En tornar, del País Valencià he pensat que des de Barcelona hi hauríem d'anar sovint, car s'aprenen moltes coses d'un poble en lluita.

Un viatge ritual a València

XAVIER FEBRÉS

Talment com el sopar de Nadal, la manifestació del Primer de Maig, o els saltirons de l'Ou com Balla, els Premis Octubre, organitzats a València per l'Editorial Tres i Quatre que dirigeix Eliseu Climent, han esdevingut un rite anual inexcusable. I està molt bé.

D'esquerra a dreta: Max Canher, Aina Moll i Joan Fuster

Hi parlen les patums, hi assisteixen algunes autoritats de la nova fornada, s'hi distingeixen nous autors, s'hi crida "Països Catalans" i "Independència", s'hi sopa fatalment, malament, se'n surt satisfet d'haver complert amb el precepte i s'arrodoneix la "soirée" (o la "vesprà") a alguns dels nombrosos tuguris del Socors Lúdic que només els valencians han sabut implantar. Està molt bé.

Enguany les patums hi havien fet el ple. Tocava. El búnker —barraqueta, els poli-milis de la UCD, s'han ultrapassat en les seves histèries: intenten estripar la unitat de la llengua catalana —de Salses a Guardamar— amb l'oficialització d'un patuès bord al marge del català de tots.

Calia aportar la solidaritat del conjunt de terres de llengua catalana i deixar ben assentat, en els parlaments del sopar dels Premis Octubre, que el català és com la Santíssima Providència, u i triple alhora (principatí. valencià i mallorquí) amb l'únic afegitó del rossellonès però sense noves divinitats paganes nascudes del frec de la cuixa d'Abril Martorell amb la de Manuel Broseta, valencians i ucedeus de pro com tothom sap o hauria de saber.

A la taula de presidència dels Premis Octubre, hi seien, el passat 25 d'octubre: Max Cahner, Raimon, Vicent Ventura, Aïna Moll, Josep M. Castellet, Andreu Alfaro...

Als jurats dels tres premis, d'assaig, novel.la i poesia, hi participaven: Maria Aurèlia Capmany, Montserrat Roig, Alexandre Cirici, Joan Brossa, Miquel Porter, Jaume Pont, Gaspar J. Urban, Tilbert D. Stegmann, Víctor Mora, Josep Iborra, etc., etc.

Els organitzadors no havien guardat lloc en les taules de presidència a cap polític valencià, per tal d'evitar que es rentessin gratuïtament la imatge. En el públic, castigats, el senador Alfons Cucó, l'expresident del Consell pre-autonòmic Josep Lluis Albinyana, el secretari general del Partit Nacionalista del País Valencià Francesc de P. Burguera, el president de la Diputació de València, Manuel Girona, diputats diversos, etc.

El premi d'assaig "Joan Fuster" va ser declarat desert per segon any consecutiu. El jurat filava prim. Les dues obres favorites van haver d'aguantar-se. Eren **"El nou Gènesi: a l'entorn dels orígens"** de l'il.lustre canceròleg valencià Alfred Giner Sorolla, cap del Drug Develepement Laboratory Sloan Kettering Institute for Cancer Recearch (renoi!) de Nova York, i **"La novel.la al País Valencià: dues lectures"** d'Alex Broch. Aquesta última obra constitueix la dissecació més científica de dues novel.les determinants en la prosa valenciana contemporània: **Aproximació a Falles Folles Fetes Foc"** d'Amadeu Fabregat i **"Coll de Serps"** de Ferran Cremades.

El premi "ANDRÒMINA"

El premi de novel.la "Andròmina" va ser guanyat pel barceloní Ignasi Riera amb l'obra **"Honorable Míster R."**. Ja era hora que fos concedit a Ignasi Riera un premi gros, perquè aquest senyor constitueix una de les possibilitats esperançadores de passar's-ho bé llegint en català. No faig més que repetir amb igual indecència el que ja vaig escriure a les pàgines de L'HORA en quedar finalista aquest autor del premi d'assaig Xarxa el passat mes de desembre: **"Ignasi Riera col.labora ben sovint a què el món de la cultura sigui una mica menys avorrit i encarcarat, proesa que més que un premi mereix un monument (a Cornellà, si pot ser)"**

El premi de poesia "Vicent Andrés Estellés" (65 participants) se'l va endur el recull **"Distàncies"** de Pere Rovira, un tarragoní de 33 anys afincat com a professor de Llengua a Lleida. De finalista, **"L'atzucac del capvespre"** de Joan Terol.

Algunes opinions destacades

En la impossibilitat espacial de reproduir les paraules de cadascun, una tria eclèctica podria anar així. Aïna Moll, Directora General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, va dir sota la mirada del seu cap immediatament superior i conseller de Cultura Max Cahner: **"No puc deixar de saludar en nom de les Illes i dir**

simplement que estem al costat dels valencians en la reivindicació de la nostra llengua. La llengua és nostra, de tots i també dels mallorquins. Per això els mallorquins no podem admetre que la vulguin dividir en trocets. Diem no a qualsevol fragmentació que ens vulguin imposar".

Maria Aurèlia Capmany va manifestar, entre altres coses: **"No hi ha cosa més sòlida, més pètrea, més immutable que l'estupidesa. Hauríem d'aprendre, i us ho dic per a una altra convocatòria, a reunir-nos no per parlar de poesia, novel.la o assaig, sinó per fer alguna cosa que trenqui aquestes solideses".**

Josep M. Castellet va ser breu i concís: **"Des de la nostra poquíssima influència** (parlava en tant que president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana) **només he de dir que lluitarem, potser com a gats que lluiten panxa enlaire, per evitar qualsevol fragmentació de la llengua, qualsevol desviació en aquest aspecte. Estem aquí per lluitar i per defensar-nos. Res més".**

Evidentment, el que tothom esperava era el parlament ritual de Joan Fuster que clou des de fa molts anys el sopar dels Premis Octubre.

Seria excessivament arbitrari fer una selecció dels passatges del discurs de Fuster. En reproduiré per tant, mecànicament, les frases finals: **"Ha arribat l'hora de jubilar-me i l'ocasió de l'aniversari amb números rodons** (es referia a la desena convocatòria dels Premis Octubre que s'acomplexi l'any vinent) **facilitaria el rellevament. Jo ja sóc un vellet arxivable i em fallen les forces. En una recapitulació final, no estic descontent del que he fet ni del que he dit. Ho he lliurat tant com he pogut o he sabut. Trobar-vos a vosaltres ací, tants i tan entusiastes, és per a mi la millor recompensa. Però això no em farà ser optimista. Em costa ser optimista, deu ser una qüestió de les artèries que es lignifiquen. Però tot vosaltres i els qui com vosaltres es varen manifestar entorn del 9 d'octubre amb una decisió diàfana, amb una bandera, amb una llengua, amb una implícita il.lusió revolucionària, sereu sempre els meus. No diré per acabar allò de "la comedia è finita", perquè això és més aviat un drama i probablement una tragèdia. Però sí que us dic adéu. Un adéu en confiança".** ■

Llibres

PERE ANGUERA

Vint-i-cinc anys de la lletra d'or. Ed. 62. 208 pàgs.

Llibre commemoratiu dels 25 anys del premi. Conté la relació dels guanyadors, lloc d'atorgament, obra premiada i lloc de realització, la semblança dels premiats, la biografia dels membres del jurat i un text inèdit de 18 dels guardonats. El llibre és a cura de J. Faulí.

PORTER-MOIX, M.: Art romànic per a excursionistes. Publicacions abadia Montserrat. "Llibres de motxilla", 11. 95 ps.

Una útil monografia divulgativa, on després d'una breu síntesi de l'alta edat mitjana a Catalunya i de la contribució de l'excursionisme científic a la recuperació cultural, dóna les beceroles per al coneixement i identificació dels edificis romànics civils i eclesiàstics, comentant-ne uns quants exemples i amb un útil glossari.

GOMEZ MUNTANÉ, M.C.: La música medieval. Ed. Dopesa. "Conèixer Catalunya", 31. 110.

La primera monografia divulgativa sobre el ric tresor de la música medieval catalana, tant en l'àmbit religiós com en el profà, el popular i el culte. El llibre és alhora documentat i amè. Una bona introducció a un tema oblidat i desconegut.

AMADES, Joan: Refranys personals. Ed. Selecta. "El tresor popular de Catalunya", 5. 277 ps.

Un ric recull de refranys que prenen per punt de referència un personatge real, imaginari o mític per blasmar defectes i cantar virtuts, comentats i sistematitzats per Amades. El llibre es complementa amb un estudi sobre els refranys derivats de les faules d'Isop.

PEDROLO, M. de: Si són roses, floriran. Ed. 62 "El cangur", 52. 233 ps.

Reedició d'una novel.la de Pedrolo datada el 1961 on es reflecteix el món sòrdid de barriada barcelonina, amb uns personatges marcats per l'ambient i el medi, que lluiten per trobar-se a si mateixos. En el fons una denúncia esperançada.

CARTER. R.: El desenvolupament de les civilitzacions. Publicacions abadia Montserrat. "El món del saber", 5. 64 psd.

Un nou volum d'aquesta magnífica enciclopèdia per a joves, destinat a la descripció, l'estudi i l'anàlisi de les diverses cultures mundials en la seva formació i progrés. Un didactisme assolit junt amb un acurat disseny.

JOSEP Ma. CARANDELL

Defensa dels escriptors

Poc abans de l'estiu va ser creada la Secció Autònoma de Catalunya de l'"Associació Col.legial d'Escriptors", i els socis d'aquesta elegiren la junta directiva. Posteriorment, en reunió de la junta, Joaquim Marco era nomenat president.

Ara, els socis acaben de rebre un full informatiu segons el qual la Secció Autònoma posseeix ja local social, a la Rambla de Catalunya 10, és a dir, als locals de l'Associació de la Premsa.

DESCENTRALITZAR L'ACE

Voldria recordar ara, que aquesta Associació Col.legial d'Escriptors, va ser creada a Madrid per l'escriptor Angel Maria de Lera, amb el propòsit de defensar els escriptors i de donar-los veu en aquelles instàncies de l'Estat Espanyol que corresponien a la seva incumbència. Fins fa poc, l'ACE era com un reflex, esquerrà, de l'Estat centralitzat. Des del congrés d'Almeria, però, ara fa dos anys —en el qual hi participà una delegació catalana de l'Associació d'Escriptors en LLengua Catalana—, es féu palesa la necessitat de descentralitzar l'ACE paral.lelament a la descentralització de l'Estat. Gràcies a aquesta nova tendència pugué ser creada l'esmentada Secció Autònoma Catalana, que inclou escriptors actius a Catalunya en les dues llengues oficials, el català i el castellà, malgrat siguin molts més els escriptors en castellà que en català els inscrits a ACE.

Sigui com sigui, l'ACE no té ja, com abans, una preferència pels escriptors en castellà, sinó que vol servir a tots els escriptors sigui quina sigui la seva llengua, i sigui quina sigui la seva manera política de pensar. Tampoc no es pot dir ja que els escriptors d'ACE siguin eminentment literats, car abunden ara entre els seus socis els autors de llibres en general de diferents especialitats.

MÉS PROTECCIÓ PER ALS ESCRIPTORS

Els escriptors, per tal de poder-se acollir actualment a la Seguretat Social o a la Mútua —per a cobrar la jubilació— necessitem pertànyer a una associació d'escriptors. ~~ja~~ suposa un gran pas endavant el fet que l'Estat admeti aquesta possibilitat de gaudir els escriptors de la Seguretat Social. Fins fa poc, o bé s'havien d'acollir en règim de treballadors autònoms o bé no tenien possibilitat d'entrar en la Seguretat Social.

L'ACE, per la seva banda, està organitzant una sèrie de serveis de diversa naturalesa, com són el jurídic, per tal d'orientar l'escriptor en els seus problemes amb les editorials; el d'activitats culturals, que procurarà facilitar als escriptors un terreny comú d'actuació cultural, o el d'informació, a fi i efecte de donar a conèixer els associats —i també als qui encara no ho siguin— tot allò que interessa a l'escriptor com a treballador de la cultura.

És evident que avui dia l'escriptor ja no pot, ni en general vol, pertànyer a aquella fauna dels escriptors bohemis, carents de tota mena de protecció present o pel futur. Li cal unir-se amb altres per tal de defensar els seus interessos i defensar-se alhora. Lleis com les referents als drets d'autor, contractes o pas dels drets d'autor als familiars, no poden ser discutides, com fins ara, per persones alienes al món dels escriptors. L'ACE ha donat a conèixer ja la seva postura davant aquestes i altres lleis.

Encara que és difícil de preveure si l'ACE aconsseguirà d'imposar els seus criteris, o si sortirà victoriosa en les seves intencions de defensar els escriptors, és segur que val més presentar un front comú que no pas continuar, com fins fa poc temps, lluitant cadascú per la seva banda. S'aconsseguirà molt o poc, però alguna cosa positiva en sortirà d'aquesta associació dels escriptors, malgrat no sigui més que aquella possibilitat d'ingressar en la Seguretat Social i obtenir el "retiro".

CONFERENCIES RENDIBLES

Aquest mes, per exemple, l'ACE ja ha aconseguit alguna cosa mes. El Ministeri de Cultura concedí a l'Associació una sèrie de conferències molt ben pagades —25.000 pts.— a diversos punts de la península —locals culturals de l'esmentat Ministeri—, i sis dels escriptors de la Secció Autònoma de Catalunya, escollits segons un sistema senzill i racional: els números 1, 11, 21, 31, etc, de la llista dels cent escriptors inscrits a la Secció catalana gaudiran d'aquest ajut i alhora podran contribuir amb les seves paraules a la difusió de la cultura en el país.

El mes de desembre, segons l'esmentat full informatiu, hi haurà noves eleccions a Madrid, per tal de elegir una nova Junta directiva general, i és molt possible que guanyi la tendència més progressista, un dels propòsits de la qual és descentralitzar encara més l'ACE en favor de las comunitats autònomes, i, sobretot, de Catalunya, car és aquí on és més gran el nombre d'escriptors i on funciona una Secció Autònoma.

El full informa també dels tres directrius de la Junta de Catalunya que poden interessar més els escriptors per inscriure's a ACE o per obtenir millor informació si ja són socis: Assessoria Jurídica: Rodolfo Vinacua (tel. 224.57.74); Informació: Joan Llarch (Tel. 204.74.86) i Secretari: José Luis Giménez Fortín (209.49.40).

De la diàspora i de l'exili

ANTONI BARTOMEUS

Tal vegada pel fet que els anys rodons siguin fronterers entre dècades, el Festival de Sitges d'enguany ha pretès una mena d'anàlisi del moment actual del teatre; del d'aquí i del de fora d'aquí. Aquest criteri, tan general, que permetia programar-ho gairebé tot, feia possible també destacar i ampliar trets tan concrets com es volia. I això val igual per als espectacles com per a les taules rodones que s'han anat fent.

Del Festival, en parlarem en el pròxim número de L'HORA. Ara, però, volem aturar-nos en una de les taules rodones. El tema, "Teatre de la diàspora i de l'exili" tenia, evidentment, la seva entitat i valia la pena que fos un d'aquells trets subratllats. D'altra banda, per Sitges s'hi movia aquests dies prou gent implicada com per intentar d'aprofundir en una història tan constant i tan vigent.

Partint de la situació de desarrelament en què es troba la gent de teatre fora del seu país, es van exposar diversos aspectes d'una problemàtica complexa i que admet punts de vista diferents. I no només pel que fa a la diàspora entesa com a tal, sinó referits també a situacions de llibertat aparent i a aquelles d'autèntic exili dins del propi país. Que no tots els participants es trobaven en les mateixes circumstàncies, encara que la qüestió fos sempre idèntica: la lluita per la llibertat d'expressió.

Martín Elizondo (espanyol exiliat a Tolosa) explicava els problemes de públic, de repertori i de supervivència amb què es trobava a França un grup de teatre com el seu, tot i essent Tolosa la "capital de la República Espanyola". Segons ell, el teatre de l'exili hauria estat molt important si hagués comptat amb ajuda. I avisava que l'afer de l'exili no es pot considerar resolt encara que molts intel.lectuals hagin tornat: "s'han revisat algunes coses, però no pas totes".

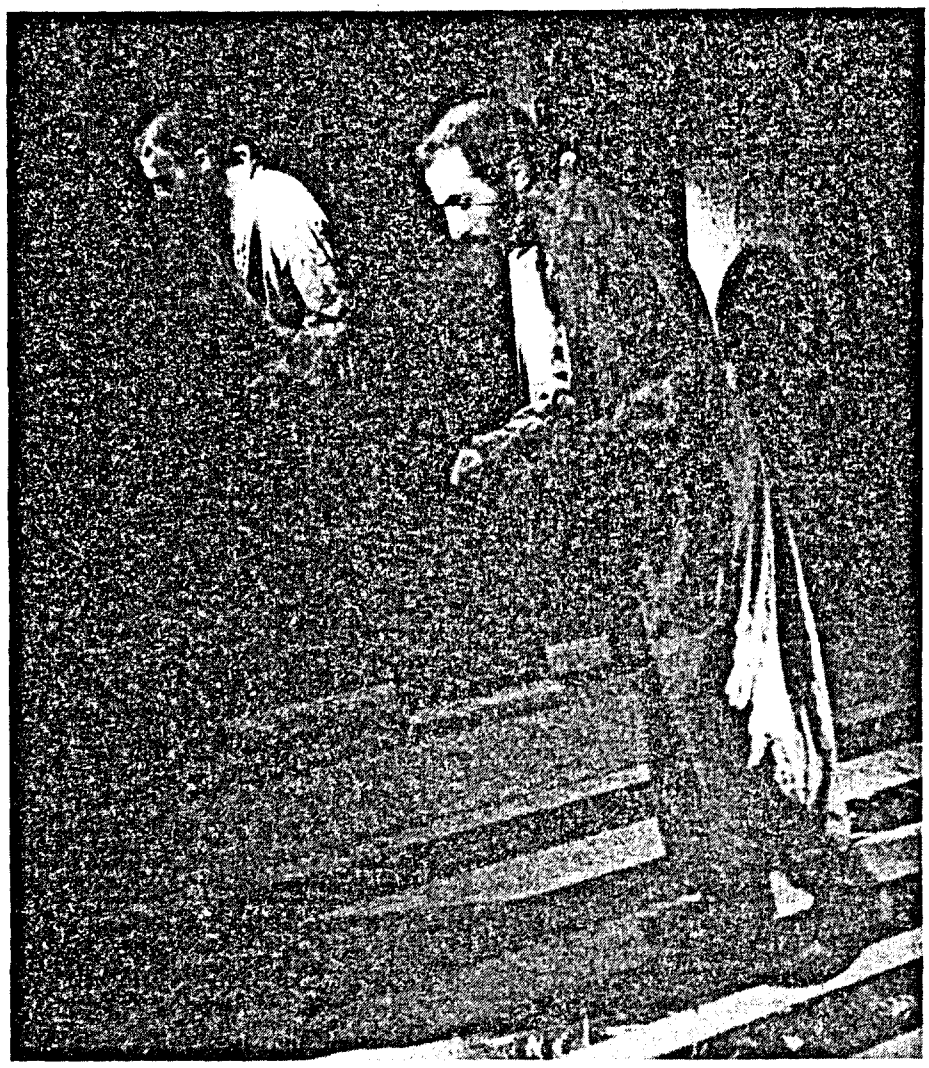

Teatre de l'exili: a Sitges, el xilè Jaime Silva ha signat "Pisadas", de Beckett.

Jaime Silva (Xile) insistia que l'exili és una situació anormal de la qual no se'n pot fer una professió. Es vulgui o no, a l'home de teatre se li tallen les arrels quan marxa. Hi ha alguna cosa intangible que es va perdent quan un és fora, i s'ha d'intentar tornar tan aviat com es pugui. A més, i atès al caràcter creatiu i didàctic que té el teatre, les noves generacions queden empobrides per l'absència dels exiliats.

Hugo Galarza (Mèxic) feia un disseny esquemàtic del funcionament del teatre a la Universitat Autònoma de Mèxic.

Oscar Ferriño (Argentina) especificava que si ells han marxat és per raons justificades, i demanava el dret a contribuir. "Si al nostre país no trobem la manera d'expressarnos lliurement, tenim l'obligació d'intentar-ho on sigui". I es queixava, de passada, d'una certa incomprensió.

Juan Pagés (Veneçuela) advertia de la utilització que a vegades es fa de l'exili i titllava de "pesta bubònica" el teatre comercial que s'està fent a l'Amèrica llatina.

Finalment, Felipe Santander (Mèxic) tocava el punt de l'exili en el propi país, tot detallant-ne les dificultats administratives i de públic amb què s'ha anat topant. De tota manera, acabava assenyalant com la seva obra està creant un nou tipus d'espectador.

Fins aquí, la síntesi d'aquesta taula rodona que, com he dit, tenia prou entitat. El que passa és que a un hom tot això li ha semblat incomplet. Perquè, a veure: si en el tema hi entrava l'exili interior (és a dir, la resistència), com és que no es va pensar en ningú que parlés de la **nostra** resistència?■

Llengua

Endavant, llenguatge administratiu!

ROSA VICTÒRIA GRAS

La història del català com a llengua administrativa podria resultar sorprenent si comparàvem la seva florida primerenca amb el decandiment —ofegada per les males herbes— en què l'han trobada els lingüístes que, ara, l'han eixarcolada i cultivada perquè la fem servir com ens pertoca.

El primer document administratiu català, que Mundó ens presenta, el **Forum Judicum** ens remunta al segle XIIè, la Cancelleria Reial de la Corona d'Aragó redactava en català, a més a més de fer-ho en aragonès i en llatí; el text dels **Costums de Tortosa,** d'unes 600 pàgines, és del 1272. A l'Edat Mitjana, doncs, la nostra llengua la trobem en tractats polítics i comercials, en contractes. Era llengua legislativa, oficial a tots els nivells, i ho va ser fins al Decret de Nova Planta, al XVIIIè, i, en molts àmbits, encara s'hi mantingué fins més ençà.

Així com la literatura catalana es troba al seu punt més baix entre el XVI i el XVII, la llengua administrativa és ben viva encara. Fins a 1820 no va deixar de ser utilitzada als tribunals i fins a 1862 va ser llengua de notaris.

Malgrat aquesta tradició el domini de l'administració és dels més afectats per les formes castellanes i quan guaitem amb melangia cap a l'obra de catalanització dels anys trenta a la Generalitat de Catalunya i als ajuntaments hem de desenganyar-nos. Segons Badia i Margarit va ser una tasca feta de manera superficial i els seus resultats van ser molt deficients. El seu abast no va transcendir més enllà de les institucions i la gent va continuar fent servir la fraseologia de la llengua **també** llavors oficial: la castellana.

Ara, tants d'anys després del 1939 en què la ruptura amb el bon o mal català usat a l'administració va ser total, no és d'estranyar que a l'hora de posar-nos a escriure una instància, a emplenar un formulari o a redactar-lo, dubtem si l'esforç quedarà compensat i tirem pel dret i redactem en castellà.

Les pors que traginem són innombrables, gairebé malaltisses. Potser tenim present els avatars d'aquell xec esdevingut famós per haver estat rebutjat sota el pretext de la no coneixença d'aital idioma per part dels funcionaris als quals va ser presentat o dotzenes de casos equivalents. A més a més del rebuig tot curt, temem conseqüències imprevistes i, segurament, funestes en l'aventura de l'ús del llenguatge administratiu en català. Recordo aquell ciutadà alemany que fa uns quinze anys va ser motiu de comentaris xirois a la premsa internacional perquè un dia va emplenar la fitxa d'entrada d'un hotel en termes de tenir-ne la pipa plena d'intromissions a la seva privacitat i va acabar denunciat per un fondista sense imaginació i agafat per la policia. Era aquell cas admirable de les respostes: professió; gàngster; lloc de naixença; l'Himàlaia; propòsit

Encreuats núm. 78

JORDI FORTUNY

HORITZONTALS: 1.- Tres del desastre. 2.- Cultiven api però recullen mel. 3.- El tocareu a l'hora de marxar. Del contrari. 4.- Via per la qual s'han d'administrar les píndoles. Destruí, gastà una cosa com rosegant-la, al revés. 5.- Gran quantitat de quilos. Cinc. Consonant. El més gasiu de tots els mamífers. 6.- L'haureu d'amidar si voleu arribar al fons. Nom de dona. 7.- Vocal. Deixa de ser-ho en canviar la llei. De pena. 8.- Dret i rígid però capgirat. Ciència que domina Miquel Torres. 9.- Fan correr amunt i avall durant hores. La nota musical per excel.lència. 10.- Dóna nom al tisó d'or (i al d'argent!)

VERTICALS.- 1.- Nom d'home. Cent. 2.- Diat de l'ésser viu que s'aprofita de qualsevol porqueria. 3.- Si te cua és molt més gran. Al mig del forner. 4.- Sa llengua materna és l'anglès però no es natural d'Anglaterra. 5.- El millor amic del gos. Preposició. Vocal. 6.- Només es valent per fer una cosa. 7.- Nom d'un moro italià. Principi de rinitis. Vocal. 8.- Impedeix de mirar enrera. 9.- Vocal. Consonant. Muntanyes marroquines. 10.- Ningú no s'adona sel seu. Dues de la presó. 11.- En certs joc de pilota, servir. Consonant gòtica. 12.- L'avia hi coïa els fesolets. 13.- Musulmana que no creu en Al.là.

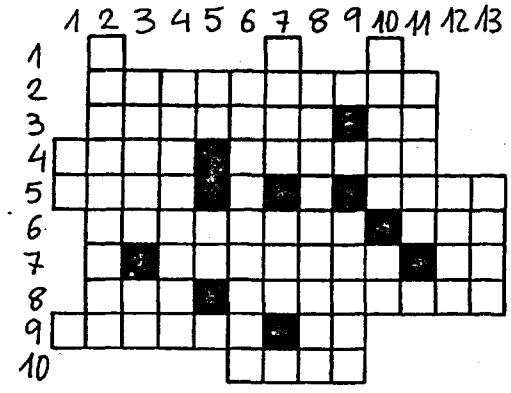

SOLUCIO ALS ENCREUATS NUM. 77

HORITZONTALS: 1.- G. Posta. 2.- Guarda-Barrera. 3.- Espiadimonis. 4.- OTAN. Agitar. 5.- Gat. Amanerat. 6.- Rux. Mim. S. Ca. 7.- A. Evitants. U. 8.- Física. Canut. 9.- As. R.

VERTICALS: 1.- Geògraf. 2.- Gustau. I. 3.- Apatxes. 4.- Rin. Via. 5.- Da. Amics. 6.- Adamita. 7.- Bígama. 8.- Amin. Nc. 9.- Protestar. 10.- Ornar. Sn. 11.- seiraC. U. 12.- Trs. Taüt. 13.- Aa.

Carles Duarte i Motserrat

d'estada en aquesta vila; l'estafa; etc. cito aquesta anècdota perquè el rau-rau d'acabar malament quan ens adrecem via oficial en català encara ens neguiteja com si la gosadia de trencar un hàbit dugués implícita una punició o altra, com li va passar al bromista alemany. No estem segurs si una instància en català pot finar encara que no arribi als extrems de fer pujar la mosca al nas als funcionaris, a la paperera dels anònims i dels impresos publicitaris.

Aquí caldria parlar de les dificultats diverses amb les quals topa la investigació. Caldria recordar les connotacions que tenen per a nosaltres les fórmules administratives, en general, que han estat en diferents tongades històriques privatives de la llengua dominant. Ens vénen al pensament les ordres de prohibició, els oficis denegatoris. Aquestes connotacions ens traven més i més en topar amb els clixés dels quals és ple el llenguatge que comentem. La recerca de l'equivalent català és una tasca difícil sota el punt de vista tècnic, perquè cap llengua no té idèntiques solucions formals. Sabem que no podem recórrer als calcs literals ni a les transposicions paraula per paraula. Els factors culturals i la "manera de veure el món" hi intervindran sempre. No ens acabaria de convèncer un: "Prohibida la blasfèmia i la paraula grollera" ni un "prohibit trepitjar l'herbei", per començar, romanent al mateix portal del llenguatge de l'administració, al dels rètols que pot divulgar un ajuntament, posem per cas.

Nosaltres diríem quelcom semblant, però "a la nostra manera", d'acord amb el nostre tarannà. Les nostres formes serien, potser: "Parleu bé" "Si us plau, no trepitgeu l'herba", o "no trepitgeu l'herbei, si us plau". Algun somiatruites dels que sivintegen al nostre país, entre els assenyats i els arrauxats, podria suggerir: "l'herba, cabellera de la terra, com diuen els Vedes, no l'arraneu!". o bé: "No som un país herboricida (o arboricida), fomentem la verdor!". Podria, també glossar el poeta i dir: "Estimem els arbres!", "Jo estimo l'herba... etc."

El llenguatge administratiu ha d'interpretar el que és pròpiament la cultura catalana, la castellana i el fons comú a totes les administracions del món. No cal oblidar, tampoc, la supeditació final a l'Estat Espanyol.

Un tret que ens distingeix és el desempallegament d'excessius títols i fossilitzacions de tipus encarcarat que comencen en la simple correspondència comercial o al peu de les instàncies. El "muy señor mío" serà un senzill "Senyor", i "Atentament" pot substituir aquella faramalla d'acotaments i de reverències: "gracia que espera obtener del recto proceder de Usía", etc. No podem agafar mesellament la tradició castellana, que al seu torn ha rebut la giragonça del francès borbònic d'ençà de segles.

El "Se hace saber..." és un "Fem avinent..." ben nostre; el "suma y sigue" dels comptables té un equivalent molt gràfic: "ròssec"!, que Carles Duarte, en el seu llibre **El català, llengua de l'administracio,** en edició d'aquest any ens recorda.

Calia fer una revisió de la tradició catalana i de la tradició internacional i això és el que s'ha assolit en l'obra suara esmentada i en la dedicada especialment a la Universitat; **Formulari administratiu,** d'Antoni Badia i Margarit i Carles Duarte. Hi trobem la simplificació que comporta alhora democratització. Un ofici adreçat a un Degà de Facultat, en català, durà el tractament de "vós" com si fos adreçat a qualsevol altra categoria administrativa.

Serà d'utilitat veure, també, el **Formulari de documentació municipal,** de Joan Sánchez Isac i de l'Escola d'Administració Pública. Pot ésser considerat un recull de documents patró per a solucions urgents. El **Diccionari de l'Administració Municipal** afegirà seguretat als vostres coneixements quan redacteu un document.

Fora del domini privat, de les angoixes al moment d'heure-nos-les amb la paperassa oficial, cara a la catalanització dels ajuntaments i de totes les institucions oficials, caldria un professor i un corrector a cada casa de la vila fins arribar a la normalització completa. Tot això, potser, quedarà resolt si l'Escola d'Administració Pública, que depèn de la Conselleria de Governació de la Generalitat, comença a rutllar i, naturalment, si hi van passant tots els funcionaris. Endavant, doncs! ■

Música

El XII Festical Internacional de jazz de Barcelona

JORDI GARCIA SOLER

Reprenent afortunadament el fil d'una manifestació musical que esdevingué prestigiosa i tradicional al llarg d'onze anys d'organització, primer de la mà de Jamboree Jazz-Cava i posteriorment sota el guiatge entusiasta i expert de l'Hot Club de Barcelona, enguany tornarem a tenir Festival Internacional de Jazz. La conjunció de les iniciatives endegades en aquest sentit per Zeleste, Jazzbird i Bol Records ha fet finalment possible la represa d'una organització que sens dubte ha d'enriquir considerablement l'activitat jazzística al nostre país, una activitat que en el decurs dels darrers temps ha experimentat un renaixement d'allo més interessant i positiu.

Efectivament, del 10 al 28 de novembre el Palau de la Música Catalana serà escenari de tot un seguit d'activitats jazzístiques aplegades al voltant d'allò que serà la dotzena edició del Festival Internacional de Jazz de Barcelona. I val a dir que el programa que ha estat fet públic pels organitzadors té un interès extraordinari i palesa, a més, el rigor amb el qual s'inicia aquesta nova etapa del Festival. Així, el 10 de novembre tindrà lloc un primer concert a càrrec del Dizzy Gillespie Quintet, amb Dizzy Gillespie a la trompeta, James Moody al saxo tenor, alt i flauta, Ed Cherry a la guitarra, Michael Howell al contrabaix, i Tony Campbell a la bateria. El dia 12, a la sala d'actes de l'Escola d'Enginyers, la sessió estarà protagonitzada per Jazz-Om i en aquell mateix local tindrà lloc també, el dia 18, un concert a càrrec del grup Jazz-Five. El dia 24 de novembre, novament al Palau, es celebrarà una vetllada que tindrà com a protagonista el Max Roach Quartet, amb Max Roach a la bateria, Odean Pope al saxo tenor i flauta, Cecil Bridgewater a la trompeta, i Calvin Hill al contrabaix. A l'endemà, dia 25 i a la sala d'assaigs del Palau, tindrà lloc un debat sobre la improvisació en la música, evolució de la notació, diferenciació entre autors i intèrprets, imaginació versus memòria, el jazz com a la més culta de les músiques populars, orígens de la divisió entre música culta i música popular, aparició del jazz i evolució, amb estudi de gèneres i públics, consideracions sobre el jazz, el free jazz i la música contemporània. El dia 26 de novembre, altre cop a la sala d'actes de l'Escola d'Enginyers, Tete Montoliu serà el gran protagonista d'un concert, i a la sala d'assaigs del Palau es celebrarà el segon i darrer dels debats, sobre la difusió del jazz, companyies discogràfiques, "mass media" i concerts, els intel.lectuals i el jazz, el paper del jazz en la cultura de la post-guerra, el jazz i la literatura, el jazz com a música nacional popular i la sociologia del jazz.

Porta dels bergants RAMON BARNILS

La santanderina

Paf!

L'espetec del vidre de l'autobús en tancar-lo va fer que la noia del costat fes un salt de l'ensurt. Ji li vaig dir que disculpés, i que la finestra anava molt forta. Ella no va dir res, perquè ni als autobusos, ni als metros, ni als bars, ni a la Rambla ni enlloc la gent no ens diem res.

Bummballà!!

La frenada feta expressament pel conductor del bus, que volia intimidar el conductor d'un turisme amb qui se les havia de feia estona, ens va fer anar a tots primer endavant i després endarrera. I tots vam fer així amb el cap o amb les espatlles i ningú no va dir res a ningú, seguint l'hàbit de les grans ciutats.

Tret de la noia del costat. Que em va explicar que l'altre dia el mateix conductor ja n'havia feta una altra d'igual i també contra un altre cotxe i que aleshores hi havia els municipals per allà i que el van fer parar i que li van demanar els papers i que van apuntar-li el nom i la matrícula i l'hora en un...

Vaig tenir temps de refer-me de la impressió que algú parlés amb algú pel simple fet d'estar asseguts al mateix banc d'autobús i amb un motiu tan poc motiu com una frenada d'un conductor amb problemes. I em vaig afegir a la conversa. vist que jo era un dels dos interlocutors,

Em va explicar que trigava una hora i mitja de la feina a casa, i jo que en trigava mitja. Em va dir en quin carrer traballava, i jo en quin carrer vivia — a una contonada. Li vaig dir que de dia no agafo mai el cotxe, i em va dir que molta gent ho fa.

Amb la inútil murrieria del ciutadà de gran ciutat li vaig fer dir la procedència sense informar de la meva. És de Santander i fa un mes i mig que és a Barcelona, a Santa Coloma va dir, amb u: "Culoma"

Aleshores ja ho vaig entendre, que ella parles amb algú a l'autobús, amb la plausible raó d'estar-hi asseguda al costat i amb el motiu, prou motiu per al cas, de la frenada d'un conductor de mala conducta.

Arribats a aquest punt, que cap de vostés s'ha fet cap il.lusió? D'aquí uns mesos, la santanderina s'haurà convertit en una de nosaltres, i trobarà que estar assegut al costat d'algú a l'autobús i la frenada d'un conductor no són prou motius per parlar amb ningú, i ara.

Però d'aquí uns mesos jo encara em recordaré que una vegada vaig tenir una conversa sobre no sé què a l'autobús amb algú que no recordaré d'on era. Me'n recordaré, perquè els fets són més tossuts que els estats d'ànim col.lectius.

Art

Un rol social per la Metrònom

ALEXANDRE CIRICI

La Catalunya artística dels anys setenta ha estat un interessant fogar de recerques, agudes, sovint molt noves, que no han trobat, al món, el ressò que mereixien. És clar que en algun cas s'ha pogut fer forat a Nova York, a París o Londres. Però el bloc de les recerques que es feien al país, de la intercomunicació que creava entre nosaltres un àmbit fecund, d'això no se'n sap res.

Sovint, els llepafils de sempre, han mirat amb commiseració els nostres "emissors de missatges" amb la coneguda sorna catalana de suposar que tot allò que hom feia aquí no era sinó una versió re-escalfada de coses vistes a fora. Aquesta actitud és molt injusta perquè, si bé és cert que els moviments són internacionals, i que el vast fenòmen dels mitjans alternatius que han tingut els protagonistes de la darrera dècada és, sens dubte, mundial, no és la primera vegada que en plantar al nostre terreny plantes de fora s'han produït novetats sorprenents, originalísimes, que han representat autèntiques mutacions artístiques.

Això ja va passar, als anys cinquanta, quan l'informalisme va arribar aquí amb retard, però va produir alguna cosa veritablement nova, creadora i, al nostre entendre, molt més valuosa que l'obra dels iniciadors del moviment, com va ésser la pintura de Tàpies.

Igualment el fenòmen es va reproduir als seixanta quan l'Equip Crònica va treure una punta agudíssima, activa i estimulant, rica en valors de crítica político-social i estèticament creadora, al corrent Pop que a Amèrica no era gaire més que un lirisme privat, basat en els productes que havien emmarcat la infantesa o l'adolescèencia.

Per tercera vegada podem parlar d'un fenomen d'aquest ordre quan el reflex de l'Art Povera, Fluxus, Process-Art, Body, Earth, Conceptual, etc. determinarien la gran força dels que, per simplificar, anomenen Conceptualistes Catalans dels anys setanta, a partir de les experiències d'Antoni Llena, a la fi dels seixanta i de fets col.lectius com les experiències de Granollers, las manifestacions a l'Aquitània, de Barcelona, i les sèries de la Caixa, organitzades per Lluís Utrilla.

Cal remarcar que la projecció de l'art dels cinquanta comptà amb una institucionalització i uns òrgans de difussió. Sense un nom com "Dau al set", sense unes institucions com el Saló d'Octubre o el Club 49, no hi hauria hagut un llançament dels artistes definidors de la resposta catalana al repte de l'Informalisme.

Observem que, als anys seixanta, la cosa no fou tan senzilla. Els grups promotors estaven com encallats en unes victòries guanyades i eren impermeables a la novetat. Això va fer difícil l'entrada en escena de l'Equip Crònica, malgrat els esforços insistents del qui signa, i obligà a aquest grup a cercar-se valedors internacionals, i posà barreres al desenvolupament de les noves posicions dintre del país.

El problema dels setanta ha estat pitjor. Amb un art que, en els millors dels casos, no era comercialitzable, la gent jove ha hagut de lluitar enmig de frustracions continuades, sense òrgans de difusió, sense marca d'identificació, sense imatge coneguda. Només ocasions culturals, com les de la Fundació Miró o les Setmanes Catalanes de Berlín o, recentment, els Cent Anys de Cultura Catalana de Madrid, han permès de presentar-ne una imatge, i aquells que intenten posar un camí a través del circuit comercial, com la Sala Aquitània, la Vinçon o la "G", van haver d'abandonar la lluita.

Tota aquesta història fa que acollim amb molta alegria l'aparició de Metrònom, l'espai organitzat pel Centre de Documentació d'Art actual que dirigeix Rafael Tous, ajudat per Abad, J. M. Joan Rosa, Pere Noguera, Isabel Pedro, M. Rosa Pibernat, Elvira Picazo, Joan Rabascall i Esteve Terrades. És un motiu d'alegria perquè no intenta repetir el camí comercial ni intenta ofegar la llibertat dels mitjans alternatius.

Fa anys que anem repetint la frase d'Oppenheim que deia que el futur ▶

Astrologia

ESTEVE CARBÓ

Les emocions

L'astrologia també estudia els afers còsmics i les seves repercussions en els quatre plans de la manifestació humana:

El pla físic, l'emotiu, el mental i l'espiritual.

Es consideren astrològicament les influències astrals segons les seves posicions planetàries relatives al Zodíac i la seva posició relativa a la terra. Per al primer cas l'acció s'efectua dins un terreny subtil, mental i emocional. Per al segon, els afers es concetren sobretot dins el món dels fenòmens tangibles, els afers concrets de l'existència.

Els Signes Zodiacals tenen unes vibracions particulars segons els seus elements de foc, terra, aigua i aire.

De fet el foc correspon a les tendències actives, impulsives i ardents. La terra té tendències materialistes, pràctiques, prudents i egoistes. L'aire té tendències intel.lectuals i idealistes. I l'aigua té sobretot tendències emotives, impressionables i psíquiques.

És evident que en una Carta Natal caldrà veure el seu conjunt planetari segons les agrupacions en signes particulars. Això pot configurar un aspecte especial a l'anàlisi del Tema.

Per determinats Temes, amb una manca de planetes dins els signes emotius de Càncer, Escorpí i Peixos, es donen trets generalment mancats de sensibilitat. I en el cas contrari, quan el Tema presenta una forta majoria planetària en signes d'aigua, l'emotivitat és excessiva.

CÀNCER: les emocions es tradueixen dins la vida en comú i la societat: Amor dels familiars, parents, amor maternal, desig de plaer i d'adquisició de popularitat.

ESCORPÍ: Desig generador o reproductor. Sentiments plens de forta sensualitat, amor sexual i exclusivista, passions diverses amb alegries i penes, exaltació, brutalitat (gelosia, excés, crims, depravació, morts) Signe molt important que regeix els òrgans reproductors i la vida sexual.

PEIXOS: Amor universal, manifestacions vocacionals i místiques, sacrifici propi, sensibilitat i sentimentalitat exagerada. Perill d'actituds mòrbides causades per desil.lucions i enganys.

L'HORA

PETITS ANUNCIS

L'Hora de Catalunya incorpora en aquesta Secció de Petits Anuncis i com a servei als nostres lectors i comerciants un nou espai dedicat al Petit Anunci Comercial.

El preu per mòdul és de mil cinc-centes pessetes (1.500.-) i l'espai de 45x25 mm.

En el cas de deu (10) o més insercions consecutives del mateix anunci (tant si ocupa un com més espais) gaudiran d'un 10 % de descompte.

Les ofertes i demandes de treball (sempre que no provinguin d'agències) continuen essent gratuïtes, i necessàriament duran el núm. de telef. o ref. de l'anunciant.

OFERTES DEMANDES

Telefonista amb experiència s'ofereix. Sou a convenir. Truqueu 311 16 96 Maria o escriviu a STOP L'HORA Ref. 96.

Estudiant nivell universitari 3er d'Industrials i Llicenciat en Filosofia i Lletres, fan classes particulars d'EGB i BUP. Escriviu STOP L'HORA Ref. 71.

Per promocionar publicació catalana necessitem dues venedores, amb responsabilitat i iniciativa. Imprescindible que parlin català. Mínim garantit en temps de prova. Possibilitat d'ingressar 50.000 ptes. Mensuals. Horari flexible. Interessades telefonar els matins al núm 254.34.03. Srta. Adèlia. STOP L'HORA Ref. 112.

Noia 20 anys s'ofereix per a qualsevol treball que estigui en contacte amb infants i Puericultura. Teresa T. 318 93 61 STOP L'HORA Ref. 81.

S'ofereix nois 18 anys per a guarderia curs complert de puericultura sou a convenir. Truqueu a Elsa T. 334 31 69 tot el dia o escriviu STOP L'HORA Ref. 50.

S'ofereix noi 18 anys amb coneixements català escrit per a administratiu. També altres feines que calgui català escrit. Zona Girona i comarca. Escriviu STOP L'HORA Ref. 70.

Llicenciada en Psicologia amb experiència professional en Escolar i Clínica cerca feina per a completar jornada (escola o compartir despatx amb altres professionals). Telèf. 389 00 56 o STOP L'HORA Ref. 74.

Fotògraf de 22 anys amb equip i cotxe, actualment sense feina, s'ofereix per al que sigui, no importa si cal fer desplaçaments. Truqueu als matins. Tel. 751 31 16 o escriviu a STOP L'HORA Ref. 99.

Noia estudiant de 3 er. de Medicina s'ofereix pe· consulta mèdica o semblant. Per referències truqueu al Tel. 333 17 87 o escriviu a STOP L'HORA Ref. 103.

Grafista amb 7 anys d'experiència s'ofereix. T. 308 72 15 o escriviu a STOP L'HORA Ref. 56.

COMERCIALS

BAR RESTAURANT

D'OS

ESPECIALITAT EN:

MENJARS CASOLANS.

MENUS

I SERVEIS A LA CARTA.

Anbau, 86 - Telf. 253 73 36
BARCELONA

Gratificaré a qui m'ajudi a recuperar Vespa color butà, matrícula B-5743-CU. Telefoneu al 254 34 02. Jordi STOP. Ref. 113.

Cerco pis per llogar (no massa car) per Gràcia, Barri Gòtic, Ribera o Eixample. Escriviu a M.E.R., carrer de Bonavista n.º 23 de San Pere de Riudebitlles o truqueu núm. 899 53 70, només els dissabtes de 2 a 5 tarda o escriviu a STOP L'HORA Ref. 107.

Compraria col·lecció completa "d'Hazañas Bèlicas" a poder ser encuadernadas. No tinc telèfon però per a ofertes escriviu a: Quim. STOP L'HORA Ref. 110.-

Menorca. CAP D'EN FONT. Venc parcel·la 740 m2, llum i aigua a 100 metres mar i al costat de Binibeca. Telefoneu al 254 34 02. STOP L'HORA. Ref. 93.

Venc una tenda, model DAKAR 4, Marca André Jamet. Quasi nova i molt bé de preu. Truqueu al telèfon 218 31 46 a partir de les 7 del vespre o escriviu STOP L'HORA Ref. 106.

Centre de relació social i matrimonial per a persones soles i separades. Cerqui la seva parella. Màxima seriositat. Carrer Ecuador núm. 53 entresol 4a. B-29 T. 322 45 52. STOP L'HORA Ref. 100.

Venc una tenda, tipus xalet, marca André Jamet de 4-5 places amb una superfície de 12 m2. amb "living" i un espai per a cuina. Quasi nova i molt bé de preu. Truqueu al telèfon 803 80 39 d'Igualada o escriviu a STOP L'HORA Ref. 104.

Compraria núm 0 de L'AVENÇ i diversos números endarrerits d'HISTORIA 16. Truqueu al 308 05 86 de 8 a 10 del vespre. Santi. STOP L'HORA Ref. 101.

Pis a Puigcerdà per estrenar, de 80 m2. i plaça de garatge. Adreça: Baixada de Bourg-Madame s/n. Adreçar-se a Putxet n.º 80 sobreàtic. O escriviu STOP L'HORA Ref. 109.

Demanem venedors a comissió per a papereries i cases de joguines. Contracte mercantil. Per a Barcelona ciutat, Lleida i Girona. Telefoneu al núm. 351 19 24. Sr. Margarit. STOP. L'HORA. Ref. 112.

A Cornellà venc o llogo compost per tenda (50 m2) i sòtan (450 m2) zona cèntrica c/Eduardo Gibert junt Eduardo Clavé. Trucar T. 377 01 38 o escriviu STOP L'HORA Ref. 48.

llibres, revistes i publicacions

c. Santa Anna 23
BARCELONA 2 ,
T. 301 63 27

leviatan

Venc bicicleta de carreres marca Zeus-Campagnolo, en bon estat. Preu trenta mil pessetes. Escriviu a STOP L'HORA. Ref. 102 o telefoneu al 798 28 02 de Mataró (Barcelona) de dilluns a divendres de 2 a 4 i de 20 a 24 hores.

Venc fotocopiadora Canon 5.000 amb dos anys garantia (valor orig. 750.000 ptes) per 500.000 ptes. pagament a convenir T. 217 06 18. Domènec Nebot. Ref. 54.

Venda estufa Butathermix, mod. 316 OS. gran, quasi nova, per 10.000 ptes. Tl. 803 60 39 o escriviu a STOP L'HORA Ref. 85.

Els originals son a compte del client i necessàriament ajustats a les mides modulars

Per a anuncis comercials en aquesta secció adreceu-vos al departament de publicitat de l'Hora de Catalunya c/Anbau n.º 80 àtic. 1a. Barcelona-36 o telefoneu al 254 34 02-03. Si cal passarem a visitar-vos

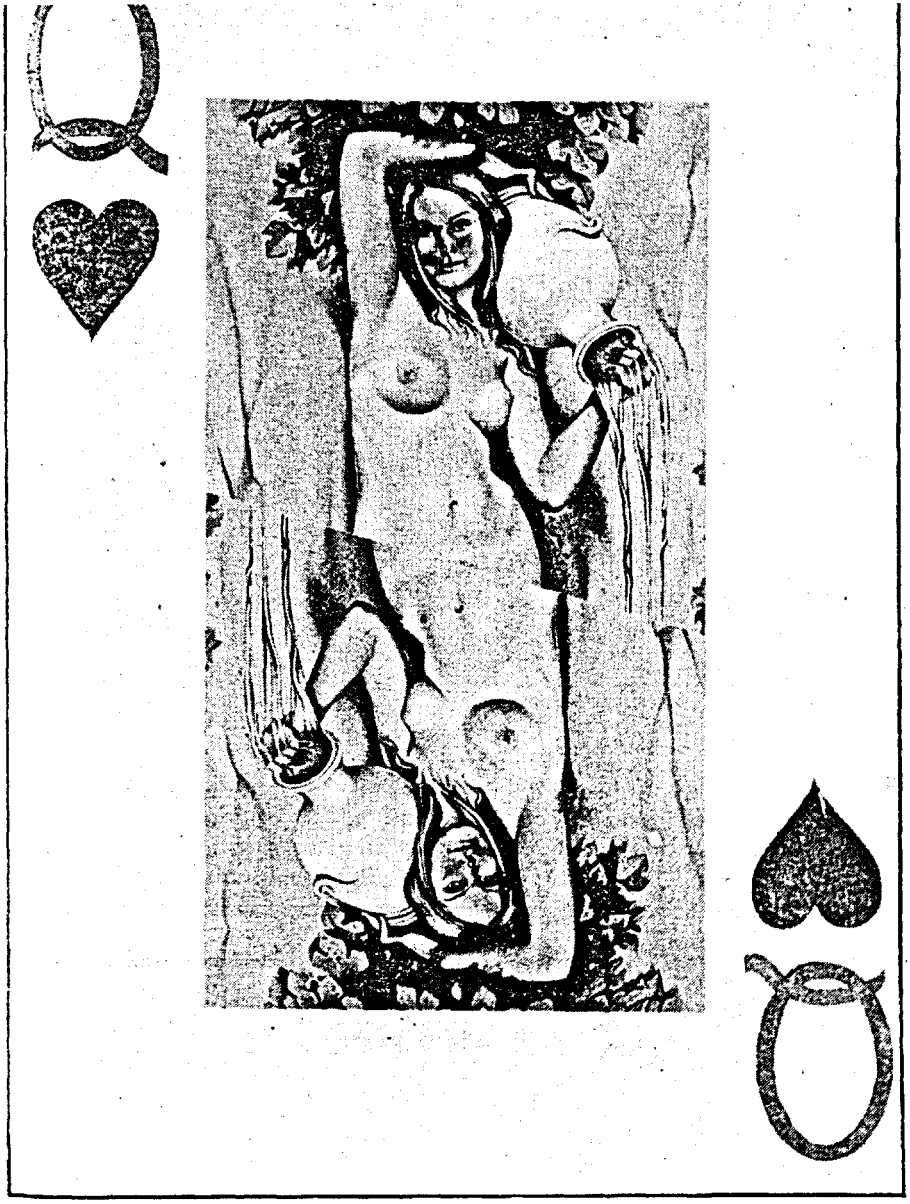

Pintura-collage de Mel Ramos (USA)

de l'art era a les Universitats. Universitats o no, volia dir a llocs de recerca, no a llocs de compra-venda. Creiem que l'expereiència d'alguns països capdavanters, i ara pensem des dels Estats Units fins a Suïssa, ho abona.

Un espai com el Metrònom sembla oferir la plataforma d'un nom, un lloc, l'establiment d'uns contactes, la promoció de la documentació i la comunicació que calen perquè els nostres joves recercadors puguin establir els treballs i la difusió d'aquests treballs, i fer així possible de continuar el paper històric que el nostre petit país està desenvolupant al llarg de tot aquest segle, de capdavanter de la creativitat artística.

Han començat amb una magnífica exposició de Tramesa Postal i, en fer-la, han posat evidentment el dit a la llaga d'allò que és la base d'una cultura vivent, creadora i inmediata: la receptivitat, l'obertura al món, la densitat de contactes.

Cal remarcar que la transcendència del Metrònom és que és la cara exterior d'una estructura profunda, perquè el centre disposa de 25.000 documents, des de llibres i catàlegs fins a films i videotapes, i posseeix un bon instrumental per enregistrar i projectar videos, de 8 i 16 mms., i diapositives, i té magnetòfons, tocadiscos, micros i altaveus, i compta amb la capacitat i els materials per organitzar exposicions i editar publicacions.

Esports

El soci del Barça n'està tip

ENRIC BAÑERES

Ja fa temps que el soci del Barça ha qüestionat l'eficàcia de la gestió de la parella Núñez-Gaspart com a màxims responsables de tot el que està succeint al club. Si calia tenir-ne alguna mostra clara, d'aquest disgust dels socis, va ser-ne prou evident la fugida d'espectadors del Camp Nou quan encara restava més d'un quart d'hora perquè acabés el partit Barça-Betis. Jo vaig interpretar aquesta escampada com un gest eloqüent de rebuig i de protesta, no adreçat contra l'equip ni contra Kubala sinó contra la directiva.

De tota manera, m'imagino que Núñez i el seu ajudant de cambra, Gaspart, així com aquest barcelonista que va caure a les xarxes d'en Núñez i que es utilitzat només als moments més crítics, Nicolau Casaus, deuen estar entusiasmats amb aquestes tímides mostres de protesta i s'aprofiten que el soci no pren mesures més radicals (no vull dir com aquells indesitjables que li van trencar la cara a un directiu i que no mereixen pertànyer al Barça).

El que li passa al soci del Barça, i d'ací que les seves protestes siguin tristes, moderades i mig avergonyides, és que té mala consciència. Se sap responsable últim del que està passant al Barça perquè, no ens enganyem, van ésser els vots dels socis els que van portar a la presidència del Barça un home com en Núñez. El soci sap que, després de tants anys de demanar eleccions democràtiques, quan es van produir aquestes, la va pifiar en atorgar la seva confiança a un home que no s'adiu ni gens ni mica amb la imatge del club.

I jo crec que el senyor Núñez podia haver estat fins i tot un bon president si s'hagués curat aviat d'aquesta malaltia que pateix i que li fa creure que és Déu enviat a redimir els barcelonistes de tots els mals, sempre i quan aquests es

La paciència del soci té un límit.

penedeixin del passat i reneguin de la idolatria que els va dur a venerar símbols i mites com la Senyera, Cruyff i Neeskens. És una llàstima, però aquest home, després de quasi tres anys de treballar entre les venerables pedres del Camp Nou, encara no ho ha entès tot això i encara no s'ha guarit d'aquesta malaltia.

Estic segur que Núñez s'hi ha deixat moltes hores a Can Barça, moltes hores robades a la dolça intimitat de la vida familiar o a la direcció rendible dels seus negocis. Però això no justifica els seus errors. Tot aquest treball, aquesta arribada al club amb l'etiqueta de "triomfador", que utilitzà com a argument electoral, li ha donat força popularitat i l'ha fet sortir de l'anonimat d'uns cartells que, més que una figura física de carn i os, només li atribuïen una raó social, "Núñez i Navarro". Però, del "Barça triomfant", res de res.

Ha volgut esborrar tot el record del passat i certament ha desfet el club: ha desmuntat el primer equip, ha desfet el Barça Atlètic, ha deteriorat la imatge del Barça arreu del món... Només hi ha dues coses que no ha acabat de destrossar: la fidelitat del soci, més pagador que mai i gran protagonista de la revifalla econòmica del club, i les seccions esportives que, com que no les ha portat directament, funcionen millor que mai.

Però en Núñez, tornem al punt d'arrencada, és a la presidència del Barça perquè els socis ho van voler així. Si ara els socis ja n'estan tips, a ells els pertoca de fotre'l fora. Perquè no ho oblidem, els amos del Barça encara són els socis, encara que ja no ho sembli. ■

CATALÀ O "CATALÀ".

Iguals i tan diferents.
No sols és català el que és nat a Catalunya.
És català aquell que estima, viu i defensa tot el que de noble, just i bell té la nostra terra.
- Estima la Història, Cultura i Tradició
- Viu els seus paisatges, la seva gent i el seu art.
- Defensa la seva llengua.

Xarxa Cultural, estima, viu i defensa també tot això.

Adhereix-t'hi

Xarxa CULTURAL
Carrer Ample, 35 (Palau Mornau)
Telèfon 315 10 11 · Barcelona-2

ESPORTS

afirsa

JOGUINES
ESPORTS

Rosellò 370
T. 257 63 93
BARCELONA-13

L avantguarda musical europea

DOPESA GRUPO MUNDO DE EDICIONES

"la Caixa"
cada dia més
a prop
Més de 600
oficines
unides per
teleprocés.
CAIXA DE PENSIONS
"la Caixa"